

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

Oglase za novoletno
številko sprejemamo še
danes do 4. ure pop.
Ne pozabite na voščila!

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

OVENEC

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Ko se poslavljam od leta...

Novo leto sredi nove vojne! Hujša je ko prva v minulem letu. Zakaj takrat je lebdela v nas, ki stojimo — hvala Bogu — izven krvavih poljanih — iskrica upanja, da se vojna od vzhoda nemara le ne bo nadaljevala na zahodu. Zdaj pa? Zdaj pa slišimo iz izjav sleherne boreče se stranke en sam strahovit odgovor, da se bo vojna nadaljevala na življenje in smrt in da je nemožne prenehati s to vojno, ki bo odločilna za stoletja. Ali je to slepa nasilje? Vsaj to je, da so politična nasprotja strahotno zamotana, zamotana tako, da se sleherni boreči se stranke dozdeva, da se brez najhujših posledic zase ne bo moči izviti iz zagate. In spet bo po človeški uvidnosti prišlo do miru le tako, da bo en tabor popolnoma strit in se bo zgodilo ko leta 1918, ko je le popolno opešanje in uničenje enega tabora izdalo povelje: »Proč z orožjem!« A kako bodo še dotlej vladale svetu grozote! Res je na sveto noč in na sveti dan je počivala zagrizena nemško-angleška bitka z letali. Ali so to povzročile besede svetega očeta? A kako so take ure božje milosti in miru kratke! Ali niso kakor kratke sanje, čim vojna spet začne vihteti svoj krvavi meč? In kakšen bo konec? Ali ne grozi Evropi konec, če bo leto 1941 enako letu 1940 in če bo imelo leto 1941 še svoje krvavo nadaljevanje? Spet in spet nam mora biti v mislih to, kakšno življenje bodo nekoč imeli naši in naših otrok otroci! Zakaj, ta sedanja vojna je vojna svoje vrste. Po svoji okrutnosti je enaka tistim do dna uničujočim vojam starega veka, ki je kulturna Evropa menila o njih, da je že zdavnaj zvišena nad njimi. Toda tehniške iznajdbe, največji ponos novega veka, so privedle Evropo na spolkzo pot, v totalitarno vojno, ki tako malo prizanaša prababici, babici, materi in otroku kakor vojaku, ki strelja s strojno puško. Kako daleč so že oni časi, ko sta poedin armadi nekega jutra napadli druga druga, a zvečer je bilo že znano, kako da je zmagal! In potem so trčile armade še v drugo in tretje druga ob drugo in je en tabor izčrpal vse svoje moči, pa je poslal posredovalce k nasprotniku s prošnjo za premirje, nakar je kaj kmalu sledil dokončni mir.

Ali ni bila vojna v letu 1866 naravnost idilična spricho sedanega prelivanja krvi in vsesplošnega uničevanja? Tudi nemško-francoska vojna iz leta 1870—1871, da celo nedavna svetovna vojna nista bili glede na okrutnost niti malo slični sedanji vojni, čeprav so letalske sile že nastopale v bivši svetovni vojni, a niso ogražale civilnega prebivalstva, kakor da bi bilo tudi to prebivalstvo boreča se armada! Zdaj je tudi civilno prebivalstvo prištet k borečim se armadam, dasi k neoboroženim. Vse te množice tudi dejansko prestajajo vse strahotne bitke, saj morajo njih duše vztrajati ko meč in roka gladiorja, če nočejo, da se ljudstvo zruši in da ne obupa do popolnega uničenja.

Toda vojna je tudi v drugačnem pogledu postala totalitarna ali vsesplošna. Spet in spet slišimo, da se bije zaradi svetovnega nazarja, zaradi naziranja v politiki, a ne v veri. Da je to velika borba med načeli, ki so doslej veljali, in med novim spoznanjem, ki da osrečuje narode in ki mora na vsak način prodrati. Nič se ne bomo spuščali v razmotrivanja o čednostih in slabostih poedinih političnih skupkov. A to mora tudi slepec videti, da se ne bije v teh borbah samo stari svet liberalnega, svobodnjaškega in demokratskega mišljenja s srednjeveškim načelom o voditelstvu, ki se hoče v srednji Evropi dokopati do veljave, marveč da preži v ozadiju neko tretje svetovno naziranje, in sicer boljševeško, ki se bo tako rekoč kot hijena pritihovala na bojišča srednje in zahodne Evrope, če bodo vojne grozote preveč dolgo trajale. Že med bivšo svetovno vojno in po njenem koncu smo še in še zaslišali omenjati resnico, da se more moderna vojna med velikimi narodi končati le tako, da bodo vsi narodi do smrti ranjeni. Da torej dejansko ne bo nikogar, ki bi zmagal in ki bi smeje se vtikal dobičke v žep. — Zdaj pa strajajo duševne rane pred našimi očmi, ki jih povzročajo telesne rane, katere zadaja totalitarna vojna. Ali so sploh mogoče to, da bi se mogli narodi po takih borbah, po takšnem trpljenju in po takih stiskah, ki vse duhove do dna razrijejo, v kratkem sniti, da bi mogli nekoč v miru skupno gospodarsko delovati in pospeševati evropsko kulturo? Pa čeprav bi — recimo — morali narodi na povelje drugače misliti in drugače občutiti, ali bi bilo moči spraviti evropsko kolesje navzlec notranjemu zoprvarstvu milijonov spet v tek? Ne upamo se misliti na to, ker ne moremo verjeti v tak čudež, v takom obvladavanje naravnih zakonov zgolj potom politične oblasti.

Toda z vsakim dnem se bolj bojimo bodočnosti. Ali nam ne preti nova tridesetletna vojna? Zdaj je Evropa tako rekoč že od 1. avgusta 1914 v vojni, zakaj tisti mir iz leta 1918 je zapustil vso razbojano Evropo, nekakšnega otroka, ki je koj zgaš, — meč, čim je le

Roosevelt ameriškemu narodu: „Nevarnost je pred našimi durmi“

V velikem govoru je predsednik Amerike opozoril na predstoječo vojno nevarnost ter v imenu Amerike obljubil Angliji vso pomoč, ki jo bo sploh zmogla, ker da je zmaga Anglije obenem tudi zagotovilo varnosti za vse bodoče ameriške rodove

Washington, 30. decembra. AA. Reuter: Predsednik Roosevelt je imel ponoči po radiu svoj napovedani govor.

V začetku je Roosevelt rekel, da to njegovo kramljanje, izgovorjeno ob domačem ognjišču, ni kramljanje o vojni, temveč o narodni varnosti. Potrebno je, da se postavimo in potrudimo vsi za borbo in za ohranitev naše svobode in neodvisnosti. Kakor pri prejšnjih krizah, se postavimo tudi sedaj pred to današnjo krizo, ki preti varnosti našega naroda.

Načrt za osvojitve sveta

Nikoli popreje od davnih časov do danes ameriška civilizacija ni bila v tolikšni meri ogrožena kakor je sedaj.

Nato je Roosevelt omenil govor, ki je bil govorjen dne 27. septembra v Berlinu in je bilo v njem poudarjeno, da sta se dve evropski državi in en azijski narod združili za primer, če bi Združene države Sev. Amerike posegle v vojno. Te tri države so se združile v boj proti USA. Roosevelt je dalje rekel, da hočejo tisti, ki so takšne govore imeli, da bi podredili celo Evropo in tudi ves svet pod svojo oblast. Nekateri sile so se združile proti svobodi, vendar pa so za enkrat še daleč od ameriške obale. Nekateri Amerikanci menijo, je nadaljeval Roosevelt, da se nas vojne v Evropi, Aziji in Afriki nič ne tičejo. Toda, to je za nas največjega življenjskega pomena, posebej pa dejstvo, da tisti, ki vodijo vojno v Evropi in Aziji, ne dobe nadzorstva nad tistimi morji, po katerih vodijo poti do naše polkrogle.

Nato je omenil Monreejevo doktrino in izjavil, da obstoji med Ameriko in Anglijo razpoloženje, ki ga imajo sosedji, tako, da se vsi nespornostmi lahko rešujejo na miren način. Mislim, da ga ni človeka, ki bi mislil na to, da bi mogli biti napadeni mi, dokler bo pač Anglija kot naš sosed popolnoma svobodna. Gro za tisto Anglijo, ki je ena najmočnejših pomorskih držav na Atlantskem morju.

Topovska žrela na Ameriko

Roosevelt je nato zastavil vprašanje: Ali je sploh kdo, ki resno veruje, da bi mi mogli ostati v Aziji, če bi tam države osi nastopile kot naši sosedji? Če bo Anglija poražena, bodo osi nadzirale Evropo, Azijo, Afriko, Avstralijo in vsa velika morja; zato ni pretirano, če rečemo, da bi tedaj mi vsi Amerikanci živeli pod žrelom topa, ki bi bil napolnjen tako z vojaškimi kakor tudi z gospodarskimi eksplozivnimi naboji.

Prav tako ni pretirano reči, da vstopamo v strahotni čas, v katerem bodo grožnje teh držav vodile ves svet in s tem seveda tudi našo polkroglo. Da bi pa morebiti takšen red preživeli, je potrebno, da se mi sami na stalen način spreminjamo v vojaško državo na temelju vojnega gospodarstva. Tistim, ki še mislijo, da pomenijo oceani varen prostor, lahko odgovorim, da oceani danes niso več tako veliki in prostrani, kakor pa so bili v časih jadrnice. Danes imamo letala, ki lahko lete od Anglije pa do Amerike in nazaj, pa jim pri tem ni treba znova jemati pogonskih sredstev. Zadržne tedne so številni ljudje izrazili tisto, kar so hoteli, da bi jaz povedal. Prav gotovo so vse te osebe pogumno izrazile svojo željo, da slišijo pravo tisto resnico, kar se tiče resnosti položaja, medtem ko je bilo nasprotno samo v eni brzojavki izraženo mnenje majhne manjšine, ki ni hotela slišati za nobeno zlo, čeravno v dan srea ve, da to zlo obstoji. Vsebinske brzojavke je bila približno taka: Gospod predsednik, nikar nas ne spravljajte v strah in nam ne povejte resnice!

Nevarnost je pred durmi

Nato je Roosevelt rekel: Lahko vam najiskrenejše in prav zanesljivo povem, da se nahaja nevarnost pred našimi vrati. Dobro si zapomnimo to nevarnost, katere se ne bomo izognili, če se bomo skrivali v posteljah ali pa glave vtikali pod odeje. Globoko sem prepričan, da je velika večina ameriškega ljudstva prepričana, da ima pot, ki je kažen, najmanj nevarnosti in največje upanje za svetovni mir v bodočnosti.

Potem je Roosevelt navajal, kako nekateri mislijo, da države osi nikoli niso izrazile želje, da bi napadle zahodno poloblo. Toda Roosevelt je prepričan, da je to tisto nevarno stališče, ki mu je mati želja, ki je že uničila odporno silo mnogih premaganih držav. Ti mislijo, da so vsa ostala

malo dorastel. Resnično, tak mir ni nikakršen mir, ki ostane po njem nekaj milijonov zakrnjenih, na maščevanje čakajočih ljudi. Nova tridesetletna vojna, ki nas davi kakor plaz z gore, se ne bo mogla končati prej, dokler ne bo podslava vseh, ki so v njej. Kdor noče poslušati papeževih besed, češ da je ta oblast »samo« duhovna, pa se naj spomni vsaj glasu pameti, ki je povsem v skladu z božično poslanico iz Vatikana.

Po vsem tem je naš pogled nazaj v leto 1940 mrk in mračen in tudi bodočnost ne kaže biti boljša. Vendar smo Bogu neskončno hvaležni, da je ostala naša domovina po pameti naših voditeljev in pomoči z nebes še doslej izven krvavih grozot in zmeđ. In iskrena želja nas vseh na pragu novega leta je ta, da bi nas Bog tudi v prihodnjem letu obvaroval vojne vihre.

plemena manjvredna od njihovega in da morajo zato biti pod njihovo oblastjo. Poglavitno pa je dejstvo, da je veliko bogastvo naše polkrogle tisto, ki je za vse njihove načrte najbolj vabljivo. Ne zapirajmo si oči pred nedvoumnim dejstvom, da so te države zlega značaja, temveč da so te zle sile že pred našimi vrati. Agenti, seveda tajni, teh držav so v naši državi zelo delavni, kakor so delavni tudi v sosednjih državah. Povzročevalci neredov imajo samo namen, da bi naše ljudstvo razdelili na sovražne tabore, da bi podrli naše edinstvo in postopno ubijali našo voljo po obrambi.

»Nobena grožnja ne bo odvrnila Amerike od pomoči Angliji«

V nadaljnjem delu svojega govora je Roosevelt izjavil, da USA ne bodo odnehale od sklepa, da podpirajo Anglijo. Noben diktator, niti nobena diktatorska kombinacija ne bo z nikakršnimi grožnjami omajala te naše odločnosti, katere tolnač sem jaz. Verujem, da državi osi te vojne ne bosta dobili. To svoje prepričanje opiram na najnovejša in najboljša poročila.

Potem se je Roosevelt ponovno bavil s tujimi agenci v Ameriki rekoč, da so takšni Amerikanci, ki agente podpirajo s tem, da točno delajo tisto, kar nacionalni socialisti žele, nekateri teh Amerikancev pa celo govore, da bi morali postati prijatelji in zavezniki držav osi in podpirati njihove diktatorske metode. Izkustva diktature bodo pokazala, da nihče diktature ne more krotiti. Nihče ne more privržiti tigra, če ga boža in če ga poskuša narediti tako krotkega kot je mačka. Amerikanci, ki so pristaši pomiritve, pravijo, da bo osi v vsakem primeru zmagala in zato naj USA svoj vpliv zastavi v to smer in sicer na stran diktiranega miru in naj s tem dosežejo kar največjo mero od tistega, kar oni imenujejo mirovna pogajanja. Kakšna bedarija! Ali so to mirovna pogajanja, kadar tolpa obkoli vašo zaplato in vas pod grožnjo iztrebljenja prisili, da plačate davek, da bi rešili svojo kožo? Tak mir bi bil dejansko premirje, ki bi vodilo v strahovito tekmo v oboroževanju in najbolj okrutno trgovinsko vojno v svetovni zgodovini.

»... da pride vrsta na nas«

Upoštevaloj sedanost in bodočnost izjavljam neposredno ameriškemu narodu, da je mnogo manj izgledov, da bodo šle Združene ameriške države v to vojno, če storimo vse, kar je v naših močeh, in to že zdaj, da pomagamo narodom, ki se branijo pred napadi osi. Če pomagamo njihovega porazu, bi se reklo, da se uslužbo podredimo zmagi osi in bi potem čakali, da pride vrsta na nas, da bomo v poznejši vojni napadeni. Če bomo popolnoma pošteti do samih sebe, si moramo biti na jasnem v tem, da vsaka pot, ki jo lahko gremo, vsebuje tudi nevarnost. Prepričan sem trdno, da večina našega naroda točno ve, da pot, ki sem si jo izbral, za zdaj predstavlja najmanjšo nevarnost, istočasno pa največje upanje za bodoči mir na svetu.

Evropski narodi, ki se bore, da bi se ohranili, ne zahtevajo od nas, da bi se zanje borili, pač pa prosijo za sredstva za vojno, prosijo za letala, tanke in topove, kakor tudi za tovrstne ladje, ker jim bo vse to omogočilo boj za svobodo in varnost. Moramo jim poslati omenjeno orožje v zadostnih količinah, in sicer zelo hitro, da bi bili agencija in vojno trpljenje, ki je zadelo njih, prihranjeni nam in našim otrokom. Naj nam defetisti ne govore, da je to prepozno. Nikdar ne bo to prežgodaj, toda že jutri lahko postane bolj pozno kakor pa bi smelo biti danes.

»Vprašanje pomoči Angliji ni čustveno«

V vojaškem oziru predstavlja Anglija in njeno cesarstvo danes svetovno obrambno postojanko pred zavojevanjem. Anglija in njeno cesarstvo se bori na tak način, da bo to za vedno zapisano v zgodovini človeške hrabrosti. Ni nobenih prošelj, da bi se poslal kak ameriški vojaški ekspedicijski zbor v Evropo. Pri nobenem

Odmevi k Rooseveltovemu govoru

Jdmev v Rimu

Rim, 30. dec. t. Associated Press: »Giornale d'Italia« že prinaša krajši odgovor na Rooseveltovo izjavo. Italijanski list meni, da ni prav, če Roosevelt trdi, da velesili osi ne bi bili do sedaj napram Ameriki le zelo potrpežljivi, toda tudi njune potrpežljivosti bo konec, ako pojde tako naprej. Sedanja vojna se bije za to, da bi bila Evropa osvobojena angleškega jarma. Anglija sedanje vojne ne more dobiti, pravi list, pa čeprav trdi Roosevelt, da jo bo dobila. Nobena ameriška pomoč ji ne more pomagati. Ameriška pomoč je potemtakem gola potrata, ki je vrhu tega za Ameriko samo zelo nevarno podjetje, ki ga bo še obžalovala.

Odmev v Tokiu

Tokio, 30. dec. t. Associated Press: Na Japonskem je Rooseveltov govor v časopisju in v političnih krogih vzbudil veliko pozornost. Listi se vprašujejo, kaj je moral Roosevelt zvedeti, da je vprav v sedanjem trenutku naslovil takšen govor, ki je bil očividno namenjen predvsem Japonci. List »Jomiuri« trdi, da Roosevelt žene Ameriko

članu ameriške vlade prav tako ne obstoji namera, da bi se kak ekspedicijski zbor res tudi poslal. Naša nacionalna politika ni usmerjena k vojni, pač pa ima za cilj, da vojno od naše države odstrani. Boj demokracije proti svetovnemu zavojevanju uživa že zadostno podporo, potrebno pa je, da se še bolj podpre z oborožitvijo. Združene ameriške države bodo poslane vsako tono municije in življenjskih potrebščin, ki se jih bodo lahko odrekle, da bi na ta način podpre bojevnike na fronti. Mi zato ne bomo manj nevtralni, če bomo tako delali, kakor pa so Švedska, Rusija in ostale države okoli Nemčije, ki Nemčiji vsak dan pošiljajo jeklo, rude, petrolej in ostali vojni material. Pomoč Angliji — je dejal Roosevelt — ni vprašanje čustev, pač pa realistične vojne politike, ki temelji na podlagi miru!

Treba je več ladij, več tankov, več letal in več topov

Predsednik Roosevelt je nato govoril o ameriških notranjih vprašanjih ter dejal, da bo ameriška vlada tudi v bodoče ščitila gospodarsko imetje svojih državljanov, da pa ameriški narod pričakuje, da bo industrija za obrambo države nadaljevala brez zastoja in brez stavk svoje delo. Ameriški narod pričakuje, da bodo delavci in delodajalci poravnali svoje spore z dolgo voljo, da bi se nadaljevala proizvodnja vsega tistega, kar potrebuje ameriški narod. V zvezi s tem je Roosevelt izkazal vse priznanje sijajnemu sodelovanju med vlado, industrijo in delavstvom. Tovarnari ur, avtomobilov, lokomotiv in šivalnih strojev izdelujejo zdaj rakete in naboje, granate, samokrese, tanke, toda vsi sedanji napori še vedno niso zadostni. Treba je, da zgradimo še več ladij, topov in letal. Prizadevanja za narodno obrambo ne smejo biti paralizirana od tistih, ki se boje bodočih posledic presežka v industriji. Bodoče posledice neuspehov naših obrambnih naporov so zdaj mnogo manj izpostavljene strahu. Nobena pesimistična politika glede bodočnosti Evrope ne bo zaustavila bitnih prizadevanj naše obrambne industrije. Hočem jasno povedati, da je naloga ameriškega naroda, da z vso možno naglico dobavlja vse vrste strojev, v vseh arzenalih in v vseh tovarnah po potrebah materiala za obrambo. Razpolagamo z bogastvom, predvsem pa z voljo. Naslavljam poziv na lastnike industrijskih podjetij, na ravnatelje tovarn in na delavce, naj storijo vse, kar morejo in kar je njihova dolžnost, da bi se brez zamude čim hitreje izdelala potrebna municija. Čim več letal, ladij in topov bo zgrajenih, tem bolj bo vaša vlada ob sodelovanju z vojaškimi strokovnjaki znala na najboljši način vse to izkoristiti v namene obambe ameriškega naroda in naše poloble.

Kar se tiče količin, ki bodo od tega materiala poslani v inozemstvo, bomo postopali po lestvici naših vojnih splošnih potreb. Postati moramo veliki arzenal demokracije. To je za nas prav tako izjemnega pomena, kakor je vojna sama po sebi. Pri tem nas mora navdajati prav ista odločnost, domoljubje in požrtvovalnost, kakor bi bili sami v vojni.

»Angliji bomo dali v bodoče še več«

Angliji smo dali veliko materialno podporo in ji jo bomo dali v bodoče še več. Ponavljam, da noben diktator in nobena diktatorska kombinacija ne bo oslabilila z grožnjami te naše odločitve, in jaz vem — kakor sem dejal — prepričan na podlagi najverodostojnejših obvestil, da državi osi ne bosta zmagali. Globoko sem prepričan, da bo ameriški narod zdaj storil več kot kdaj koli, da poveča proizvodnjo našega obrambnega materiala, da bo kos grožnjam naši demokraciji. Kot predsednik Združenih ameriških držav, zahtevam od ameriškega naroda ta napor. To zahtevam v imenu tistega naroda, ki ga ljubimo, spoštujemo in mu izkazujemo čast, z zavestjo, da smo ponosni, ker mu lahko služimo. Ameriškemu narodu pravim s trdnim in popolnim zaupanjem, da bo naša skupna stvar nagrajena in kronana z uspehom.

Okrepitev ameriških utrd v Tihem morju

Newyork, 30. dec. b. Associated Press poroča iz Honolulu, da je vrhovno poveljstvo ameriške vojske odredilo okrepitev tamkajšnjih ameriških letalskih oporišč za nadaljnjih 500 letal. Osebe ameriškega letalskega oporišča v okolici Honolulu šteje na 6000 mož. Ameriški mornariški minister je ponovno reaktiviral upokojenega admirala Yarnela, bivšega poveljnika ameriškega azijskega brodograja. Yarnel je vzbudil v zadnjem času veliko pozornost zaradi svojih izjav, ki jih je dal o potrebi nujne ameriške pomoči Kitajski.

Zagrejska vremenska napoved: Topleje.

Ob petletnici uspešnega dela ljubljanske občinske uprave

S seje ljubljanskega občinskega sveta

Ljubljana, 30. dec.

Prav za konec leta je bila sklicana seja ljubljanskega mestnega sveta, ki je na seji tudi proslavil uspešno petletno delovanje sedanje občinske uprave za napredek in razvoj Ljubljane. Vsi člani mestnega sveta so dobili lepo vezano, nad 200 strani obsegajočo knjižico pod naslovom »Pet let dela za Ljubljano«, ki jo je izdal za petletnico tiskovni referat mestne občine.

V spomin pokojnim

Sejo je začel in vodil ljubljanski župan dr. Jure Adlešič, ki se je po uvodnih formalnostih spomnil najprej vseh zaslužnih mož in delavcev, ki so od zadnje seje konec novembra odšli k večnemu počitku. 3. decembra je umrl zdravstveni svetnik dr. Tone Jamar, ki je bil tudi član mestnega sveta in celo izvoljen za župana, pa v svoji skromnosti tega mesta ni prevzel. 5. decembra sta

umrla univ. prof. dr. Janez Plečnik in dr. Pavel Kraječ. Medtem ko je dr. Plečnik z uspehom delal na polju znanstvene medicine in si pridobil velike zasluge za ljubljansko medicinsko fakulteto, je bil dr. Kraječ poštovan praktični zdravnik, ki si je pridobil nešteto hvaležnih prijateljev. 14. decembra je umrl v Belgradu predsednik senata, prosvetni minister in vodja slovenskega naroda, častni član mesta Ljubljane dr. Anton Korošec, čigar spominu se je mestni svet že poklonil na posebni žalni seji 15. decembra. 22. decembra je umrl Ivan Zirkelbach, mestni višji pisarniški oficial v pokoju. 26. decembra je umrl dr. Milutin Zarnik, magistratni direktor v pokoju, ki je slovel kot feljtonist in s kritkami mnogo koristil napredku naše gledališke in likovne umetnosti. 27. decembra je umrl ravnatelj meštanske šole za Bežigradom Rudolf Pečjak, odličen šolnik in znan pisatelj strokovnih in mladinskih del. Vsi navzoči so počastili spomin umrlih in zaklicali »Slava«!

Pet let dela za Ljubljano

Župan je nato v dolgem poročilu predsedstva najprej omenil, da je dan pred svetim večerom minulo že pet let, odkar je sedanja občinska uprava s slovensko prislogo posvetila svoje moči delu za belo slovensko prestolnico. Vse člane je pri delu za blagor mestne občine vodil čut dolžnosti in dober namen po načelu, ki je bilo določeno že na prvi seji 23. decembra 1935, da »naj bo magistrat odprta knjiga« slehernemu občanu. Sedaj izdana knjiga skuša prikazati delo občinske uprave in njene uspehe. Marljivosti in poštovanosti ji nihče ne bo mogel odrekati. V petletnem razdobju je današnja seja že 47. javna seja, prav tako danes tudi že 36. tajna seja. Koliko časa so člani mestnega sveta žrtvovali za delo v odborih, priča 2089 sej, torej mnogo več, nego je dni v petih letih. V vseh petih letih je 75 gospodov ljubljancov iz najraznovrstnejših poklicev sodelovalo pri sejah mestnega sveta. 20 od teh se jih je spet popolnoma posvetilo svojem poklicnemu delu, 4 pa že poživajo pri Sv. Križu. So to prof. Evgen Jare, nadzornik Fortunat Lužar, trgovec Karel Soss in pisarniški ravnatelj Rajko Strojce. V petih letih se je tudi zelo razredčila vrsta občanov, ki jih je Ljubljana odlikovala z meštanstvom. 29 jih je v tem času umrlo in živih je le še 44 nosilcev tega naslova, ker zakon o mestih ne dopušča imenovanja novih meštancov. Tudi med častnimi meščani mesta Ljubljane je kosila smrt. Tako je Ljubljana izgubila častne meščane dr. Edvarda Štajnerja, msgr. Toma Zupana, bivšega ljubljanskega podžupana Josipa Turka, nadškofa dr. A. B. Jegliča, častno dvorno damo Franjo Tavčarjevo in častnega občana skoraj vseh slovenskih občin in tudi Ljubljane, očeta domovine dr. Antona Korošca. Vsi navzoči so zaklicali pokojnim »Slava«!

Začetek je bil težak

Ko je občinska uprava pred petimi leti prevzela ljubljansko mestno gospodarstvo, je Ljubljana zaradi priključitve okoliških občin bila pravkar povečana na petkratni obseg. Reorganizirati je bilo treba mestno upravo in mestne urade. Ustvariti je bilo treba podlago realnega in načrtnega gospodarstva. Zato je bil prvi proračun sanacijski, drugi že socialni, tretji gradbeni in četrti tudi gradbeni, zadnji pa je zaradi razmer, v katerih živi Evropa, proračun izrednih razmer. Sedanja uprava je prevzela 205 milijonov mestnih dolgov. Zaradi prevzema dolgov priključenih občin so dolgovi narasli na 228 milijonov dinarjev. Za uresničenje najpotrebnejših načrtov je bilo v tem razdobju najetih še 29 milijonov dinarjev posojil, pa se kljub temu dolgovi mestne občine od leta 1937 stalno nižajo. Zadnji dve leti pred nastopom sedanje občinske uprave pa so se občinski dolgovi vsako leto zvišali za 6.700.000 din samo zaradi neplačanih anuitet. — Letos marca meseca je občina imela le še 186 milijonov dinarjev dolga. Na leto je občinska uprava povprečno odplačala 10 milij. dinarjev dolga. Poleg 50 milijonov plačanih dolgov se je v tem času zvišala tudi vrednost mestnih nepremičnin za 27 in pol milijonov dinarjev.

Živahna gradbena delavnost

Občina je pridobila lepo stavbišče sredi mesta, ki ga je odkril prof. Jože Plečnik. Zdaj gradi občina tam tržnice in si je prihranila lepe milijone s tem, da ji ni bilo treba kupovati drugega sveta. Poleg tržnice in bežigradske šole je bila zgrajena meštanska šola na Viču, otroški dom v Trnovem in otroško zavetišče v koloniji za Bežigradom. Občina je postavila Zale in našim nesmrtnikom uredila Navje, ki ga bo razširila in okrasila v slovenski Pantheon. Žrtve svetovne vojne počivajo v novi kostnici pri Sv. Križu. — Ljubljana je dobila zaklonišča pred letalskimi napadi in dokončana je prva tramvajška čakalnica. Ljubljani grozeče smodnišnice so odpravljene, saj je občina sezidala nove daleč od Ljubljane. Kongresni trg ureja občina tako, da bo dostojen okvir spomeniku kralja Aleksandra in ni več daleč čas, ko bo dopolnjen z Južnim trgom. V središču me-

sta si prizadeva občina za novi rotovž s tržnicami, ki bodo segale prav do tromostovja ter bodo s tržnim mostom še posebej vezane z levim bregom Ljubljane in po regulaciji z do sem podaljšano Kolodvorsko ulico.

Socialno skrbstvo

Pred petimi leti je bilo ugotovljeno, da manjka Ljubljani najmanj 250 cenenih delavskih stanovanj. V dveh letih je občina zgradila 114 zdravih in cenenih stanovanj in bo začetni program v bodočnosti tudi izvedla. Za naloge socialnega skrbstva je ljubljanska občina v petih letih izdala 61 milijonov dinarjev. Največ je žrtvovala za delo v obliki pomoči za posrbljene osebnosti, ki so bile brezposelne. Pri tem je občina podpirala zasebna dobrodelnost. Za onemogle meščane zgradi občina ob graščini Bokalce prihodnje leto velik dom onemoglih s pomočjo Mestne hranilnice ljubljanske.

Velika je bila delavnost občine tudi na drugih področjih, zlasti na kulturnem in šolskem polju. Ogronomnega pomena je zopetna likovnost Mestne hranilnice in sanacija Splošne maloštezišne družbe. Eden najlepših primerov uspešnega gospodarstva podjetij pa je sanacija in preureditev Mestnega pogrebnega zavoda, ki je brez obremenitve davkoplačevalcev sezidal Zale. V bodoče bo treba dati vsem mestnim podjetjem skupno vodstvo, kar se je obneslo tudi že drugod.

Zahvala sodelavcem

Knjižica, ki je bila izdana ob petletnici dela sedanje občinske uprave, naj vzbudi še več zanimanja za komunalno delo. Vsak nasvet in vsako iskreno mnenje bo mestni upravi dobrodošlo. Zahvala gre našim častnikarjem, ki so radi obveščali javnost o vseh občinskih vprašanjih in tako konstruktivno sodelovali pri delu za blagor Ljubljane. Tudi razne organizacije in posamezniki so se marsikdaj z dobrimi nasveti obrnili na občinsko upravo. Za vse delo, ki je opisano v knjižici, nosijo odgovornost člani večinskega kluba. Njim gre tudi zahvala mesta Ljubljane in njenega župana. Prav tako gre zahvala vsem drugim tovarišem v mestnem svetu, ki niso člani večinskega kluba. Ljubljani do Ljubljane je vse zgrnila v skupnem delu in veče vse pri uspehih. Tudi njim iskrena hvala!

Posebno hvaležnost je Ljubljana dolžna pokojnemu častnemu meščanu, narodnemu voditelju dr. Antonu Korošcu. Občinski svet je prepričan, da bo tudi njegov naslednik in sedanjí naš voditelj dr. Franc Kulovec izkazoval prav tako veliko ljubezen belí Ljubljani. Veliko hvaležnost je dolžna Ljubljana tudi ministru dr. Mihi Kreku, dalje banu dr. Marku Natlačenju in podbanu dr. Stanku Majcnu, ki sta vedno podpirala etremljenja Ljubljane. Ob petletnici gre prisrčna zahvala tudi univ. profesorju, arhitektu Jožetu Plečniku, ki je pomagal dajati Ljubljani novo lice in prav za božič zopet poslal zbirko lepih načelnih načrtov za moderno Ljubljano.

Vse delo bi ne uspevalo tako, če občina ne bi imela dobrih in vestnih uslužbencev. Njim gre v veliki meri priznanje za uspehe, ki jih je občina dosegla. Nikakor niso pozabljene njihove razmere, niti predstave njihove opravilne želje in prošnje. Kakor pa ni bilo mogoče uresničiti vseh želja davkoplačevalcev, tako tudi ni bilo mogoče ustreči vsem zahtevam mestnega uslužbenstva. Upravičeno je upanje, da bo mogoče tudi v tem vprašanju najti obojestransko zadovoljivo rešitev.

Nazadnje se je župan zahvalil vsem za podporo pri svojih prizadevanjih in poudaril, da čeprav kdaj niso bili vsi enakih mišl, so vendar vsi vedno hoteli samo najboljšo za svoje občane. V imenu Ljubljane je izrekel čestitke k jubileju dela in uspehov svojim sodelavcem in želel vsem in belí Ljubljani — srečno in mirno novo leto!

Z dolgotrajnim odobravanjem je občinski svet sprejel županovo poročilo.

Poročila odborov

Za finančni odbor je poročal dr. Dermastia. Najprej je občinski svet odobril mestne računske zaključke za leto 1939-1940. Po proračunu bi morali izdatki znašati 123.608.000 din. Računski zaključek pa izkazuje 126.132.000 din izdatkov. Povšanje je sprejel svoj čas sam občinski svet. Računski zaključek izkazuje dalje 9.568.000 din prebitka. 2.364.000 din so k prebitku prinesli prihranki v izdatkih. 7.224.000 din pa so znesli višji dohodki na trošarini, naknadni predpisi doklad in neprimerno višje prenosne takse zaradi izred-

Danes govori kneginja Olga za „Teden zimske pomoči“

Belgrad, 30. decembra. AA. Nj. kr. Vis. kneginja Olga bo otvorila jutri ob 9.30 s svojim govorom po radiu »Teden zimske pomoči«. Govor bo do prenašale vse radijske postaje v državi.

Svečani začetek »Teda zimske pomoči« naj-lpše dokazuje, kako je to človekoljubno delo vezano na neutrudljivo delo Nj. kr. Vis. kneginje Olge. Na njeno pobudo je bil letos ustanovljen delovni odbor za zimsko pomoč, čigar delovno polje obsega vso Jugoslavijo. Prej so obstajali krajevni odbori, ustanovljeni tudi na pobudo Nj. kr. Vis. kneginje Olge, ki je bila istočasno tudi predsednica odbora za mesto Belgrad. Kot predsednica delovnega odbora za zimsko pomoč kr. Jugoslavije je Nj. kr. Vis. kneginja Olga dala pobudo za povečanje plemenitosti dela pri podpiranju sirot. V zvezi z razmerami na svetu, ostro zimo in pomanjkanjem so prišli težki časi za revne ljudi, brez-

nega prometa nepremičnin. Ta prebitek je bil v sedanjem proračunskem letu že skoraj ves izrabljen za nakupe in gradbena dela.

Računski zaključek mestne pitarne ni bil sprejet, ker je davčna uprava zahtevala, da plača občina plin za razsvetljavo. Občina pa je zahtevala, da plinarna plača mestu uporabo cest za plinske vode. Občinski svet je sprejel, da naj velja eno in drugo po pol milijona din na leto.

Sledili so ugovori in pritožbe proti raznim predpisom. Sprejeta je bila tudi izredna podpora rentnikom mestne delavske zavarovalnice v znesku 400 din za osebo.

Poročilo gradbenega odbora je podal univ. prof. dr. Franc Stele. Obravnavane so bile parcelacije.

Poročilo personalno-pravnega odbora je podal ravnatelj Avgust Novak. V občinski članstvo je bil sprejet Stanislav Megušar. Izvoljeni so bili člani disciplinske komisije Mestne hranilnice in na nujen predlog je bil sprejet pravilnik za poslovanje preskrbovalnega urada mestne občine ljubljanske, čigar predsednik je župan, namestniki in člani uprave pa so bili izvoljeni soglasno. Župan je nato zaključil javno sejo. Takoj potem se je začela tajna seja.

Bolgarski zunanji minister proti „vplivom ulice na sobranje“

Sofija, 30. decembra. t. (Ass. Press.) Po vsej Bolgariji se čuti naraščajočo komunistično propagando. V vseh večjih mestih je prišlo do javnih manifestacij za zblizanje med Bolgarijo in Sovjetsko Rusijo. Manifestacije so bile delno glasne, delno pa so prišle do izraza v širjenju letakov. Mladina se jih je udeleževala. Bolgarska vlada je menda dosegla, da bodo na sovjetskem poslanstvu odpoklicali nekaj uradnikov, ki so se preveč izpostavili v javni propagandi. V ta namen je bil vojaški odposlanec Sovjetov zamenjan in ga je nadomestil polkovnik Maslov.

V tej zvezi je imel zunanji minister Popov v sobranju daljši govor, v katerem je s velikim poudarkom poudaril, da je bolgarska politika strogo nevtralna in da nikjer ne vidi nobenih razlogov, da bi se spremenila nevtralna smer bolgarske zunanje politike. Vlada tudi ne bo dovolila, da bi ji politike narekovala ulica. Ulica ne sme vplivati na govore v sobranju, toda prav tako ni do-

voljeno, da bi poslanci v sobranju svoje govore naslavljali na ulice. Vlada je trdno odločena, da se ne bo ozirala na nikogar izven sobranja, pa naj stoji na levi ali na desni in da bo našla sredstva, da ji nikdo ne bo metal polen med noge.

Popov je imel svoj govor zaradi govorov, v katerih so poslanci spravevali, kakšna je politika Bolgarije ter zatrjevali, da bi z vsem svojim premoženjem in življenjem branili Bolgarijo, če bi bila v nevarnosti. Nekateri poslanci pa so obitali vladi, da zanemarija dobre odnose s Sovjetsko Rusijo.

Kriza vlade?

Sofija, 30. decembra. b. V bolgarski prestolnici imajo kralj stalno posvetovanja s predsednikom vlade prof. Filovim ter ostalimi ministri. Politični krogi danes govorijo, da ni izključeno, da pride do krize bolgarske vlade.

Sožalje rektorja zavoda Sv. Jeronima ob smrti dr. A. Korošca

Belgrad, 30. dec. m. Minister dr. Krek je od rektorja zavoda sv. Hieronima v Rimu g. dr. Magjerca sprejel ob smrti voditelja Slovencev, pokojnega dr. Korošca naslednje sožalje:

»G. minister! Blagovolište sprejeti moje iskreno sožalje nad veliko izgubo, ki je zadela slovenski narod s smrtjo njegovega voditelja blagopokojnega dr. Ant. Korošca. Naj mu bo dobri Bog velika nagrada v nebesih, trajen spomin pa med vsemi, ki so ga poznali, predvsem pa med njegovimi in njemu tako dragimi Slovenci, katerim je bil posvetil vse svoje življenje, vse svoje napore, vse svoje prizadevanje in vse svoje delovanje. Naj mu podeli Gospod večni mir in pokoj! Ostajam z dolžnim spoštovanjem vdani v Gospodu dr. Magjerca, rektor zavoda sv. Hieronima.«

Gospodarski posveti o ureditvi cen v Belgradu

Belgrad, 30. decembra. AA. Na pobudo Narodne banke ter z namenom, da se sestavi nov indekso cen na veliko, je bila 27. in 28. t. m. konferenca odbora gospodarstvenikov v prostorih Narodne banke v Belgradu. Odbor so tvorili priznani strokovnjaki za ta vprašanja. Med njimi so tudi univerzitetni profesor iz Ljubljane dr. Aleksander Bilimović, profesor ekonomske komercialne visoke šole in predstojnik narodnega gospodarskega instituta v Zagrebu dr. Milan Ivšič, profesor pravne fakultete v Belgradu dr. Milan Zujović, profesor ekonomske-komercialne visoke šole v Belgradu dr. Lazar Kostić, generalni tajnik delavske zbornice v pokouju, in kontrolor cen v dravski banovini v Ljubljani Filip Uratnik, šef oddelka splošne državne statistike v Belgradu dr. Borivoj Panjevac, šef oddelka za gospodarska proučevanja pri Narodni banki, dr. Vlado Vuksanović in referent oddelka za gospodarska proučevanja pri Narodni banki v Belgradu Antonije Bončić.

Konferenco je začel podguverner Narodne banke dr. Mikič, ki je v svojem pozdravnem govoru poudaril pomen indeksa cen na veliko in navedel razloge, ki so zahtevali spremembo indeksa cen na veliko, indeksa, ki je zdaj v veljavi. Na željo, ki je bila večkrat izražena v naših znanstvenih in gospodarskih krogih, je banka poverila sestavo novega indeksa posebni komisiji strokovnjakov in sicer na podlagi obsežnega gradiva, ki ga je zbral oddelke za gospodarska proučevanja.

Pod predsedništvom dr. Bilimovića je konferenca nadaljevala s svojim delom in se je odbor strokovnjakov postavljal na stališče, da mora biti naš indeks cen na veliko, izdelan po metodi merjenja in da mora vse gospodarstvo biti zastopano v njem. Grupiranje posameznih artiklov pa mora biti izvedeno tako, da iz njega niso razvidne samo splošne spremembe kupne moči denarja, pač pa po možnosti tudi vzroki zaradi katerih se nastale.

Odbor strokovnjakov bo o sestavi tega indeksa v kratkem objavil obsežno delo, v katerem bodo med drugim prvikrat podane spremembe količine

in vrednosti izvetih proizvodov indeksa cen na veliko.

Na koncu konference je na predlog prof. dr. Ivšiča odbor strokovnjakov soglasno izkazal priznanje oddelku za gospodarska proučevanja pri Narodni banki za njegovo dosedanje delo. (Iz Narodne banke kr. Jugoslavije.)

Tečaji za zlate valute

Belgrad, 30. dec. AA. Finančni minister je izdal odlok, po katerem veljajo od 1. do 31. januarja 1941 naslednji tečaji, po katerih se bodo zaradi pravilnega plačevanja taks po zakonu o taksah in zaradi določanja pristojnosti pri sojenju preračunavale v vrednost dinarjev vse vsote, ki se glase na zlato ali tujo valuto: en napoleonor 350 din, ena zlata turška lira 300 din, en angleški funt 217 din, 1 amer. dolar 55 din, 1 kanadski dolar 54 din, nemška marka 17.82 din, 1 belga 7.13 din, 1 peng 8.73 din, braziljski miljas 2.90 din, en egiptov. funt 215 din, 1 palest. funt 214 din, 1 kub. peson 18.50 din, 1 argent. pesos 12.40 din, 1 čilski pesos 1.25 din, 1 turška papirnata lira 34 din, 100 franc. frankov 119 din, 100 švic. frankov 127.10 din, 100 ital. lir 128.80 din, 100 holand. goldinarjev 2365 din, 100 bolg. levov 46 din, 100 romun. lejev 25.50 din, 100 danskih kron 860.85 din, 100 švedskih kron 1310 din, 100 norveških kron 1012.50 din, 100 peset 510 din, 100 drahem 42 din, 100 čeških kron 150.50 din, 100 slovaških kron 150 din, 100 fin-kih mark 90.10 din, 100 iranskih rijalov 100 din.

Ti tečaji vsebujejo tudi »prime in se jih je treba držati v naslednjih primerih:

1. Pri prevzemu zlata, napoleonov in zl. turških lir pri drž. blagajnah za plačilo davkov in drugih drž. dohodkov.

2. Pri plačevanju pristajniških taks po davčni odločki dal potrebna navoila

3. Pri plačevanju vseh državnih dajatev na carinarnicah

4. Kot obračunski tečaji za angažiranje in dajanje po preračunu za leto 1940-41 pri vseh državnih izplačilih v tujem denarju.

5. Pri prevzemu obveznic naših poveljnih državnih posojil v zlato 7% in 9% Blair in Comp. 7% Drž. hipotekarne banke, emitiranih v New Yorku za preračunavanje dolarjev v dinarje — (Iz bančnega in valutnega oddelka finančnega ministrstva.)

Osebnosti

Belgrad, 30. dec. m. S kr. ukazom je odlikovan z redom av. Save 8. stopnje Ivan Gračner, ravnatelj banovinskega zdravilišča v Rogaški Slatini.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 30. dec. b. Konec meseca januarja preneha izhajati dnevnik »Hrvatska straža«. Namesto njega bo izhajal nov hrvaški katoliški dnevnik, ki ga bo izdal konzorelji. Konzorelji je nastal z združitvijo treh tiskarn in sicer nadškofovske, narodne in prosvetne tiskarne. V tem zavodu bodo tiskali novi katoliški dnevnik in dva že obstoječa katoliška dnevnika.

V Libiji topniški dvoboj

Italijanska poročila

Rim, 30. dec. AA. DNB: 206. poročilo italijanskega vrhovnega poveljstva pravi: V obmejnem pasu Cirenaike se je nadaljevalo artillerijsko udejstvovanje pri Bardiji. Nekaj malih angleških motoriziranih oddelkov, ki so se skušali približati našim postojankam, je bilo odbitih. Naše letalstvo je zapovrstjo izvedlo napade na motorizirane sovražnikove oddelke z rušilnimi bombami in strojnimi. Poškodovali in uničili je bilo mnogo motoriziranih vozil.

Na področju Djarabuba je bil odbit sovražni napad. Angleži so brez uspeha bombardirali nekaj naših postojank.

V vzhodni Afriki se ni zgodilo nič pomembnejšega.

V noči od 29. na 30. decembra so sovražnikova letala letela dvakrat nad Neapljem. Metala so na mesto letake ter vrgla nekaj bomb. Zdelo se je, da so stanovalnice hiše. Bilo je sedem mrtvih in nekaj ranjenih.

Neka naša podmornica, ki nastopa v Atlantiku, je sestrelila en angleški bombnik.

Angleška poročila

Kairo, 30. dec. t. Reuter: Angleško vrhovno poveljstvo poroča: Naše topništvo neprestano nadleguje nasprotnika v Bardiji. Sovražnikovo topništvo je postalo bolj živahno, toda njegov ogenj našim četam ni prizadejal nobene škode. Naše priprave za napad se razvijajo dalje gladko in brez vsake ovire. V Sudanu in v Keniji delovanje patrol na naši strani.

Kar se tiče vojaških operacij v Afriki, na nobeni strani niso povelji pri Bardiji kakih akcij, razen patrolnih ter topniškega in letalskega bombardiranja. Ni treba misliti, da bo pomanjkanje življenjskih potrebštin ali vode prisililo Italijane v Bardijo, da bi se v kratkem vdali. Toda čeprav Bardia morda ni obkoljena zadosti, je vendar gotovo, da noben večji italijanski oddelke ne bi mogel zapustiti mesta ali trdnjave, ne da bi bil prisiljen k vdaji.

Kairo, 30. dec. t. Reuter. Letalsko poveljstvo poroča, da so angleški bombniki bombardirali letališča in utrdbe v Tmini, Derni in Gazali v Libiji. V Tmini so nastali večji požari. Sovražna letala so bila napadena in preganjana.

Triurni napad z zažigalnimi bombami na središče Londona

Po angleških in ameriških poročilih je zadnji nemški napad na poslovni del Londona povzročil velika razdejanja - Angleški bombniki pa so napadli štiriindvajset ciljev v Nemčiji

Nemška poročila

Berlin, 30. decembra. AA. DNB: Vrhovno po-
veilstvo poroča:

V noči od 28. na 29. december so naši bomb-
niki napadli pristaniške naprave v Plymouthu.
Bombe so povzročile eksplozije in požare. Pri
ogledniških poletih, ki so bili izvedeni čez dan, so
bili bombardirani važni cilji na vzhodni angleški
obali. Razen tega je bila pri napadu v strmogla-
vem poletu zadeta važna orožarna v Crawu.
Vzhodno od Harwicka je bila zažgana ena tovorna
10.000 tonska ladja. Zadele so jo bombe z letal.
Ladja je plula v konvoju. Vzhodno od Soutlinga je
bila zadeta ena sovražnikova ladja, ki služi pobir-
anju min. Pri napadu na velik konvoj, ki je plul
severozahodno od Londonderryja, je bila z bombo
zadeta tovorna ladja, ki se je hitro potopila. Obal-
no topništvo je vzelo na piko neko sovražnikovo
vojno ladjo, ki se je skušala približati obali ob
Rokavskem prelivu. Po nekaj dobro namerjenih
streljih je cilj izginil.

Preteklo noč so močne skupine bombnikov
spet bombardirale London. Sovražnikova letala
so preteklo noč letela nad Nemčijo in zasedenimi
pokrajinami, kjer so vrgla nekaj bomb, ki pa so
vse brez izjeme padle v reke in v morje. Artilerija
je zbila na tla 2 sovražnikovi letali.

Angleška poročila

London, 30. decembra, t. Reuter: Letalsko mi-
niststvo poroča:

Ponoči so nemška bombna letala zmetala na
London veliko število zažigalnih bomb, ki so pa-
dale predvsem na trgovsko središče (City). Toda
tudi na druge dele Londona so bile vržene na

slepo mnogoštevilne zažigalne bombe. Sovražnik
je brez dvoma imel premissljen namen. London za-
žgati. Nekaj zgodovinskih zgradb je bilo zadetih
in poškodovanih, med njimi starodavni Mestni dom
(Guild Hall). Požari so ogražali stolnico sv. Pavla.
Toda posrečilo se je cerkev rešiti pred plameni.
Sovražnik ni nikjer pokazal namena, da bi bom-
bardiral vojaške cilje. V drugih delih mesta je bilo
poškodovanih mnogo trgovskih zgradb. Požarna
bramba se je vso noč junško borila s plameni.
Človeških žrtev ni bilo veliko.

Reuterjev zasebni poročevalec pristavlja, da
je bil ponočni napad eden najhujših, kar jih je
London doživel. Napad sicer ni bil dolg ker je
nehal še pred polnočjo, toda bil je skrajnostno
hud. Sovražnik je najprej skušal z zažigalnimi bom-
bami mesto zažgati, nakar šele je metal razruse-
valne bombe. Proti sovražnim letalom so se dvig-
nili tudi nočni lovci, da bi napad prestregli. Po-
žari, s katerimi so se gasilci vso noč borili, so imeli
vsi velike obsege, toda na merodajnih mestih iz-
javljajo, da vojaški cilji nikjer niso bili zadeti. V
eni izmed zadetih cerkva je bilo v zaklonišču v
kripti okrog 400 oseb. Bomba, ki je padla na cer-
kev, pa v zaklonišču nikogar ni ranila. Neka ve-
lika zgradba je pokopala pod seboj, ko se je v
plamenih rušila, večje število gasilcev. Mnogo jih
je ranila. Ostali del države je imel mirno noč.

Sprehod po Londonu

London, 30. decembra, t. Associated Press:
Časnikarjem je bilo dovoljeno, da so obiskali naj-
bolj prizadete dele londonskega središča in da o
svojih vtisih poročajo.

Danes še ves dan delajo gasilci, ki so večidel
vse požare že obvladali. Zalosten je pogled na raz-
dejanje, na zasute ulice in ožgana poslopja, iz ka-
terih sikajo tu in tam še črni dimi. Med podrtimi
je več znanih zgodovinskih cerkvic, tako imenova-
nih »City Churches« (cerkvic v Cityju ali poslovnem
delu Londona). To so Saint Anne Agnes v
Greesham ulici, Kristusova cerkev v Greyfriar
ulici (zgrajena od Wrena), Saint Mary v Lombard
Street, Saint Brides v Cheapside, ki je bila naj-
lepša zgodovinska cerkva s starodavnimi barva-
stimi okni in lesenimi stropi, Saint Mary v Alder-
mansbury Street. Te so večidel vse požgane in
stojijo delno le stolpi, ali od ognja ogorelo, prazno
zidovje. Od drugih poslopij je hudo poškodovana
zgodovinska Mestna hiša (Guildhall), kjer je uni-
čena elavnostna dvorana, kjer so londonski župa-
ni slovesno sprejemali angleške in tuje vladarje,
nadaleje Johnsonova spominska hiša v Fleet Street
ter Old Bailey (londonsko kriminalno sodišče). Uli-
ca Chealside je skoraj vsa zgorela.

Nemški bombniki so najprej požigali z zažigal-
nimi bombami. Potem so na goreča poslopja me-
tali eksplozivne bombe. Bombardiranje je bilo po-
vsem na slepo. Nikjer na velikanskem bombardir-
anjem prostoru ni nobenega vojaškega cilja. To-
krat je eksplozivnih bomb padlo manj, kot je bi-
lo pričakovati. Kajti angleški nočni lovci so prvič
nastopili v večjem številu in je pripisati tej »no-
vosti«, da nemški bombniki svojega načrta niso

V Albaniji hudi boji med Himaro in Klisuro

Italijanska poročila

Nekj v Italiji, 30. dec. t. Poročilo štev. 206
glavnega stana italijanske oborožene sile o opera-
cijah v Albaniji se glasi:

Na grškem bojišču je sovražnik izvedel napa-
de krajevnega značaja, bil pa je odbit in je pretrpel
težke izgube. Skupine bombnikov in lovskih letal
so izvedle nekaj zaprednih napadov na pristani-
ške naprave, obrambne postojanke in na čete. Bom-
bardiranje je bilo oporišče Trevesa. Izbruhnilo so
požari. Tvarna škoda na pristaniških napravah je
velika. Poškodovana je bila tudi ena ladja, ki je bila
tedaj v pristanišču. Nad Valono je bil 29. decembra
sestreljen en sovražni bombnik. Naša lovška letala,
ki so preganjala sovražnika, so sestrelila dva so-
vražnikova aparata. Pomorske enote so ob obali
bombardirale sovražnikove postojanke ob grško-
albanski meji z vidnim uspehom, pri tem pa jih ni
nihiče napadel.

Grška poročila

Atene, 30. dec. t. Atenska agencija. Poročilo
štev. 64 grškega generalnega štaba se glasi:

izpeljali do kraja, kakor se je to zgodilo v Co-
ventryju.

Razdejanje po ameriških poročilih

New York, 30. decembra. DNB: Londonski do-
pisnik »International News Service« poroča, da
se zadnji napad na London lahko primerja z na-
padom na Coventry. Celi roji nemških bombnikov
so sejali smrt in rušenje med dele angleške pre-
stolnice. To je bilo najhujše bombardiranje v zad-
njih štirih mesecih. Napad je bil izvršen s koncen-
trirano silovitostjo in je trajal polne tri ure. Po
tem napadu je nastopilo zatišje, iz ruševin angleške
prestonice pa so se valili gosti oblaki dima, na
raznih ulicah pa so ležale grmade gradbenega ma-
teriala. Pol ure kasneje je bil izvršen nov napad
na London. Ob 6. zjutraj so nemška letala še vedno
v pogostih valovih letela nad Londonom in me-
tala cele tone razstreliva na mesto. Porušene so
bile največje stavbe v središču mesta. Ameriški
dopisnik pravi, da je v tem trenutku v Londonu
vladal pravi pekel.

Dopisnik »Associated Press« govori o nena-
vadno močnem napadu in o številnih požarih, ki
so izbruhnili. Celotna londonska gasilska služba je
morala nastopiti. Ista agencija govori tudi o drug-
em težkem napadu na neko mesto v jugozahodni
Angliji. To mesto je brzkone Southampton. Izbruh-
nilo je več sto požarov.

Londonski dopisnik »United Press« prav tako
govori o tem napadu in se njegovo poročilo po-
polnoma strinja z dopisnikom »Associated Press«.

Neznana letala nad Irsko

Dublin, 30. decembra. AA. Reuter: Objavljeno
je bilo uradno poročilo o tem, da je neko letalo
neznane narodnosti letelo danes nad nekaterimi
irskimi kraji, vendar pa se je umaknilo pred streli
protiletalskega topništva. Neko drugo letalo ne-
znane narodnosti je letelo nad Dublinom in še nad
nekaterimi drugimi irskimi kraji.

Napadi na Nemčijo

London, 30. decembra, t. Reuter. Letalsko mi-
niststvo poroča:

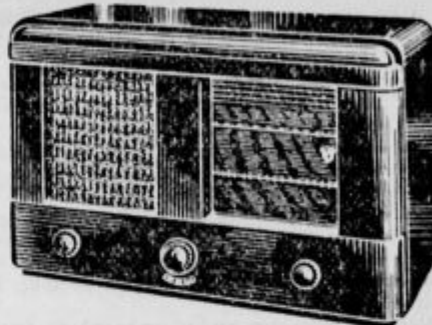
Skupine naših bombnikov so včeraj podnevi
in nočjo ponoči izvedle skupno 24 napadov na
razne sovražne cilje. Predvsem sta bili bombardir-
ani pristanišči Dunkerque (štirikrat) in Flushing
(Vliessingen) na Nizozemskem (3 krat). Popolnoma
so uničene baterije daljnostrelnih topov na Roka-
vu pri Cap Griz Nez južno od Calaisa. Nadalje
skupine so bombardirale železnico med Bergenom
in Oslom na Norveškem ter številna letališča in
pristanišča, skladišča petroleja in ladijave. Štiri
letala se niso vrnila v vseh teh poletov.

London, 30. decembra, t. Letalsko minist-
stvo poroča, da so skupine angleških bombnikov ponoči
med drugim bombardirale tudi zelo važne vojaške
cilje v Frankfurtu in okolici. Bombardiranje je bilo
uspešno.

kamnov so porabili za Keopsovo
piramido.

Vsaj toliko delov je bilo potrebno,
dokler nismo dosegli današnjega
vrhunca v radijski tehniki.

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION
RADIO 150

RADIO d. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13
ANTON BREMEČ, CELJE, Miklošičeva ulica št. 2
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška cesta št. 11

Angleška poročila o napredovanju Grkov

London, 30. decembra. AA. Reuter: V poobla-
ščenih krogih se je zvedelo, da je bil odbit itali-
janski protinapad tudi na področju Podgradca.
Grki so zavzeli Dobrišo in Gradič 25 km
jugovzhodno od Berata. Na cesti proti Beratu
so Grki nekoliko napredovali, prav tako pa tudi
zahodno od Tepelenija na cesti, ki vodi v Valono.
Vojaški krogi mislijo, da se Grki skušajo polastiti
cestnih križišč, ki vodijo v Berat, kakor tudi poti,
ki se nahajajo kakih 15 km jugovzhodno od Va-
lone. Če se jim to posreči, bo Italijanom preosta-
la samo še cesta preko Tepelenija za umik ali za
pošiljanje pomoči.

Angleški napad na Valono

Atene, 30. dec. t. Atenska agencija. Povelj-
stvo angleškega letalstva poroča:

Skupina angleških bombnikov je včeraj že 24.
napadla italijansko pristanišče Valono v Albaniji.
Bombe so padle sredi in v pristanišču in na pomolih
zbrane čete, kakor tudi na prevozna sredstva in na
pristaniške zgradbe. Bombardiranje so bile tudi ceste
med pomoli in zaledjem. Nekaj bomb je eksplo-
diralo v veliki garaži vojaških motornih vozil in na
veliko vojaško skladišče živeža in vojnega ma-
terijala. Letala so se spustila zelo nizko in so s
strojnimi obdelovalniki dva topniška vojna čolna
in eno križarko. Eno letalo se ni vrnilo.

Napad na Napoli

London, 30. dec. t. Reuter. Letalsko minist-
stvo objavlja uradno poročilo, da je skupina angle-
ških bombnikov bombardirala naprave in vojaške
cilje v Napoliu. Po uspešnem napadu so se vsa
letala vrnila na svoje vzletišče.

Grška podmornica potopila tri italijanske prevozne ladje

Atene, 30. dec. t. Atenska agencija. Grška ad-
miraliteta javlja, da je grška podmornica »Papani-
kolis« dne 24. decembra zaplula v Jadransko mor-
je, kjer je videla 3 velike italijanske transportne
ladje, ki so vozile moštvo in vojni material iz
Brindisija v Albanijo. Prevoz je bil zastražen od
rusilcev. Podmornica je takoj napadla in vse tri
ladje potopila. Skupno so imele imenovane tri
ladje 25.000 do 30.000 ton. Sovražni rusilci so ho-
tele podmornico potopiti, pa jim je srečno ušla in
se nepoškodovano vrnila v svoje oporišče. Povelj-
nik, častniki in moštvo podmornice so prejeli pri-
mena odlikovanja.

Italijanske napovedi o bližnjih odločilnih dogodkih

Mussolini Milančanom: »Zmagali bomo prej, kakor mislite«

Rim, 30. dec. t. Tukajšnji listi objavljajo
v velikem tisku izjavo, ki jo je dal ministrski
predsednik in voditelj Mussolini pred prefek-
tom v Milanu, s prošnjo, da jo sporoči milan-
skemu prebivalstvu. Mussolini je namreč
dejal:

»Povejte Milančanom, da bomo zmagali
mного prej, kakor mislite.«

V političnih krogih tolmačijo to izjavo v
zvezi z govoricami, ki krožijo o velikanskih
pripravah na napad na Anglijo ter o napadu,
da se bo v velikem obsegu in z bliskovito
naglico ter srditostjo razvil takoj prve tedne
prihodnjega leta. Velesili osišeča hočeta namreč
zlomiti odpor Anglije prej, preden bi mogla
ameriška pomoč kaj koristiti.

Rim, 30. dec. t. Associated Press. Po vsem
italijanskem časopisju prihaja do izraza pre-
poved, da stojimo pred velikimi diplomatski-
nimi in vojaškimi dogodki predvsem zaradi

zadržanja Amerike. Listi poudarjajo, da je za-
držanje Amerike takšno, da lahko pride do
odprtega spora med Ameriko in državami troj-
ne zveze. Novi dogodki, ki jih italijanski tisk
napoveduje, bodo na svetovnopolični položaj
vrgli posebno luč in bo tudi sovjetsko vpra-
šanje, ki je v Evropi že urejeno, dobilo svojo
rešitev tudi na azijskem prostoru. Japonska se
namreč z vsemi močmi trudi, da bi s Sovjetsko
Rusijo sklenila nenapadno pogodbo. Povsem
od Roosevelta je odvisno, kakšen nadaljni raz-
voj bodo dobili dogodki. Po mnenju Italije pa
naj bodo ti dogodki še tako važni, res je in
ostane, da bo odločitev padla v Afriki, kjer
danes italijansko orožje bje usodne in odlo-
čilne bitke, ki bodo odločile o izidu sedanje
vojne. Angleški imperij da je s svojo ofen-
zivo v Libiji sprožil nevarnost na najbolj ob-
čutljivem mestu svojega telesa, in Italija bo
tista, ki mu bo zadala smrtonosni udarec.

Nj. Vel. kralj, Nj. kr. Vis. kneginja Olga, kneževič Aleksander in Nikola ter princesa Elizabeta na
proslavi »Materice« v veliki dvorani Starega doma v Beogradu.

Gospodarstvo

Ureditev nadrobne prodaje pšenične moke

Na odraslo osebo pridejo 4 kg mesečno, na otroke manj, na težke delavce več

Ban naše banovine g. Marko Natlačen je izdal naslednje odredbe:

Cl. 1. Od 1. januarja 1941 imajo kriti v dravski banovini vsi potrošniki mlevskih izdelkov iz pšenice (pšeničnega zdroba, bele in enotne krušne moke ter testenin) svoje potrebe praviloma le v trgovinah, v katerih so jih krili pred septembrom leta 1939.

Le izjemoma smejo prodajati trgovine mlevske izdelke iz pšenice tudi potrošnikom, ki pred septembrom 1939 niso kupovali moke v nobeni prodajalni občine svojega rednega bivališča in tudi ne v industrijskem ali zadržnem oddajališču, kjer so včlanjeni.

Cl. 2. Po 1. januarju 1941 ne sme oddati nobena trgovina istemu odjemalcu na mesec več mlevskih izdelkov iz pšenice, kakor toliko, da bo odpadlo na mesec in osebo po: 2 kg mlevskih izdelkov na vsakega do 6 let, 3 kg na vsakega otroka v starosti 6—14 let, 4 kg na vse ostale osebe razen delavcev, ki so zaposleni pri težkih ročnih delih (n. pr. rudarjev, drvarjev, stavbinih delavcev, težakov in dr.). Slednjim pripada mesečna količina 5 kilogramov.

Preostala potreba po moki se mora kriti z mlevskimi izdelki iz koruze in drugih žitaric, ki se smejo prodajati svobodno.

Cl. 3. Vsako prodajo mlevskih izdelkov iz pšenice vpišujejo trgovine v beležnico, ki jo vodijo v obliki dnevnika. Iz te beležnice mora biti razvidna količina mlevskih izdelkov iz pšenice, ki so jih prodali ti obrati.

Istotako beležnico vodijo pekarnice za vso moko, ki jo dajo dnevno v peko.

Cl. 4. Banovinskemu prehranjevalnemu zavodu poverja kontrolo nad potrošnjo moke v dravski banovini.

Peka kruha iz 40% pšenične in 60% koruzne moke

Ban naše banovine g. dr. Marko Natlačen je izdal naslednje odredbe:

Cl. 1. V vseh pekarnah dravske banovine se sme izdelovati in prodajati od 1. januarja 1941 le ljudski kruh, izdelan iz 40% enotne presejane pšenične moke ter iz 60% koruzne moke.

Cl. 2. Izjemno od določil čl. 1. te odredbe se sme peči v času do najdalje 31. januarja 1941 tudi kruh iz krušne in koruzne moke ter kruh iz bele in koruzne moke, mešane v sorazmerju, navedenem v čl. 1. te odredbe.

Cl. 3. Ljudski kruh in kruh iz krušne in koruzne moke se prodaja v komadih, težkih 1 kg, po 5 din; kruh iz bele in koruzne moke se prodaja v komadih, težkih 94 dkg, po 6 din.

Cl. 4. Začasno in do drugega naredbi, ki jo izda g. minister za trgovino in industrijo v smislu čl. 2. drugega odstavka uredbe o mletju in kruhu, glede prometa z belo moko, se sme peči beli kruh in luksuzno pecivo počenši od 1. januarja 1941 le iz zalog bele moke, ki so bile prijavljene občinskemu preskrbovalnim uradu po stanju dne 31. decembra 1940, v smislu tuk. odredbe od 24. XII. 1940, VIII št. 11425/140. Po 10. januarju 1941 se omeji količina finega peciva v vsaki občini in v vsaki

pekarni na polovico količine, ki se je proizvajala doslej v občini, odnosno pekarni. Občinski prehranjevalni uradi določijo po zasljanju pristojnega združenja pekov točnejše količine finega peciva, ki ga imajo peči poedine pekarnice.

Cl. 5. Beli kruh v komadih, težkih 96 dkg, stane 8 din. Zemlje v teži 0.70 dkg, stanejo 1 din. Luksuzno pecivo je v teži in ceni prosto.

Cl. 6. Cene za kruh, ki se peče z dodatkom ržene moke, določajo upravna oblastva 1. stopnje.

Cl. 7. Prekrški te uredbe se kaznujejo po čl. 8. uredbe o kontroli cen.

Cl. 8. S tem se razveljavlja odredba 682 z dne 27. novembra 1940.

Prijava zalog pšenice in moke

Po naredbi bana g. dr. M. Natlačen z dne 28. t. m. morajo najkasneje do 5. jan. 1941 vsi mlinci ter trgovci na debelo v naši banovini ter občinske aprovizacije svoje zaloge žita in mlevskih izdelkov s točno navedbo količin za posamezne vrste po stanju 31. dec. 1940. Prevodu na poštne dopisnice. Do istega dne morajo javiti pekarnice in obrati, ki prodajajo žita, mlevske izdelke na drobno svoje zaloge žita in mlevskih izdelkov po stanju dne 31. decembra 1940, toda občinskemu preskrbovalnemu uradu z dopisnico. Obrati, ki trgujejo z žitom in mlevskimi izdelki na debelo in drobno, morajo ločiti svojo zalogo na dva dela, kakor je pač namenjena prodaja, kar je mogoče tudi samo knjižno.

Vsi mlinci, uvozniki in veletrgovci, ki kupijo po 1. jan. 1941 žito ali moko, morajo na enak način prijaviti prejem vsake nove količine žita ali moke z natančno navedbo količin za posamezne vrste na dopisnici Prevodu. Občinske aprovizacije, ki ne oddajajo blaga na drobno, in detajlisti, ki nabavijo več blaga, kakor ga za svoje odjemalce redno potrebujejo, prijavijo nove nabave enako kot veletrgovci.

Vsi trgovci na drobno naročajo po 1. jan. 1941 žito ali mlevske izdelke z naročilnicami spisanimi v dveh primerkih, obrati, pri katerih pa se je blago naročilo, pošljejo po izvršitvi naročila en izvod naročilnice, opremljen s pripombo o izvršitvi Prevodu.

Do 10. jan. morajo biti opremljene vse te naročilnice s pripombo pristojnega občinskega preskrbovalnega urada: Naročilo je v skladu z mesečno količino, ki pripada trvdki in občini za tekoči mesec. Pečat in podpis.

Trgovci na veliko, ki imajo ob enem trgovino na drobno, morajo prijaviti predhodno na isti način obč. preskrb. zavodu in Prevodu vse količine, katere so določili za prodajo na drobno. Dodelitev po 10. jan. se sme izvršiti le, če je na prijavitelji pripomba prist. obč. preskrb. urada.

Prevod mora do 1. januarja sporočiti vsem obč. preskrb. uradom, kakšna mesečna količina moke je določena za njih področje.

Obč. preskrb. uradi morajo do 10. jan. določiti, kakšne količine mlevskih izdelkov, zlasti pšenične moke pripada posameznim pekarnam in trgovskim obratom na drobno, ki oddajajo na njih območju mlevske izdelke potrošnikom. Pri tem je upoštevati, kje se bodo posamezni potrošniki po izraženi želji oskrbovali, oz. kje so se dosedaj oskrbovali.

Prekrški določil te odredbe se kaznujejo po čl. 2 uredbe o ureditvi blagovne prodaje.

gov ne more izvoziti količine, ki mu je bila dodeljena, mora takoj, čim ugotovi nemožnost izvoza, vrniti potrdilo ravnateljstvu zaradi razveljavljenja. Odpovedana količina gre v breme kvote izvoznika, ki jo je odpovedal, neizkoriščena količina pa bo na predlog zajednice dodeljena drugemu izvozniku ali drugim izvoznikom.

Cl. 10. Vsako neizpolnjevanje ali izigravanje po izvozniki odredbi te naredbi bo kaznovano po velikosti krivde: z izključitvijo od izvoza na nedoločen čas in s črtanjem iz registra izvoznikov. Kazni izreka ravnateljstvo, ki jih pisмено priobčuje izvozniku. Proti odloku o kaznovanju ima izvoznik pravico pritožbe na ministrstvo trgovine in industrije v roku 15 dni od priobčitve odloka.

Cl. 10. Naredba stopi v veljavo dne 1. januarja in s tem preneha veljati prejšnje naredbi. — Izjemno od odredbe te naredbi pa se lahko izvozno carini do 31. januarja 1941 zaključno les itd. na osnovi veljavnih in neizkoriščenih valutnih potrdil izdanih pred 1. januarjem 1941. Le izvoz drv in oglja gre po novih določilih, torej ne brez izvoznega potrdila ravnateljstva. Tudi ne bodo veljali predpisi čl. 6, dokler ne bo uveljavljena naredba o pogojih za vpis v register. Do stvornitve zajednice izvoznikov proizvodov gozdarstva bo funkcije, ki so ji poverjene s to naredbo, izvrševala Stalna delegacija lesnega gospodarstva v kr. Jugoslaviji.

Naredba je objavljena v »Službenih novinah« z dne 28. decembra 1940.

Naredba o kontroli izvoza lesa

Ker so se dosedanje naredbi v zvezi s kontrolo izvoza lesa itd. izkazale za neuporabne, je na predlog organizacij lesne trgovine in industrije izdalo ministrstvo trgovine in industrije naslednje naredbi o kontroli izvoza lesa, lesnih proizvodov in gozdnih proizvodov vobče.

Cl. 1. Pod kontrolo ravnateljstva za zunanjo trgovino je postavljen izvoz lesa itd. iz tehle postavk carinske tarife: 91, 92, 93, 97, 98, 100, 101, 230. Izvažajo se ti proizvodi lahko samo na osnovi izvoznega potrdila, katere izdaja v smislu te naredbi ravnateljstvo, oz. od njega pooblašeni organi (ekspoziture, oddelek za trgovino itd. v Zagrebu in druge oblasti). Brez tega potrdila carinarne ne bodo izvozno carinile teh proizvodov.

Cl. 2. Izvozna potrdila bodo izdajana v okviru splošnega načrta trgovine z inozemstvom.

Cl. 3. Izvozna potrdila so javne listine, ki glase na ime. So neodtujljive in se morajo prenašati na druge osebe. Zlorabe izvoznega potrdila se bodo dostavljale sodnim oblastem zaradi kazenskega postopanja, kar ne izključuje kazni, določenih v tej naredbi.

Cl. 4. Prošnje za izvozna potrdila vlagajo izvozniki ravnateljstvu ali pooblaščenim organom. Izvozno potrdilo ravnateljstva se lahko zamenja pri zato pooblaščenih organih ravnateljstva z večjim številom potrdil, ki se glase na manjše količine.

Cl. 5. Izvozna potrdila se bodo izdajala z veljavnostjo 3 mesecev in bodo vsebovala naslednje podatke: število potrdila, ime in sedež izvoznika, državo namembe, vrsto in količino blaga in rok veljavnosti potrdila. Potrdila lahko vsebujejo tudi druge podatke v smislu uredbe o kontroli zunanje trgovine.

Cl. 6. Z izvozom teh proizvodov se morejo baviti samo ona podjetja (producenti ali trgovci s temi proizvodi), ki so vpisana v register uvoznikov lesa itd. pri ravnateljstvu. V ta register bodo lahko vpisana samo ona podjetja, ki se prijavijo za izvoz onih proizvodov, ki so dani pod kontrolo ravnateljstva. Ta registracija velja za vse izvozne države.

Cl. 7. Pogoji za vpis v register izvoznikov lesa itd. bodo predpisani s posebno naredbo.

Cl. 8. Če se pokaže potreba za razdelitev kontingentov za izvoz lesa itd. v posamezne države, se izvrši, če to sklene svet za zunanjo trgovino, na osnovi predloga zajednice izvoznikov gozdnih proizvodov. Odlok ravnateljstva o razdelitvi kontingentov se takoj sporoči interesentom. Odlok o razdelitvi je takoj izvršen in po nem pristopa ravnateljstvo k izdaji izvoznih potrdil. Proti odloku ravnateljstva imajo izvozniki pravico pritožiti se ministrstvu trgovine in industrije v roku 15 dni od priobčitve odloka. Te pritožbe se vložijo ministrstvu po ravnateljstvu in nimajo odločilne moči. Če minister trgovine in industrije najde, da je pritožba upravičena, bo odredil, da se ob priliki prihodnje razdelitve popravijo storjene napake.

Cl. 9. Izvozniki morajo na osnovi dobljenih potrdil izvoziti blago v določenem roku. V opravičenih primerih se more podaljšati rok ali vnesti potrdila, če je bilo podaljšanje zaproseno pred potekom roka. Če izvoznik zaradi opravičenih razlo-

Še danes lahko naročite »Slovenčev koledar« po 18 din!

Koledar obsega 256 strani formata 23×23.5 cm in je po izjavi vseh, ki so ga prejeli izredno lepa knjiga, ki bi sicer gotovo veljala najmanj 60 din. — Priložena je tribarvna bakrotisna slika Goriške Marije slikarja Rika Debenjaka. Slika sama bi sicer veljala gotovo 20 din.

S koledarjem so naročniki »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domobljuba« in »Bogoljuba« letos gotovo dobili prelepo darilo.

Za nenaročnike teh listov velja koledar 28 din. Tudi s poslovnim koledarjem so vsi, ki so ga prejeli, zelo zadovoljni. Tiskali smo nekaj izvodov poslovnega koledarja več, kakor ga je bilo naročenega, zato naj oni, ki ga še nimajo, pohite z nakupom. Za koledar s poslovnim delom je doplačati 6 din.

Oni, ki se naroče sedaj na koledar ali ki so se naročili za ceno 18 din, ga lahko takoj dobe v upravi »Slovenca« v Ljubljani, oziroma, kamor še nismo poslali koledarja, ga bomo priložili k onim, ki so koledar naročili do 8. decembra 1940.

Knjigovoznica, kakor tudi ekspedit ima s koledarjem ogromno delo, ker je tako obsežen, saj tehta vsak izvod 650 gramov; zato ga v vse pošte okoliže še nismo mogli poslati. Upamo, da bomo pa to prav kmalu storili, zato naj cenjeni naročniki ne bodo nepotrpežljivi.

»Slovenčev koledar« v vsako slovensko hišo!

Naša rudarska in topilniška proizvodnja

V novembru je dala naša rudarska proizvodnja naslednje količine (v oklepajih podatki za oktober): črni premog 32.067 (34.557), rjavi premog 437.099 (466.770), lignit 167.535 (176.005), nafta 157 (93), železna ruda 57.295 (67.252), kromova ruda 7.184 (8.217), boksit 26.047 (22.552), pirit 11.645 (14.321), bakrena ruda 76.895 (87.759), svinčenocinkova ruda 64.198 (68.532), magnezit 4.648 (7.045), kromovi koncentrat 959 (1.068), bakreni koncentrat 7.060 (6.668), svinčni koncentrat 6.563 (6.847), cinkovi koncentrat 3.401 (3.673) ton.

Topilniška proizvodnja pa je dala naslednje uspehe: železo 7.253 (8.129), baker 3.910 (3.899), elektrolitični baker 567 (839), svinec 3.506 (4.605), cink 495 (541) ton, zlato 90.1 (50.2), srebro 179.7 (135.0), antimon 130 (188) ton.

Zaposlenost našega delavstva

Po statističnih podatkih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani se je število zavarovancev od septembra na oktober zmanjšalo od 113.320 na 111.354, toda v primeri z lanskim oktobrom pa znaša letos število zavarovancev 12.497 več. To pomeni povečanje za 12.64%. Razlika v primeri z lanskim letom je tako velika, ker so bile lani septembra in oktobra na delovnem trgu izredne razmere zaradi odtegnitve znatnega števila zavarovancev njih delu. Povečanje v primeri z lanskim letom ima pa tudi svoje vzroke v tem, da se je letos zaposlenost pri javnih delih znatno povečala.

Povprečna zavarovana mezda še nadalje narašča. Lani je znašala oktobra dnevno 25.24 din, letos septembra že 29.48 din, oktobra pa je narasla na 30.75 din. To pomeni v primeri z lanskim letom povečanje za 5.51 din ali za 21.83%, toda istočasno moramo ugotoviti, da so se življenjski stroški povišali v še bolj znatni meri. Skupna dnevna zavarovana mezda se je dvignila za 0.9 na 3.42 milj. din dnevno.

Zdravstvene razmere zavarovancev so bile oktobra povoljne, kajti odstotek bolnikov znaša samo 2.35, kar pomeni v primeri z lanskim oktobrom zmanjšanje za 0.49%. Tudi absolutno število bolnikov je vkljub povečanju števila zavarovancev padlo v primeri z lanskim oktobrom za 197 na 2615.

Iz statistike po strokah je razvidno, da se je število zavarovancev v primeri z lanskim letom najbolj povečalo pri gradbi železnic, cest in vodnih zgradb, v gradbeni stroki, v javnem prometu in v gozdno-žagarski industriji. Zmanjšala pa se je zaposlenost v tekstilni industriji, in dinstriji hranil in pijač ter v trgovini. V sezizkem pogledu je najbolj nazadovala zaposlenost pri javnih delih ter v industriji kamenja in zemlje. Povečala pa se je zaradi sezizkih razlogov zaposlenost v oblačilni industriji ter v industriji kož.

Pred zvišanjem cen bencinske mešanice. Zaradi novih višjih cen špirta je pričakovati, da bodo v kratkem tudi zvišane cene bencinske mešanice za približno 30 par pri kilogramu.

Odstotki tolerance pri zalozah. Urad za kontrolo cen v Belgradu je odobril podjetjem, ki so zavezana prijavljati količino proizvodnje, prometa in zaloz kontroliranih predmetov naslednje odstotke za toleranco: 10% nad in pod stvarno vrednostjo pri kožah in usnju in izdelke iz gume, 6% za kontrolirano manufakturne blago v veletrgovini in 5% za stavbni les in drva za kurjavo v gozdu.

Saditev tobaka. Ker imamo velike zaloge tobaka iz prejšnjega in še prejšnjega pridelka, je uprava državnih monopolov odobrila za saditev tobaka v letu 1941 1.396.5 milj. strokov ali 390.9 milj. strokov manj kot letos. Zmanjšanje znaša 22.7%.

Prireditve zagrebskega velesejma v letu 1940. Iz letnega poročila zagrebskega velesejma posnemamo, da je na spomladnem velesejmu bilo 652 razstavljalcev, na jesenskem pa 622, na zimski razstavi malih živali pa 84. — V letu 1941 bodo prireditve zagrebskega velesejma naslednje: od 26. aprila do 5. maja: 35. mednarodni velesejem z 18. avtomobilsko razstavo in posebnimi kmetijskimi in turističnimi prireditvami. Od 30. avgusta do 9. septembra: 26. mednarodni velesejem (brez avtomobilov) in od 29. novembra do 2. decembra: razstava plemenske perutnine, kuncev, golobov in ptic-pevk.

Borze

Dne 30. decembra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebski borzi 7.384.637 din, na belgrajski 9.013.000 din; od tega 43.658 mark po starem tečaju, 144.000 mark po novem tečaju, 1.164.000 draham, 29.730 švic. frankov in 15.543 dolarjev. — V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 385.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 215.90—219.10
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.00—1792.00
Belgrad — zasebni kliring

Solun 100 draham 41.65—42.85

Curih: Belgrad 10, Pariz 8.95, London 16.10, Newyork 431, Bruselj 69.25 (nom.), Milan 21.725, Madrid 40, Amsterdam 229.50 (nom.), Berlin 172.50 (reg. marke 53.75, trg. marke 35.37), Stockholm 102.75, Oslo 98.50 (nom.), Kopenhagen 83.50 (nom.), Sofija 427.50, Lizbona 17.24, Budimpešta 85, Atene 3.00, Carigrad 3.375, Bukarešta 2.15, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 101.25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 460—465
v Zagrebu 465 blago
v Belgradu 467—469

Ljubljana: Drž. papirji: 7% inv. posojilo 101 denar, agrarji 58 denar, vojna škoda promptna 460—465, begunske obveznice 83—85, dalmat. agrarji 78—80, 8% Blerovo posojilo 106 denar, 7% Blerovo posojilo 98 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 104 denar, 7% stab. posojilo 96 denar. — Delnice: Narodna banka 7.000 denar, Trboveljska 370—380, Kranjska industrijska družba 140 zaključek.

Zagreb: Državni papirji: 7% investic. posojilo 100 denar, agrarji 57 denar, vojna škoda promptna 465 blago, begunske obveznice 86 denar, dalm. agrarji 83 denar, 6% šumske obveznice 78 denar, 4% severni agrarji 54 denar, 8% Blerovo posojilo 106 denar, 7% Blerovo posojilo 96 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 104 denar, 7% stab. posojilo 96 denar. — Delnice: Narodna banka 6.800 denar, Priv. agrarna banka 196 denar, Trboveljska 378—380, Oceania 800 denar, Jad. plovba 310—312.50.

Belgrad: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 101 denar, vojna škoda promptna 467—469 (468, 467), begunske obveznice 86—88.50 (86, 85, 50), dalm. agrarji 83.50—84 (83, 25, 83), 6% šumske obveznice 81—82 (81), 4% severni agrarji 55 do 55.75 (56), 8% Blerovo posojilo 107—110, 7% Blerovo posojilo 99 denar. — Delnice: Narodna banka 7000—7100 (7050), Priv. agr. banka 208 denar (208).

Žitni trg

Novi Sad: Ječmen bačk. in sremski 380—385, pomladni ne motira. Moka: pšenična 85% enotna 382.25; ližol: bački in sremski beli brez vreče 495—500. — Ostalo neizpremenjeno.

Živinski sejmi

Na mariborski živinski sejem, ki je bil v petek, dne 27. decembra, so pripeljali 1 konja, 5 bikov, 50 volov, 167 krav, 1 tele, skupaj 224 komadov. — Cene so bile naslednje: debeli voli 8.50 do 5 din, poldebili voli 7.50 do 8 din, plemenski voli 8 do 10 din, biki za klanje 6.50 do 8 din, klavne krave debele 7 do 7.75 din, plemenske krave 7.50 do 9 din, krave za klobasarje 4.50 do 6.50 din, molzne krave 8 do 9.50 din, breje krave 7 do 9 din, mlada živina 7 do 8.50 din, teleta 9 do 12 din. Prodanih je bilo 124 komadov. Mestne cene: volovsko meso I. vrste 14 do 18 din, II. vrste 13 do 15 din, meso bikov, krav, telic 13 do 18 din, telečje meso I. vrste 16 do 18 din, II. vrste 14 do 16 din, svinjsko meso 18 do 20 din. Sejem se vrši danes, 31. decembra.

Svinjski sejem v Mariboru. Pripeljali so 13 svinj. Cene so bile naslednje: 8 do 10 mesecev stari 700 do 950 din, 1 leto stari 1100 do 1450 din. 1 kg žive teže 12 do 16.50 din, mrtve teže 16 do 19 din. Prodanih je bilo 9 komadov.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Cramnelj dne 20. decembra t. l. Voli I. vrste 8—9 din, voli II. vrste 8 din, krave I. vrste 7 din, krave II. vrste 6 din, teleta I. vrste 11 din, teleta II. vrste 10 din, prašiči špeharji 12.50—15 din, prašiči pršutarji 12—14 din za kilogram žive teže. Goveje meso 16 din, svinjina 22 din, slanina 24 din, svinjska mast 26 din, čisti med 32 din, goveje surove kože 23—24 din, telečje surove kože 23 do 25 din, svinjske surove kože 8 din za kilogram. — Pšenica 3.75 din, ječmen 3.25 din, riž 3.25 din, oves 3.50 din, koruza 2.50 din, fižol 5.50 din, krompir 1.50 din, lucerna 1.25 din, seno 0.75 din, slama 0.50 din, jabolka I. vrste 10 din, II. vrste 7 din, pšenična moka 5—9 din, koruzna moka 3.75—4 din za kilogram. — Trda drva 100 din za kub. meter, jaja 1.50—2 din za komad, mleko 2 din za liter, surovo maslo 48 din za kilogram. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 8.50—9 din za liter, finejši sortirano vino pri vinogradnikih 10 din za liter.

Razglas.

»Jugoslovenski čelik« a. d. potrebuje za svojo železarno v Zenici

10 livarjev

Prednost imajo taki, ki so že delali z jeklom. Reflektantje naj takoj sporoče pisмено ravnateljstvu železarne v Zenici, kje in koliko časa je kdo doslej delal,

»Jugoslovenski čelik« a. d.
Generalna direkcija Sarajevo.

Dr. Korošec na praznik Brezmadežne pri šol. sestrah v Zemunu

V soboto, 7. decembra je telefoniral Dragi šol. sestram v Zemunu: »Jutri pride g. predsednik maševat kakor navadno! S. prednica je pa že dopoldne poslala setro v Belgrad, naj kupi najlepšega cvetja za oltar in pristavila še: »Jutri je največji Marijin praznik in praznik naše Kongregacije, prinesite veliko lepega, belega cvetja, da bomo oltar tako lepo okrasile, kot še ni bil nikdar! Pa je bil oltar tudi res lep, majski oltar sredi ledene zime.

Že popoldne je sestra prednica v dr. Koroševi sobi urejevala vse potrebno za sv. mašo. Hotela je pripraviti »zlat plašč« (ornat iz krasnega zlatom tkanega damasta, katerega mu je podarila M. Terezija ob svojem odhodu kot vrhovna prednica iz Zemuna, v zahvalo, da je po vrnitvi iz internacije tako blagohotno prevzel službo »župnika« naše skromne hišne kapelice. Navadno je maševal v njem samo za božič in Veliko noč. Pa se je premislila in dala je belega, ker je imel na hrbtu lepo uvezeno podobo Matere božje.

Na praznik so ga sestre kot navadno, čakale. Prišel je točno kot vselej, dobro razpoložen, nasmijan. S. prednici, ki ga je oblačila za sv. mašo, pa pravi: »O, danes pa le dajte zlatega, ko je tako velik praznik!«

Med sv. mašo so sestre to pot pele bolj izbrane pesmi, med drugimi tudi Mavovo: »Mati moja, venec pletem! Po sv. maši so se vse sestre, kot vselej zbrale v njegovi sobi. Pričakovale smo, da nas bo pohvalil zaradi petja, ker je imel navado, da je skoro vedno kaj omenil glede petja; ker pa le ni nič bilo, smo ga pa vprašale: »G. minister, ali smo danes lepo pele?« »Nisem vas slišal, ker sem zbrano maševal!«

Dolgo je sedel v krogu svojih vrabčev kot je imenoval sestre, ker so neprestano kramljale in mu je to njihovo cvrčanje prijetno delo.

Od svojega običajnega zajtrka kave, prepečenega kruha in presnega masla, je ta dan prav malo použil in je vse kar je ostalo, ukazal najmlajši razdeliti med sestre. Najmlajša sestra, perica, ki je šele malo časa v Zemunu, je s tresočo roko jemala koščke prepečenega kruha, ga mazala s presnim maslom in delila; a ker delitvi le ni bilo kraja, pravi g. minister segavo, drugi sestra ki je že priškotila na pomoč: »O, naj se le navadi! Saj nobena ni prvič znala! Pa kakšen blagoslov ima, saj kar ni konca kruhkov!«

Zahvalile so se mu sestre za Miklavža. To je dalo povod razgovoru o hvaležnosti. Rad je dajal, z veseljem je dajal in z ljubeznijo ali hotel je eno: Ljudje naj se navadijo tudi zahvaliti se, kakor kaj prejmejo. »Saj ni treba ne vem kaj vse pisati, kar ta: »Prejel sem, hvala!« Tako je človek rešen skrbi in dvomov ali je prosilec dobil ali ne. Najbolj me jezi, če ni od nikoder glas!«

Omenil je, da čuti na želodcu prav občutne bolečine in sicer ob vsakem pritisku. Ko smo ga prosile, naj vendar pokliče zdravnika, pravi: »Saj zdravnik ve samo to, kar mu jaz povem. To mora priroda sama urediti, pustiti, da gre to naravnim procesom. Še nekaj dni bo trajalo, pa bo dobro!«

Prosile smo ga, da bi bil tudi letos za božič med nami, kot je bil že dve leti zaporedoma. »Ne vem še. Letos bom najbrže šel na pristavo, pa bomo tam zunaj mirno obhajali božič!« Pa smo mu zopet prigovarjali. Ostal je v negotovosti. Rad bi šel gor, rad bi ostal med nami.

Zanimal se je za našo božično obnovo, kdo bo prišel in kdaj bomo blagoslovili kip Srca J. katerega je on naročil pri ak. kiparju Pengovu, češ, naj bo tak, da bo čudeže delal. Kjerkoli je potoval, je ogledoval kipe Srca J. ker je res želel, da bi dobila skromna kapelica nekaj izredno lepega. Prav to nedeljo je pripovedoval, da je od vseh kipov videl najlepšega v Aradu v Romuniji. Pa smo mu zopet pripovedovali o našem načrtu in ga prosile, da na prvi petek v januarju osebnim blagoslovi kip. »Dobro, o tem bomo še govorili!«

Nikdar pa ni dovolil, da bi katéra sestra črhnila besedico o politiki. Samo dvakrat je bilo v toku 6 let, da je ena izmed sester ugriznila v to jabolko, pa jo je vsakokrat kratko zavrnil. Prvič je pokazal s prstom proti vratom kapele in je rekel: »Sestra, tam je vaša politika!« Drugič t. j. bilo že v zadnjem času, po napadu na Bitolj in je vladalo v prestolnici in povsod glede tega veliko razburjenje, pa je prišel, kar je prav pogosto stori, med tednom na obisk in je kot po navadi, tudi to pot prinesel svojim sestram dar: košaro grozdja. Ena sestra še pod vtisom splošnega razburjenja sproži besedo: »G. minister kaj bo sedaj, ali bo vojska, tako je vse razburjeno?« Tedaj seže z roko v košaro, vzame grozd, ga da vprašujoči sestra in reče z ljubeznivim nasmehom: »Na, to je vaša politika! Je, pa molči!« in se vsaki dal grozd, rekoč: »Le jejte, zdaj bo vsaj tiho in mir!«

Parkrat je na praznik Brezmadežne hotel vstati in oditi, ali ko so mu sestre rekly: »Danes se vam pa res ne mudi, je kar vidno zelo zadovoljen še ostal in kramljaj. V sestriškem krogu se mu nikamor ni mudilo. Okrog 11 se je poslovil, šel je kot vselej še enkrat pozdravit v kapelo Najsvetejše, ter nam je vsem dal blagoslovljene vode.

Ko so sestre prišle do vhoda, pravi: Tako je lepo sonce, pojdemo mu nasproti!« Kje bi bila v bližini Marijina božja pot? Gremo na božjo pot k Mariji!« Odločili so se da gre do Mariji Snežni bližje Karlovcev. On je sedel pri soferju Pavlu, a sestra prednica in dve sestra zadaj na sedežu. Dan je bil krasen. Med potjo so morale imeti sestre odprte oči za vse. »Poglejte tega konja, kako je isker!« Ko pa sestre za konje niso pokazale preveč zanimanja, pravi: »Na potu si mora človek vse ogledati, najprej živo, potem pa se naravola!« Ko so primerjale kraje skozi katere so se vozili s Slovenijo in jo poveljevale, pa so morale po vsaki primerjavi zapeti refren: »Oj zato, oj zato, je v Sloveniji lep!« Kar s prstom je pokazal, pa smo vedele, kaj to pomeni. Tako smo priromale do v teh krajih najbolj obiskovanega Marijinega svetišča. Cerkev je bila zaprta. Prišla je cerkovnikova žena ter odprla cerkev. V njej ni bilo Najsvetejšega. Cerkev je bila precej zanemarjena, pa je g. minister rekel ženi: »Zakaj pa bolj ne skrbite za snago in red!« Škoda je, da je tako zapuščen!« Sestre so opazile ob strani pravoslavno podobo Matere božje, pred katero je gorela lučka. Sestra pravi: »Poglejte g. minister to je pravoslavna podoba in še luč gori pred njo. Ali ni to čudno?« »To se mi ravno dopade, da imajo tako zaupanje!«

Bilo je ravno pol dne in pravi: »Molimo angelo-vo češčenje!« Pristavila je molitka še »Oče naš na čast Brezmadežne« in dodala vzdihljaj: »O Marija Brezmadežna spočeta, prosí za nas, ki se k Tebi zatekamo.« Ko je sestra odmolila to molitvico je pok. dr. Korošec dejal: »Dajte, še enkrat ponovite ta vzdihljaj! Lep je!« »Je tudi na svetinjski Brezmadežni, ki jo imam pri sebi!«

Ko so prišle iz cerkve, pa pravi: »Tista, ki je najmlajša naj pove, kam naj se sedaj peljemo: gotovo bo povedala kakšno neumno.« Izbrala je Novi Sad. Dobro. Pot se nadaljuje proti Novemu Sadu. Pred cerkvijo je bilo mnogo ljudi. G. predsednik gre sam h glavnim vratom, da bi jih odprl. Cerkev je bila zaklenjena. Gre okrog cerkve, kar pripa- teče za njim gospod in pravi: »G. minister, želimo x cerkev? Takoj obvestim župnika in grem po

ključ!« Šli smo h glavnemu oltarju, povečanemu Brezmadežni. Zopet smo molili in se priporočali Njenemu varstvu. G. župnik nam je razložil zanimivosti cerkve. G. minister se je za vse podrobnosti zanimal. Odpeljali smo se nato proti sanatoriju dr. Jakovljeviča, kjer so zaposlene šolske sestre. Tu je dal ustaviti avtomobil, da se romarice pozdravijo s sestrskimi in je rekel: »Jaz ostanem tu, pozdravite jih še v mojem imenu!« Čez deset minut so se vrnile in pot se je nadaljevala proti domu. Želel je, da bi se vrnili po drugi poti domov, čez Fruško goro in Rumo. Ali Pavle pravi, da je pot grda in preveč naporna. Morali smo se zaradi tega vrniti po isti poti v Zemun. Med potjo je želel, da sestre pojejo. Pele so vse poznane in njemu drage Marijine pesmi in narodne.

V Zemunu je bil pripravljen skromen obed, kot si ga je želel. Ostal je v krogu sester veselo kramljajoč še dve uri. Ob 4 je začutil, da ga malo mrazi in se je od redovne družine prisrčno poslovil — bilo je to zadnje slovo! Še preden je odšel, ga je s. prednica spomnila, da je v tork praznik Loretske Matere božje in ga prosila, da bi prišel zopet maševati. Tedaj reče: »Zelo rad bi prišel, ali ob pol 8 moram biti v ministrstvu. Maševati bi moral še pred 7 uro, zato bi pa moral dokaj rano vstati, ali tega za enkrat še ne morem, ker se ne čutim preveč zdravega. Sicer vam bom do torka še javil!« Avto je dobrega Očka odpeljal — za vselej!

Hišna kapelica pri šolskih sestrah v Zemunu, kjer je pokojni dr. Anton Korošec stalno maševal.

Dr. Anton Korošec v Biserjanih

Od Biserjan do Navja...

To je alfa in omega dr. Koroščeve življenjske poti. V njegovih mladih letih so ga Jurjevčani poznali le kot Bižikovga Tunčka, ko je s svojo edino sestro Miciko preživljal v Biserjanih brezskrbna in najlepša leta, vse do tedaj, ko so ga poslali v pljuško gimnazijo. Zadnja desetletja pa ga visoko spoštovali kot soustanovitelja in graditelja naše narodne svobode.

Biserjani so vas ob cestí, ki pelje iz Maribora do Ljutomer, tam, kjer se cesta odcepi proti Bučevcem in dalje proti Veržetu in v Prekmurje. Naslanja se s svojimi hišami skorajda do farne cerkve Sv. Jurija ob Ščavnici. Po cesti proti Bučevcem je do dr. Koroščeve rojstne hiše le pičlih osem minut.

Lična, priprosta in snažna hišica gleda s podokni na cesto. Nad temi okni so bile ob osvoboditvi in še dolga leta pozneje pritrjene lesene inčialke SHS kot spomin na dr. Koroščevo proslavo, ki se je bila vršila v novembru leta 1918 ob priliki našega narodnega osvoboditve, ko so se hvaležni Jurjevčani — rojaki poklonili njegovemu rojstnemu domu z veličastno proslavo.

Na rojstnem domu gospodari na majhni kmetiji sestra Micika z možem Jakobom Sinko. Ta sestra Micika je bila edina krvna vez z dr. Korošcem. Po njej ni ljubil dr. Korošec samo svoje rojstne domačije, nego vso domačo jurjevsko faro. Najlepši dnevi zadnjih let so bili Miciki trenutki, ko jo je nenapovedano in iznenada obiskal njen brat. Njegove želje je že poznala: zahotelo se mu je tistih dobrih ajdovih žgancev z zeljem, ki jih je znala

nekoč pripraviti le njegova pokojna mati; nič slabše pa sedaj sestra Micika.

Ob teh obiskih je sestra hitro pogrnila po mizi prt in pripravila krožnike. Pa ne toliko zaradi brata! Bili so z njim večkrat visoki gostje in ne bilo bi lepo, če bi se ne belili na mizi svež prt. Ob takem delu je vedno pokregal sestro, svoje goste pa podučil: »Žgance moramo jesti vsi iz ene skledice; taka je že od nekdaj navada v tej hiši! Zazelel sem si domačih ajdovih žgancev, torej jih jejmo po domače!« Učil jih je tudi, kako se pravilno jedo ajdovi krapeci in pri marsikaterem gostu je užival njegovo nerodnost in nevednost.

Leta 1938 je preživel nekaj dni velikonočnih praznikov na svojem rojstnem domu v Biserjanih. Kar nas je bilo takrat rojakov doma na počitnicah, smo ga obiskali, da ga pozdravimo in mu želimo blagoslovljene praznike. Sedel je za veliko kmečko pečjo in na dokaj visoki klopi. Držal se je za klop in zvonil z nogami, ki so mu prosto visele navzdol. Obraz mu je žarel in prepričevalno nam je dopovedoval, da uživa in vzbuja ob tem delu spomine na svojo mladost. Kdo bi nam takrat verjel, če bi mu rekli, da sedi pred nami za kmečko pečjo jugoslovanski notranji minister in voditelj Slovencev? Zasmejal bi se nam in — morda še pomiloval. Mi smo pa videli v njem velikega moža in spoznali, kako je z vsem srcem priklenjen na lepe in blažene spomine v svoji rojstni kmečki hiši. Uživali smo z njim in z njim vred smo se spomnili prejšnje prislovice, da kdor sedeč pri peči zvonji z nogami, naznanja, da mu je poginil pes. Pa nas je v teh

Povše Leopold:

Turinska svetinja

(Sv. sindon.)

Karakteristična poteza novega tipa, ki je ostal za vse čase merodajni, odslej ni več le brada, temveč tudi dolgi lasje. S tem se ni hotela podarjati Jezusova pripadnost k Judom, temveč poudarjati njegovo božje poslanstvo. Kajti z dolgimi lasmi so upodabljali samo še anđele in preroke. K tej dobi moremo po raznih drugih značilnih potezah pristevati tudi takozvanega »avtentičnega Kristusa« (to je druga slika, ki nastopa v zgodovini pod imenom prave podobe), ki bi ga naj naslikal sv. Luka oz. eden od njegovih sodobnikov. To seveda ne bo držalo! — Najslavnejše delo te vrste pa je takomenovani Abgarjev ali Ediški Kristus, o katerem se je širila legenda, da ga je Kristus sam poslal Abgarju v Edeso. Od 6. stol. je bila ta slika v bizantinski cerkvi zelo češčena in njena kopija zelo razširjena. Križarji so v 13. stol. tri njene vzorce prinesli na Zapad. — Isti tip srečujemo kot doprso podobo tudi na slavelokih. Tu začne nastopati Kristus kot vseomogočni vladar prav na vrhu in v sredi drugih figur. (Najlepši primer za to dobo je že imenovan mozaik v cerkvi sv. Kozma in Damijana.) Po tem tipu ustvarjen stopa Kristus tudi skozi naslednje dobe. Le tiste strogosti v izrazu, kot jo opazimo na slavelokih, ni več.

Tudi umetnost visokega srednjega veka naslednje dobe je takega Kristusa splošno veljavno prevzela kot dediščino imenovane prelomne dobe. Kljub temu si je vsaka od naslednjih dob zastavila nalogo k stalni obliki doprinesiti neko duhovno razgibanost in poudariti na njej božje-človeško vseomogočnost Održenikove. In to se je umetniškom teh dob, nekaterim bolj, nekaterim manj posrečilo. V Italiji so se trudili v tem smislu rešo-

vati to nalogo Giotto, Fiesoli, Raffael, Michelangelo, Tizian, pri Nencih pa Dürer, na Nizozemskem bratje van Eyck.

Ekspressionisti so v najnovejšem času Kristusa lik mnogo upodabljali. V zadnjem času služi umetnikom kot dobrodošel motiv ideja Kristusa Kralja; socialna misel je nekatere navdahnila slikati Kristusa tudi kot prijatelja delavcev, da ga zopet čim bolj približa temu stanu, ki se danes tako rad oddalji od Kristusa! Torej je Kristus še vedno središče tudi moderne kršćanske umetnosti. In od 1. stoletja, kjer ga vidimo upodobljenega kot dobrega pastirja, pa do danes lahko zasledimo v vsej kršćanski umetnosti težnjo izpolniti hrepenenje človeštva, da bi tudi z umrljivimi očmi gledalo realno Ovega, ki je za cesarja Avgusta postal središče vse človeške zgodovine. Vse to hrepenje, ki so ga skušali vsak na svoj način izpolniti genialni in negenialni slikarji, je lepo izrazila že Stara zaveza v eni izmed Mozesovih knjig. Tam beremo namreč stavek: »Gospod, ti nam pokaži svoje Obličje in se nas usmili!« (Num. 6, 25) in v drugi knjigi Mozesovi beremo: »Ako sem našel milost v tvojih očeh, pokaži mi svoj Obraz, da te spoznam in milost najdem v tvojih očeh!« (Ex. 33, 13.) Razumljivo je, da je to hrepenenje posebno močno danes: če se nam vse »minljivo« prikazuje v sliki — kako da ne bi zahrepeneli — gledati v tej bežnosti tudi neminljivo? Da, mi hrepenimo, da bi v tej nemirni in razburkani dobi zazrli Ovega, na katerega edino se lahko zanesemo kot na trdno točko, postavljeno v naš čas! — Lepo je to hrepenenje naše dobe izrazil Papini, ki na Kristusa v imenu naše dobe naslavlja besede: »Ti veš, kako silno je potreben današnjemu času tvoj pogled in tvoja beseda. Mi vpjemo k Tebi v stiski, ki nas obdaja iz hrepenenja, da bi Te videli. In to ne iz kakšne vedoželjnosti, da bi videli kakšne so Tvoje božanske oči, tudi ne iz napahe, da bi Te videli premaganega po naši prošnji, ker mi ne želimo, da se nam prikažeš

Presenetite
vas dom...

z sodobnimi TUNGSRAM KRYPTON žarnicami! Zadovoljni bodete, ker bo razsvetljava boljša, poraba toka pa manjša.

BOLJŠA LUČ, MANJŠI STROŠKI!

mislih prehitel in rekel: »Ni poginil niti Sinkov, niti moj pes. Bodite brez skrbi, smo še varni!« To njegovo prispodobo smo dobro razumeli, saj nam je s tem stavkom povedal veliko politično izjavo. Poznali smo njegovo politično redkobesednost, s katero je vedno prišel v Biserjane, zato smo bili te izjave tembolj veseli.

Kako vesel, skorajda ponosen je bil vsake kmečke priprostosti in vsakega priprostega odgovora, ki ga je dobil. Ko nas je v praznično pomladansko sonce pospremil do ceste, je stal sosedov Mihal na svojem dvorišču. Dr. Korošec ga brž zapazi in zakliče čez cesto: »Kaj delaš, Mihal?«

Mihal mu da lep in priprost odgovor: »Duma sem!« (Doma sem!) Tega odgovora je bil dr. Korošec bolj vesel in zdelo se nam je, da ga še nikdo z nobenim odgovorom ni tako zadovoljil, kot sosed Mihal. Hitel nam je dopovedovati smisel tega odgovora:

»Vidite, dobro je povedal! Praznik je danes in ničesar takega ne smemo delati, da bi si praznike pokvarili. Sonce sije in od stoji doma na svojem dvorišču kot kralj na Betajnovi Duma je! —

Vedno je rad prihajal vsaj za nekaj uric domov. Redno pa je prihajal v jeseni pred Vsemi svetniki, da je obiskal grobove svojih staršev, ki so pokopani na jurjevškem pokopališču.

Zadnji njegov obisk je bil letos v oktobru. Takrat se je še prav posebno zanimal za vse gospodarstvo in sestra Micika mu je morala pokazati vso živino. Ogledal si je krave in svinje in ko je videl v kleti le kupček krompirja — letošnji pridelek, je pomilovalno vzdihnil: »Ja, kaj boste jedli pozimi?!« — Na kateri njivi ste letos sejali repo, da je tako drobna?«

Prav vse ga je zanimalo; kakor da je hotel po tej skromni kmetiji presoditi gospodarstva vseh naših kmetij, revščino letošnje letine...

Ob pogledu na repo ga je prevzel spomin na otroška leta in moral so mu dati nož. Olupil si jo je in začel jesti surovo repo. »Bomo jedli, kot nekdaj!« Narezal je koščke in jih ponujal svojim gostom.

Najrajši je ob takih obiskih posedal na studenčnem cementnem obodu. Na osek, pravimo Prieki. Svojim gostom je rad dopovedoval: »Ta osek in ta travica mi je najljubša. Tu se daleč vidi!«

Njegov nečak ima fotografski aparat in vedno se je ob njegovih obiskih rad smukal z aparatom okrog njega. Pa ujec ni rad ušljal njegove želje. »Vse skupaj nas moraš fotografirati, ne samo mene!« Le enkrat se mu je postavil pred zid, na katerega je bil nečak pritril zaradi lepšega ozadja črno zastavo. Na so se nečaku izpolnile želje...

Sestra Micika s solznimi očmi pripoveduje: »Navadno je obiskal na pokopališču le grob svoje matere in očeta. Letos si je ogledal celo pokopališče in se delj časa sprehajal po njem. Ko sva se poslavljala in ko je sedel že v avtu, sem ga še vprašal, kdaj se zopet vidimo. Stisnil mi je roko in dejal: »Kakor Bog dala!« — To je bil njegov zadnji obisk in zadnje besede, ki sva si jih izmenjala v življenju!

Sestra Micika ga je preživela. Bolehna je in pet poletij je bodila na zdravljenje in odpočitek v Rogoško Slatino. Vse to je želel njen brat dr. Korošec. Očetoval je skrbel za njo in za njene otroke ter izšolal najstarejšega nečaka. Danes so vsi potrti in žalostni. Umrl jim je oče, ki jim je vedno in vsakokrat pomagal, ko jih je obiskal.

»Micika, da boš imela za sol in za petrolej...!«

Jurjevčan.

v nebeški slavi, niti v sijaju spremenjenja, niti ob zvokih angelov in v slavi svojega poslednjega prihoda. Ti veš, kako velika je naša ponižnost v naši drzni zahtevi. Mi hočemo videti Tebe radi Tebe samega in naše revščine, zato hočemo videti tvoje izmučeno, prebodeno in ranjeno telo, gledati Te želimo v Tvoji siromašni delavski halji...!«

To je hrepenenje izmučenega, modernega človeka, morda izgubljenega sina; začel je, nič več ni videti poti nazaj, saj je niti ne išče; težko mu je le včasih in tedaj zahrepeni, morda po topli materini roki, po njenem žametnem pogledu, morda le po onih blagih potezah, kot jih imajo navadno naše pobožne matere, v katerih upa najti uteho. Pa potegne fotografijo iz kakšne že porumenele skatle — materino podobo — in morda mu je potem bolje. Plemenite misli na mater morda udusi strast... Kako nam je lahko odrešila v teh dobah, ko moraš celo za pravičnika trepetati, podoba Ovega, ki edini more vedno in tudi hoče pomagati, obličje Ovega, ki pa tudi je dejal: »Kdor ljubi očeta ali mater bolj kot mene, me ni vreden.« — Da, hrepenenje je človeštvo v vseh dobah in še hrepeni po pravi podobi Zveličarja. Marsikateri izgubljeni modernega človeka bi najbrže pogled na pravo njegovo podobo, kakor marsikateri pripelje spomin na mater, peljal na pravo pot. Zopet bi se podal na pot pravice in resnice h Gospodu, kakor se prej omenjeni sin, obrne k spominu matere, ali pa se celo zateče prav k njej (kakor nam tako lepo o njem poje Župančič) in se ji izpove: »Tvoj sinek je pal, a vselej je vstal!...«

2. Moderni Tomaž.

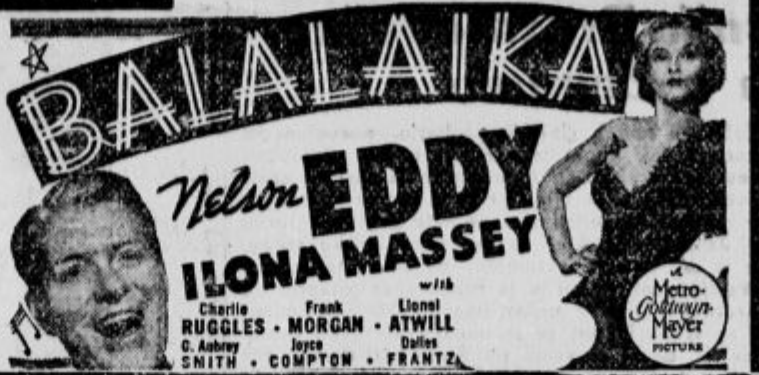
V začetku smo omenjali, da je velik pomen turinske svetinje, če je pristna, ne le v tem, da nam je ohranila pravo podobo Jezusovo, temveč smo podčrtali, da je njena pomembnost tudi v tem, ker nam lahko postane otipljiv dokaz Gospodovega trpljenja in poveljanja za vse moderne skepti-

Oglejte si najlepši film sezone!

Najnovejši triumf kralja pevcev!**Nelson Eddy** in njegova partnerica **Ilona Massey**
v razkošnem vefilmu petja, očarljivih arij, v čarobni ljubavni romanci
muzike in nepozabnih melodij!**KINO UNION, tel. 22-21**

Danes premiera! — Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Priporočamo Vam nakup vstopnic v preprodaji!

Drole novice**Koledar**

Torek, 31. decembra: Silvester, papež. Melanija.

Sreda, 1. januarja: Novo leto. Obrezovanje Gospodovo.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v noči od nedelje na ponedeljek nenadoma umrl gospod **Fran Ramovš**, upravno pisarniški uradnik na policijski upravi. Zapuščal žalujočo soprogo in pet nepreskrbljenih otrok. Pogreb bo v sredo, 1. januarja 1941 ob 4 popoldne v Zal, kapela sv. Kristofa. — V nedeljo je umrla gospa **Albina Wölling** roj. Košir, soproga uslužbenca pivovarne Union. Pogreb bo danes ob 2 popoldne v Zal, kapela sv. Marije. — Predvidena s ev. zakramenti je mimo v Gospodu zaspala gospa **Ivanka Jermol** roj. Zupančič, soproga kanc. zvančičina. Pogreb bo v sredo, 1. januarja 1941 iz hiše žaloeti Stari trg 2 na pokopališče k Sv. Križu.

† V Ptuj je umrl gospod **Ivan Steudte**, posestnik. Pogreb bo v sredo, 1. januarja ob 3 popoldne na mestno pokopališče v Ptuj.

Naj jim vsega večna luč! Žalujemo naše iskrene sožalje!

Osebnosti

= **Imenovanje.** Z ukazom kralj. namestnikov je imenovan za poverjenika poštne direkcije na področju Donavske banovine g. Edo Pičman, svetnik poštne direkcije v Novem Sadu. Obenem je bil odlikovan z redom Jugoslovanske krone.

Naročite Ing. Prezljav

NEGNIL

proti gnilobi krompirja, repe, cvetnih čebulic, gomoljev itd. 1/2 kg zadostuje za 1500 kg in velja s poštnino vred (po povzetju) 25 din. Ing. Prezljav, Ljubljana, Wolfova 3, tel. 34-73

— Izšel je Vestnik »Dejanje sv. detinstva Jezusovega« za leto 1940, letnik 61. Gg. poverjeniki ga dobe v prodajalni »Ničman« gratis. Na razpolago je tudi vsem tistim interesantom, ki bi se radi seznanili z mladiško ustanovo in se prepričali o vsem posameznem krajev za DSD. Letotam se dobe gratis tudi sprejemnice in svetilnice DSD s slovenskim besedilom.

— V počastitev spomina dr. Antona Korošca je daroval g. inž. J. Erpič 100 din za Jęgljčev akademski dom. V isti namen je daroval neimenovani 200 din. Ljekarna hvala!

— V počastitev spomina blagopokojnega ministra dr. Antona Korošca je darovala Vzajemna posojilnica v Ljubljani Družbi sv. Vincencija Pavelskega 1000 din. Bog plačaj tisočero!

— Namesto venca na grob pok. dr. A. Korošcu so profesorji in prefekti zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano poklonili Vincencijevi konferenci akademikov 500 din.

— Vsem veljkodušnim darovalcem prispevkov za božičnico na posameznih oddelkih zavoda se najiskreneje v imenu bolnikov zahvaljuje uprava obč. državne bolnice v Ljubljani.

— Aljažev klub sporoča, da bo na Novega leta dan ob 11 ev. maša v Kamniški Bistrici.

— »Bogoljub« št. 1 za januar 1941, je izšel v novi obliki — brez poviška pri naročninu. Obseg: 32 strani s slikami v besedilu in štiri ilustrirane strani ovitka v bakrotisku. — Vsebine: Zakaj in čemu je prišel Jezus. (Kanonik J. Simenc.) — Pri jaslicah. — Kaj pa naj storim? (A. C.) — »Zato, ker niso od tega sveta« (P. dr. Roman Tominec, O. F. M.) — Može se zborovati. (J. Langerholz.) — Zveza katoliških kmečkih mladev. (Prof. A. Strup.) — K luži: Kako smo kratkovidni! ... Greh — samo slabost? — Krščan-

tike — dvomljive, ki so dobre volje in niso toliko sami krivi, da so postali žrtev verskih dvomov. Koliko je takih, ki zabredujejo, pa ne vedo poti nazaj; zabubani so, moderno se to pravi, da so se specializirali vsak v svoji stroki; zanje verski problemi sploh ne obstajajo. Zanje ni božjega, celo duhovnega ne obstoja. Le njihova stroka je polje, kjer se lahko srečata, tudi s svojim Bogom! Poznam profesorja, kateheta, ki je izvrsten pridigar. K njegovim pridigam je moral radi in spekteje hoditi tudi profesor, lingvist, — za katerega smo vedeli, da zanj ne eksistirajo drugačni kot lingvistični problemi — a pridige je začel pozorno poslušati. »Ali mislite, da se ga kaj prime?« sem v svoji vni pobaral gorečega kateheta. — »Kaj že, veste, na kaj pazi, ko pridigam? Morda na stavčno analizo, morda na izvor posameznih besed — čisto gotovo pa ne na vsebino!« »Ali je takemu človeku sploh mogoče priti blizu?« »Da, zgodi se lahko, po božji milosti, da se bo enkrat, za dalj, kot navadno, ustavil ob analizi kratke besedice »Bog« in Bog ga bo morda tedaj pritegnil nase!« Tudi z oz. na turinsko svetinjo imamo že nekaj slučajev, ko sta se Bog in tak specialiste srečala, seveda na ravni specialistove stroke. Turinska svetinja je pač predmet, mimo katere ne more mirnega srca noben tak »specialist«, ki se je enkrat prišel z njo pešati. Podoba trpečega Gospoda, ki je trpel in umrl zato, »da bi vse nas« pritegnil, je preveč preusmiljena, da bi jo človek, ki jo je enkrat videl, mogel pozabiti. Znan je slučaj zdravnika, ki je vprav ob studiju turinske svetinje postal globoko veren kristjan, ki danes posebno med svojimi stanovskimi tovariši, s pisano in ustno besedo več stori za Boga, kot more storiti marsikateri pravi služabnik Gospodov! »Duh božji veje koder hoče...« Ne varajmo se! Bog dobro pozna tudi dušo modernega človeka in ga zna priti na pravem koncu in vedeti bi moral vsi, ki iščejo Boga, pa tudi oni, ki iščejo resnico brez Boga, za prelepo misel, ki jo je ta-

ska družina: Poslanstvo sv. Družine. — »Stopcentnost katoliške družine«. (J. Langerholz.) — Marijine družbe: Marija o Božju. — Marijina sveta noč. (A. C.) — Dopisi. — Baragov kotiček: Tako umirajo svetniki. (Dr. P. Hugo Bren, O. F. M.) — Zahvale. — Lístek: Mati Mariča. (Socialna zgodba z naših livad V. Zorman.) — Iz življenja Cerkve: Po svetu, po domovini. Razno. Odgovori i. dr.

FRANZ JOSEF GRENCICA

— Najnovejšo »Zbirko šaljivih prizorov« za predstave in druge prireditve dobiti v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Sijajna kronika! Naklada majhna! Ne zamudite naročila!

— Strojevski tečaj — novi (dnevni in večerni) prično 3. januarja. Vpisovanje dnevno. Prospekt na razpolago. Največja strojevisnica — 60 pisalnih strojev! Informacije daje: **Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 15**, (telefon 43-82).

— Razpisana služba zdravnika. Kraljevska ban. uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje službo zdravnika, uradniškega pripravnika za VIII. položajno skupino v banovinski bolnišnici v Celju. Prosilci morajo imeti pogodbo za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3 zakona o uradnikih v zvezi s čl. 1 pravilnika o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkih banovinskih uslužbenec dravske banovine ter dovršeno zdravniško pripravljeno dobo. Prošnje naj se vložijo pri kraljevski ban. sk. upravi dravske banovine v Ljubljani do 14. januarja 1941.

— Smučarski vlak na Dolenjsko. V sredo, dne 1. januarja 1941 vozi na progi Ljubljana-Novo mesto posebni smučarski vlak št. 9218-II z odhodom iz Ljubljane točno ob 8 in s prihodom v Novo mesto ob 10.20. V obratni smeri pa vozi posebni smučarski vlak št. 9226 z odhodom iz Novega mesta ob 15.56 in s prihodom v Ljubljano ob 18.02.

Najzabavnejši in najveselejši silvesterski in novoletni filmski program Vam nudi Metrofilm:

Danes na Silvestrovo

pri predstavi ob 21. uri sodeluje še:

Veseli kvartet Pavliha

s svojim izbranim in komičnim progr.

Cirkus bratov Marx

Predstave danes ob 16., 19., in 21., jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Obilo cirkuških atrakcij, muzikalnih šlagerjev in komičnih prizorov z nenadkriljivimi komiki brati GROUCHO, CHACO in HARPO MARX.

— Nabavite si vstopnice že v predprodaji!

KINO SLOGA, telefon 27-30**Naš odlični program za Silvestrovo in novo leto**

Največji pevski film sezone:

Bogat humor!

Scene iz oper!

Verdi-Pucinijska glasba

V glavnih vlogah: Giuseppe Lugo, Laura Nucci, Ruby Dalma

KINO MATICA

Telefon šte. 22-41

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

POMLADNA PESEM**Giuseppe Lugo**

odlični italijanski tenorist poje prekrasne arije in temperamentne šlagerje!

3. ZAKLJUČEK.

»Resnica je kot lep biser; s katere koli strani jo opazuješ, se ti odkrivajo na njej novi čarile«

a) Božič v luči Kalvarije.

Čudni časi so danes. Brez dvoma je bližja danšnjemu človeku bolečina Kalvarije, kakor mir in veselje svete božične noči! Slovenskemu človeku letos še prav posebej! Zato je bilo kar umestno, da smo se na letošnji božič pripravljali v senci križa in v luči Kalvarije. S tem se pa nismo prav nič oddaljili od duha one lepe adventne priprave na svete božične praznike, ki jo želi sv. Cerkev.

Saj sv. Cerkev sama v svetih božičnih noči proslavi rojstvo Gospodovo tako, da ga med obnovitvijo nekravne daritve na križu zopet prikljče na oltar! V tihoj svete noči se torej prepletajo čudovite skrivnosti naše sv. vere.

In da bi čim lepše pripravila svoje vernike na ta veliki trenutek, ko se vsa Cerkev zahvaljuje svojemu Zveličarju za velike dobrodeje odrešenja ob

dne ponovil »Peterčkove poslednje sanje«. Vabimo občinstvo, da se predstave polnočestvino udeleži in si nabavi vstopnice že v predprodaji v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, na dan vpriizoritve med 10 in 12.

Radio Ljubljana

Torek, 31. decembra: 7.00 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. 12.00 Češki plesni napavi (plošče) 12.30 Poročila. objave. 13.00 Napovedi. 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. 14.00 Poročila. 17.30 Zvonjenje. 17.35 Salonski kvartet. 18.10 Naše gospodarstvo leta 1940 (g. Drago Potočnik). 18.30 Prenos zahvalne molitve iz frančiškanske cerkve. 18.40 Propad Kijevske kneževine (g. F. Terseglav). 19.00 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nacionalna ura. 19.40 Schumann: Karnevalska suita op. 9 (plošče). 20.00 Silvestrovanje. — Sodelujejo: gđc. Poldka Zupanova (sopran), g. Mirko Premelj (bariton), g. Tone Petrovič (bariton), g. Angel Jarc (tenor), Jožek in Ježek, kvartet sester Stritarjevih, pevski zbor Krakovo-Trnovo ter Radijski orkester, Radijski jazz, Domači trio, duet bratov Golobov, g. Avgust Stanko. — Klavirska spremljava g. prof. M. Lipovšek. — Vmesne prizore napisal Fran Lipah, izvajajo člani Radijske igralske družine. — Konferansa: g. Stane Lever. Vodstvo večera: g. Jože Zupan. — Konec ob 0.30.

Drugi programi

Torek, 31. decembra: Belgrad: 22.50 Silvestrovanje — Zagreb: 22.20 Silvestrovanje — Beč: 19.35 Beethovnova V. simfonija — Budimpešta: 19.20 Silvestrovanje — Praga: 18.30 Silvestrovanje — Sofija: 21. Kvartet — Sottens: 20. Plesna glasba — Stockholm: 20. Kabaret. — Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Tudi letos bo frančiškanska prosveta na Silvestrovo razvedrila svoje prijatelje. Videli boste nad vse zabavno burko »Trojčki« in posegli v fakijske tajne, v katere vas bo popeljal g. Pust pod naslovom »Cire—čare«. Začetek ob 9 v frančiškanski dvorani. Vstopnice v predprodaji na Silvestrovo ves dan pri blagajni.

Sestanki

Podružnica SVD Šiška ima svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v petek 3. januarja 1941. ob 19 v deški ljudski šoli v Sp. Šiški. Uvod bo strokovno predavanje. Vabimo vse člane za točno udeležbo.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od torka od 8 zvečer do četrta do 8 jutraj mestna zdravnica dr. Zilko Jožica, telefon št. 47-64, Pleterškova ulica št. 13.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska cesta 43, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Poizvedovanja

Črn muš sem izgubila. Notri je bil žalni robček. Poštenega najditelja prosim, naj odda muš proti nagradi v mlekarno, Celovška 72.

Oseba, ki je v torek, dne 24. decembra pomotoma odnesla iz trgovine Tomšič na ev. Petra c. 38 paket, ki je bil na mizi, se lepo naproša, da ga čimprej vrne v isti trgovini.

Umetno zobovje sem zgubil. Pošten najditelj naj ga odda v upravi proti nagradi.

to — dvomljive, ki so dobre volje in niso toliko sami krivi, da so postali žrtev verskih dvomov. Koliko je takih, ki zabredujejo, pa ne vedo poti nazaj; zabubani so, moderno se to pravi, da so se specializirali vsak v svoji stroki; zanje verski problemi sploh ne obstajajo. Zanje ni božjega, celo duhovnega ne obstoja. Le njihova stroka je polje, kjer se lahko srečata, tudi s svojim Bogom! Poznam profesorja, kateheta, ki je izvrsten pridigar. K njegovim pridigam je moral radi in spekteje hoditi tudi profesor, lingvist, — za katerega smo vedeli, da zanj ne eksistirajo drugačni kot lingvistični problemi — a pridige je začel pozorno poslušati. »Ali mislite, da se ga kaj prime?« sem v svoji vni pobaral gorečega kateheta. — »Kaj že, veste, na kaj pazi, ko pridigam? Morda na stavčno analizo, morda na izvor posameznih besed — čisto gotovo pa ne na vsebino!« »Ali je takemu človeku sploh mogoče priti blizu?« »Da, zgodi se lahko, po božji milosti, da se bo enkrat, za dalj, kot navadno, ustavil ob analizi kratke besedice »Bog« in Bog ga bo morda tedaj pritegnil nase!« Tudi z oz. na turinsko svetinjo imamo že nekaj slučajev, ko sta se Bog in tak specialiste srečala, seveda na ravni specialistove stroke. Turinska svetinja je pač predmet, mimo katere ne more mirnega srca noben tak »specialist«, ki se je enkrat prišel z njo pešati. Podoba trpečega Gospoda, ki je trpel in umrl zato, »da bi vse nas« pritegnil, je preveč preusmiljena, da bi jo človek, ki jo je enkrat videl, mogel pozabiti. Znan je slučaj zdravnika, ki je vprav ob studiju turinske svetinje postal globoko veren kristjan, ki danes posebno med svojimi stanovskimi tovariši, s pisano in ustno besedo več stori za Boga, kot more storiti marsikateri pravi služabnik Gospodov! »Duh božji veje koder hoče...« Ne varajmo se! Bog dobro pozna tudi dušo modernega človeka in ga zna priti na pravem koncu in vedeti bi moral vsi, ki iščejo Boga, pa tudi oni, ki iščejo resnico brez Boga, za prelepo misel, ki jo je ta-

ko lepo izrazil znameniti nemški pisatelj Otto Michael: »Ne greš ti sam k Bogu, Bog pride k tebi.« Ne greš ti po njega, on prihaja po tebe! In ako se ti bo kdaj zazdelo, da ga v kaki temoti ne moreš več najti, nikar se ne vrzi za nečim, o čemer misliš, da je Bog! — Tako bi mogel na koncu srečati le samega sebe, ne Boga! In nikar tudi takoj ne zbeži, ako se ti zdi pot zasuta, ampak postoj v teminah in stoj pred zaprekami, pošlji pa dušo naprej, ki naj vpraša: Kje si o Gospod in kaj naj storim! — Pa te bo Bog za roko prijel in te vodil, naprej in nazaj, brezdvomno pa tja, kjer te hoče imati!

So mnogi, ki jim ne gre do srca nobena, še tako lepo in jasno povedana verska resnica (dostikrat seveda zato, ker ima vsaka taka resnica tudi praktično zahtevo z oz. na življenje!), ne gre do živga nobeno pričevanje dobrih ljudi, ker le moralna izvestnost je zanje premalo. Preveč so že zmaterializirani. — Tako zelo so podobni nekateri moderni skeptiki apostolu Tomažu, ki je bil do kraja pri Gospodu, kakor drugi apostoli, vedel je za skrivnostno polno sveto noč, slišal njegov nauk in videl njegova čudežna dela! Tudi moderni dvomljivec — skeptik vidi skrivnostnega mističnega Kristusa v Cerki in sliši njegov nauk, ve za Lurd, a ga odpravi s par puhlimi frazami, »poguntanimi« že tam neke v prejšnjem stoletju (napredni jet); sliši pritrkovanje svetločnih in velikonočnih zvonov, a zaman trkajo na njegova ušesa — trpeči in zaničevani Gospod v Cerki mu je v pohujšanje, in če pričneš takim govoriti o največjem čudežu Gospodovem, o njegovem vsta-

* Op. Mi gremo lahko k Bogu z dvojno zmoglostjo, z razumom in voljo. A obe te dve naši zmoglosti sta radi izvirnega greha oslabilni, razum nekako zatemnjen in volja nagnjena k slabemu; zato je zastoj vseh naših prizadevanj, če nam Bog s svojo milostjo nekako nasproti ne pride!

jenju, se ti zna zgoditi, da ti bodo odgovarjali ti moderni eksperimentatorji z nevernim Tomažem: »Ako ne vidim na njegovih rokah znamenja žeblje in ne vtaknem svojega prsta v rane žebljev in ne položim svoje roke v njegovo stran, ne bom veroval!« In to trmasto ponavljajo. — In kaj se je po milosti božji zgodilo čez osem dni? Jezus vstopi in reče Tomažu: »Deni svoj prst senkaj in poglej moje roke — all je po božji dobroti turinska svetinja res on! Gospodov dokaz, na katerem Gospod ponuja svoje prebodene roke in noge in svojo sv. stran modernemu skeptičnemu eksperimentatorju in mu kliče kot Tomažu: »Ne bodi neveren, ampak veren!« Da, zdi se, da to je, da iznova lahko tudi moderni Tomaž vse osupel pade h Gospodovim nogam, da iznova lahko tudi prizna: »Moj Gospod in moj Bog!«

5. ZAKLJUČEK.
»Resnica je kot lep biser; s katere koli strani jo opazuješ, se ti odkrivajo na njej novi čarile«

a) Božič v luči Kalvarije.

Čudni časi so danes. Brez dvoma je bližja danšnjemu človeku bolečina Kalvarije, kakor mir in veselje svete božične noči! Slovenskemu človeku letos še prav posebej! Zato je bilo kar umestno, da smo se na letošnji božič pripravljali v senci križa in v luči Kalvarije. S tem se pa nismo prav nič oddaljili od duha one lepe adventne priprave na svete božične praznike, ki jo želi sv. Cerkev.

Saj sv. Cerkev sama v svetih božičnih noči proslavi rojstvo Gospodovo tako, da ga med obnovitvijo nekravne daritve na križu zopet prikljče na oltar! V tihoj svete noči se torej prepletajo čudovite skrivnosti naše sv. vere.

In da bi čim lepše pripravila svoje vernike na ta veliki trenutek, ko se vsa Cerkev zahvaljuje svojemu Zveličarju za velike dobrodeje odrešenja ob

negovih jaslicah na oltarju, je za pripravo določen adventni čas. Zelja Cerkve je, da ga preživimo v duhu spokornosti. In tega duha so največji svetniki vedno navezovali na premišljevanje trpljenja Gospodovega. Kot na veliko predpodobo današnjega adventa nam sv. Cerkev kaže na judovsko staro zavezo, ko so dolga stoletja velike duše Izraela v spokornosti in hrepenjenju čakale Gospodovega prihoda. In med njimi je bil eden največjih, evangelist stare zaveze, Izaija. Ta je v tistem starem in dolgem adventnem času tudi razmišljal o trpečem Gospodu: »Glej, tvoj Zveličar pride! Kdo je ta, ki pride iz Edoma v pobarvanih oblačilih? Tisti lepi v svoji suknji, ki hodi v obilnosti svoje moči? — Jaz sem, ki govorim pravico in se potegujem za rešenje. — Zakaj je rdeča tvoja suknja in tvoje oblačilo, kakor njih, ki tlačijo v tlačilnici? Kri je brizgala na mojo suknjo ... Sam sem tlačil v tlačilnici in izmed narodov ni bilo nikogar z menoj; vsa svoja oblačila sem omdeljevala zato je »eto odrešenja po meni!« (čazostetel) — (Iz. 62, 11; 63, 17).

To je najlepši oddelek stare zaveze, ki se nanaša na sv. prt, na katerega tudi ev. Cerkev obrača Izaijeve besede s tem, da jih je sprejela v berilo sv. maše na čast sv. sindonu. — In kakšna je:

b) Kalvarija v luči božiča ...?

Na Kalvariji se je rodil skrivnostni — mistični Kristus, sv. Cerkev! — Malo preje, ko je bil Gospod v »kravave plenice« v sv. prt zavil in drugič (v »Kalvarijski noči« — je to bilo) Mariji v naročje položen, je bila prehodna njegova sveta stran. In takrat, pravijo cerkveni očetje, je bila na mističen način, kot Eva iz Adamove strani, rojena sv. Cerkev. Ko je bil Gospod preboden, je pritekla iz rane tudi kri in voda, simbola dveh pomembnih zakramentov sv. Cerkve: krsta in sv. Rešnjega Telesa. Tedaj se je torej na Kalvariji rodil mistični Kristus, sv. Cerkev! In sle-

*Tudi če je otrok še tako truden,
predno gre spat naj si
umije zobe!*

Navadi ga pravočasno na
SARGOV KALODONT
proti zobnemu kamnu

LJUBLJANA

1 Zaradi smučarjev bo na Kureščku na Novega leta dan sv. maša šele ob 11.

1 Dostava pošte dne 1. januarja 1941. Ta dan se bodo dostavljali s strani pošte Ljubljana 1 samo pisemske pošiljke in časopisi. Pokojnine pa bomo dostavljali 2. januarja.

1 Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 3. januarja 1941. Začetek točno ob 5 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vjudno vabljeni. — Vodstvo.

1 Otroci, ki sodelujejo v mladinski opereti »Angel z avtom« imajo danes, t. j. v torek, ob 15 v Operi skušnjo.

Danes veselo in zabavno silvestrovanje v vseh prostorih kavarne »Nebohtnik«

1 Vzemajna posojilnica v Ljubljani je darovala namesto venca na krsto blagopokojnega ministra dr. A. Korošca Družbi sv. Elizabete 1000 din. — Bog plačaj tisočero!

1 Kralj z neba v frančiškanski dvorani. To E. Gregorinovo duhovno igranje je z velikim uspehom igrala za božične praznike in v nedeljo, dne 29. decembra, Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani. Na željo se bo igra ponovila na Novo leto 1. januarja ob 5. in na sv. Tri kralje, 6. jan., ob 5. popoldne v frančiškanski dvorani. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini A. Stiličovi in na dan predstave od 10 do 12. dopoldne ter eno uro pred začetkom pri blagajni v frančiškanski dvorani.

1 Tramvaj na Silvestrovo bo vozil do 2.30 po polnoči, ko bodo odšli vozovi vseh prog z Ajdovščine na končne postaje v Moste, St. Vid, na Rakovnik, Vič in k Sv. Križu.

DR. JENKO-GROYER

Ljubljana, Miklošičeva cesta 13
zopet redno ordinira od 1. januarja 1941

1 Zelena jama! Nocoj ob 8 vsi na veselo Silvestrovanje v dvorani Zavetišča.

1 Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani sporoča vsem članom, da je za Silvestrovo podaljšana policijska ura v vseh gostilniških obratih razven v okrepčevalnicah (bulejih) do 2 zjutraj, v kavarnah pa do 3 zjutraj, v smislu pravilnika o zapiranju v gost. obratih z dne 4. julija 1935. — Uprava združenja.

1 Jutri na Kurešček. Prijave samo danes pri »Putnikih«.

1 Trgovine z modnim in galanterijskim blagom v Ljubljani bodo s 1. januarjem 1941 v smislu svoječasne sklepa imele svoje obratovalnice odprte od 8. do 12. in od 14. do 18. Kupujejo občinstvo se naproša, da to upošteva. Člani omenjenih sekcij pa dobe v pisarni Združenja trgovcev primerne opozorilne tablice glede novega odpiranja obratovalnic. Združenje trgovcev.

1 Upokojeno učiteljstvo ima običajni svoj mesečni sestanek pri »Novem svetlu« v Ljubljani v četrtek, dne 9. januarja namesto dne 2. januarja.

1 V počastitev spomina g. Ivana Logarja, namestnika Delniške tiskarne v Ljubljani v pokoji, poklanja K. L. Poljanar, kavarna »Prešeren«, Ljubljana, Društvu slepih 200 din, za kar se Društvo slepih iskreno zahvaljuje.

dove te simbolične krvi in vode še danes obhajujemo na sv. turinski svetinji!

Čudovito se je danes prebudila misel na kraljestvo božje, ki ne pomeni nič drugega, kakor sv. Cerkev na Kalvariji porojeno. To dete, plod smrtnih muk Zveličarjevih, je zrastle v čudoviti lik, v katerega strmi človeštvo skoraj že dva tisoč let. Cerkev, toliko zaničevana in preganjana v zgodovini in tolikokrat obhajevana od velikih duhov, vedni čudež, se danes bolj, kot kdajkoli uveljavlja tudi kot največji dokaz za božjo Kristusovo. V njej živi Kristus dalje s svojimi božanskimi znaki.

In kalvarijski akt ni smel ostati brez otplilnega ovekovečenja. — Če se danes zberejo državni in sklenijo kakšno važno zadevo, se dajo navadno po svojih posvetih in sklepah slikati, med drugim tudi zato, da bi ostal v zgodovini čim bolj ovekovečen njihov državniški akt. Tudi Gospod nam je zapustil tak spomin: prava »fotografska plošča« dogodka na Kalvariji je po Gospodovem vstajenju ostala skrbno zvitva v grobu; in po najbolj skrbnih častilcih njegovih spominov je bila ta »fotografska plošča« nam ohranjena. Našemu času je bilo prihranjeno, da je razvil to »ploščo«, da na sliko obhajujemo najlepše in najbolj plemenite poteze našega velikega brata, učlovečenega Boga!

Ponižnost zna najbolj ceniti darove, zato je najlepše počastila to predragoceno relikvijo skromna, moderna svetnica sv. Mala Terezija, Terezika Deteta Jezusa, ki si je iz velike hvalečnosti do Gospoda imenovala »sestra Terezija Presv. Obličja« (njeno pravo samostansko ime!). Tako je počastila sv. Obličje, ohranjeno na turinski svetinji:

»O Jezus, ki si bil v svojem trpljenju zavržen in najzadnji med ljudmi, mož bolečin (Iz. 53, 3), častim Tvoje božje obličje, ki se na njem odraža krasota in milina Tvojega božanstva Obličje, ki je postalo zame obličje slabotnega — Kajti prav na teh bolestinah potezih zrem Tvojo neskončno trpljenje in Te hrepeneče želim ljubiti in pripo-

čeno voznino v mesečnih obrokih, stroške za prenočišče in prehrano pa plača vsak sam po lastni izbiri. Za leto 1941 so določeni naslednji izleti: 4. maja na Jermanova vrata, 7. in 8. junija na Komno in k Triglavskim jezerom, od 3. do 6. julija čez Kamniške planine, od 31. julija do 3. avgusta čez Triglavsko pogorje, 6. in 7. septembra na Vršič in v Tamar, 5. oktobra na Krvavec. Prijave za izletniško blagajno SPD sprejema društvena pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-l ves mesec januar, prosi pa, da se naj interesenti čimprej prijavijo.

1 Izletniško blagajno je ustanovilo Slovensko planinsko društvo, Osrednje društvo v Ljubljani. Izletniška blagajna usmerja izlete v planine Slovenije. Ugodnost je v tem, da plačuje član SPD dolo-

MARIBOR

Za zimsko pomoč v Mariboru

Centralni odbor za zimsko pomoč kraljevine Jugoslavije v Beogradu, kateremu predseduje Nj. Vis. knežinja Olga, je določil čas od 31. decembra 1940 do zaključno 5. januarja 1941 za zbiranje prispevkov za zimsko pomoč siromašnim in ubogim. V vsej državi se bodo v teh dneh pobirali darovi in prispevki za ublažitev bede in brezposelnosti. Tudi Maribor se bo pridružil tej akciji, saj je ravno naše mesto zaradi naraščajoče draginje in gospodarske krize hudo prizadeto. V smislu navodil se bo pobiranje darov izvedlo s pomočjo humanih in domoljubnih društev Slovenskih fantov, Sokola in Skavtov na Silvestrovo, dne 31. decembra po vseh gostinskih lokalih, med tednom po stanovanjih in odprtih lokalih, v nedeljo, dne 5. januarja 1941 pa za zaključek po mestnih ulicah. Podobnim prošnjam so se Mariborčani vedno odzvali z razumevanjem in odprtim srcem, zato naj ne bo tudi tokrat med nami nikogar, ki ne bi z dobro voljo prispeval tudi najmanjši znesek za zimsko pomoč in s tem pokazal razumevanje za socialno potrebo današnjega časa.

Dr. Juvan s. r., župan.

Tradicionalno SILVESTROVANJE v Hotel-kavarni in restavraciji OREL

Naročite Silvestrov-menü! Rezervirajte mize!
Po 24 ur odloček, kisa juha.

m V stolnici bo na Silvestrovo večer zahvalna pobožnost za zaključek starega leta in obenem sklepna pobožnost tridnevnega večnega čiščenja presv. Rešnjega Telesa ob 17. Pridigoval bo prevzvišeni g. škof dr. Ivan Tomažič. Po pridigi bodo slovesne večernice z zahvalno pesmijo »Tebi Boga hvalimo«. Vsako leto je ta stara ljudska pobožnost na Silvestrovo večer privabila v stolnico vse sloje mariborskega občinstva, da se v cerkvi poslovijo od starega leta. Tudi letos ne bo drugače.

m Vabimo na Silvestrovanje »Maribora« — domače prijetno — kot vsako leto!

m Zahvala dobrotnikom. Predstojništvo zavoda šolskih sester, Strossmajerjeva ulica in upraviteljstvo meščanske in ljudske šole (vadnice) se prav pristočno zahvaljuje vsem, ki so s svojimi darovi v denarju ali blagu omogočili bo-

1 Pri zaprtju motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Premiera »Balalajke« v kinu Union! Danes in prihodnje dni bo predvajal kino Union enega najlepših pevskih filmov, v zadnjih desetih letih. Ta film pomeni nov triumf znamenitega in popularnega baritonista Nelsona Eddy-ja. »Balalajka« je delo velikega nekdanjega Ufinega režiserja Reinholda Schünzla. Balalajka je ljubavna romanca, ki se odigrava v nekdanji carski Rusiji in se konča v Parizu. Film preveva najlepša muzika, krasne popevke in arije, ter je v celoti izdelan v doslej še nikoli videnem razkošju. Prvič nastopa nova pevka zvezda Ilona Massey. Za Silvestrovo in za Novega leta je kino Union predkrbel Ljubljancem izredno lep film.

Ušel nam je pes, srednje velik, rjav in slihi na ime »Miško«. Sporočite na: Miklavčič, Mariborska 26, Ljubljana.

žičnico na tukajšnjem zavodu. Obdarovali smo 90 otrok. Dobrotni Bog naj vsem dobrotnikom stotero poplača in jih nagradi v novem letu s svojim izdatnim blagoslovom.

m Namesto venca na grob dr. Antona Korošca je daroval za mestno zimsko pomoč župan g. dr. Juvan 1000 din in za revne mariborske dijake enako vsoto.

m Znanj mariborski meščan umrl. Na poslednjih hripi je nenadno umrl slaščičar in posestnik v Slovenski ulici 6 g. Emanuel Ilich. Pokojnik je bil po rodu Čeh, pa se je že pred vojno naselil v Mariboru, kjer se je jako narodno zavedno udeleževal za slovensko stvar. Po vojni se je osamosvojil ter je imel znano slaščičarno v svoji hiši. Tudi v vrstah obrtnikov je živalno delal. Star je bil 57 let. Naj počiva v miru!

m Smrt ugodnega posestnika. V Nabrežni ulici 8 na Pobrežju je umrl star 61 let g. Josip Smirnaul. Bil je hišni posestnik ter ugleden mož, priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. K večjemu počitku ga bodo položili danes v torek ob 3 popoldne. Pogreb bo iz hiše žalosti na magdalensko pokopališče. — Naj počiva v miru, ostalim naše sožalje!

m Silvestrova nagradna predstava v gledališču. Tudi letos pride Silvester v Narodno gledališče po slovo od starega leta. Za srečne obiskovalce prinese s seboj tri primerne nagrade. Vpripori se Straussova opereta »Cigan baron«. Predstava se prične ob 21.

m Protituberkulozna liga v Mariboru se vsem hišnim posestnikom, stanovanjskim najemnikom, hišnim oskrbnikom in ostalim darovalcem najiskrenejše zahvaljuje za prispevke v letošnjem letu, namenjene za zgradbo azila ter želi vsem zdravo in srečno novo leto. — Kuratorij Stanice za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev se zahvaljuje vsem podjetjem in njihovim uslužbencem za prispevke, ki so jih darovali za reveže in bedne.

m K našemu počitlu o vltomu v blagajno tvrdke Meini & Herold nam sporoča »Tovarna blagajna d. z. o. z. v Mariboru, da blagajna tvrdke Meini & Herold ni bila pri njej kupljena.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD vrši na Novega leta dan zdravnik dr. Lojze Toplak, Pobrežje, Aleksandrova cesta 6.

m 10.000 din nagrade za izsleditev vltomela. Drzen vltom v blagajno v trgovini Meini & Herold, ki je bil izvršen med božičnimi prazniki, še vedno ni pojasnjen. Policija preiskuje skrivnost,

originalna, češka izdaja, z naslovom: »Kristova tvar a muk«, Praha 1937. Za njo je najboljša nemška izdaja te knjige z naslovom »Der Martertod Christi«; dobre so tudi druge prevstave: francoska, angleška i. dr. Pa je izdal dr. Hynek že tudi druge knjige, ki so več ali manj s problemi turinske svetinje v zvezi. Mnogo užitka ima človek ob prebiranju teh knjig. So solidne, znanstveno pisane, pa se vkljub temu berejo kot roman. V njih rešuje zdravnik (in zdravniški poklice je danes eden najpopularnjših) najbolj zanimive problem z eksegetskega polja (one seveda, ki so v zvezi z zdravniškimi vprašanji) pa tako poljudno in zanimivo, da nihče ne more odložiti njegove knjige iz rok, dokler je ne prečita do kraja. Koliko novih reči nam je v njih nan'zal, kakaj na svojski in edinstven način približal Kristusa sedanjemu svetu, celo onemu, ki je Kristusovo ime že črtal iz svojih poslovnih dnevnikov. Upamo lahko, da bomo to delo v kratkem dobili v slovenščini, zato ni potrebno, da bi ta, le za silo in v hitri napravljena razprava izšla v posebni bročuri, kakor so nekateri želeli. — Sam sem pa svoje misli črpal iz naslednjih del:

1. P. Vignon, Le Saint Snaire de Turin (Paris 1938).
2. Med. dr. R. W. Hynek, Der Matertod Christi.
3. Med. dr. R. W. Hynek, Kristova tvař a muka.
4. Dr. Pierre Barbet: Le Cinq Plaies du Christ.
5. Život 1938, št. 3/4.
6. L'Osservatore Romano 1940, št. 104, 123, 137.
7. Die Weltwoche 1940, št. 332.
8. Stadt Gottes 1939, št. 6 (Glej Bogoljub, 1940 — marec!)

Od nasprotnikov pristnosti sem v zgod. oziru upošteval: N. Chevalier: Etude critique sur l'origine du S. Sualre de Lirey — Chambéry Turin. Picard — Paris 1900 (ki je pa v drugih ozirih, razen zgodovinskem, že zastareli)

Konec.

kako je prišel storilec do blagajniških ključev, s pomočjo katerih je iz tresorja odnesel 60.000 dinarjev. Lastnik trgovine g. Franjo Golce je razpisal nagrado 10.000 din za dotičnega, ki bi pripomogel, da se skrivnost tega vltoma pojasni. m Popis davčnih zavezancev. Mestno poglavarstvo poziva vse lastnike in upravitelje hiš na ozemlju mestne občine mariborske, da točno popišejo na podlagi posebnih pol, ki jih prejmejo od mestnega poglavarstva, imenoma vse osebe v svojih hišah, njihov poklic, stan (samski, poročen, ločen ali vdovljen) in rojstno leto po stanju z dne 1. januarja 1941. — Popisne pole, ki so opremljene z navodilom, se morajo izpolniti v teku treh dni ter morajo biti pripravljene, ko jih pride iskat občinski organ.

Gledališče

Torek, 31. decembra: »Cigan baron«. Premiera. Sreda, 1. januarja: Ob 15: »Na caričin ukaz«. Znižane cene. — Ob 20: »Habakuk«.

CELJE

Hrastniški dogodek pred sodiščem

Celje, 30. decembra 1940.

Pred kemično tovarno v Hrastniku se je 14. aprila t. l. odigral krvav dogodek, ki je napravil v vsej javnosti močan odmev. Pod kroglo iz samokresa 45 letnega prokurista Zelinka Emanuela je padla smrtna žrtev družinski oče in bivši delavec v kemični tovarni Gačnik Vilko. Nesrečni Gačnikov izpad na predstavnik kemične tovarne v neki gostilni je bil vzrok, da je Gačnik izgubil kruh. Ta huda kazen je Gačnika pekla tembolj, ker po dveh letih ni mogel dobiti dela. V pomanjkanju in v zavesti, da mu delajo krivico, je prosil, moglevala in grozil, dokler se usodnega dne ni odločil poprositi samega Zelinka za službo. Bil je nekoliko vinjen. Ko je opozorjeni Zelinka prišel z dvema spremljevalcema po vrto proti stopnicam tovarne, kjer je čakal Gačnik, je Zelinka izprožil samokres. Krogla je zadela Gačnika v prsa in ga smrtno ranila, da je še isto noč podlegel v celjski bolnišnici. O dogodku samem in o razpravi na okrožnem sodišču, na kateri je bil Zelinka Emanuel zaradi tega dejanja obsojen po § 187-7 na dve leti strogega zaporja, je časopisje obširno poročalo, zato ne bomo tega ponavljali. Proti sodbi je Zelinkov branilec vložil priziv in revizijo. Vrhovno sodišče je sodbo okrožnega sodišča v Celju razveljavilo in dalo zadevo v ponovno razpravo, ki je bila danes od 8 do pol 4 popoldne pod predsedstvom g. dr. Cepudra. Zaslusnih je bilo 14 prič, ki pa niso izpovedale ničesar novega. Zelinkov zagovornik je predlagal zaslusanje novih prič in ogled kraja dogodka, kar pa je senat po posvetovanju odklonil. Po prečitanih pričevanj posameznih prič je govoril državni tožilec dr. Rus, ki je vztrajal pri obtožbi in predlagal obsodbo po § 178-2, izjavil pa obenem, da bi moral po sreč predlagati obtožbo po § 167. Branilec govor v obrambo Zelinka je bil zelo obširen. Branilec je predlagal, da se obtožbenec oprosti, če pa se obsodi, naj sodišče upošteva, da se je dejanje izvršilo v smislu prekoračenja silobrana in da za to dejanje Zelinka zaradi razdraženosti in razburjenosti ni bil prioben. Po polurnem posvetovanju je senat izrekel sodbo: Zelinka je kriv in se obsodja na leto in dva meseca strogega zaporja in na 1000 din povprečnice, v kazen pa se mu šteje preiskovalni zapor. Branilec dr. Korun je vložil priziv in revizijo.

Pri glavobolu

BAYER

Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

c + Skorjanc Janez. V St. Pavlu pri Preboldu je umrl v nedeljo vzoren krščanski mož, oče duhovnika, Skorjanc Janez, ki zapuščata marljivo ženo in osmero otrok. Najmanjši sin Jože je kaplan v Hrastniku. Rodil se je 19. decembra 1862 v Dolenji vasi. Bil je ustanovni in dolgoletni član načelstva Hranilnice in posojilnice v St. Pavlu, več let občinski in vaški predstojnik. Pogreb pokojnega bo 1. januarja ob 10 dopoldne na farno pokopališče. Naj počiva v miru, svojem izrekamo svoje sožalje!

c Družabni večer prirede drevi ob 21 v Oficirskem domu aktivni in rezervni oficirji celjske garnizije. Vabljeni. Obleda poljubna.

c Osebna vest. Za pristava sta imenovana sodniška pripravnika Tavčar Adolf in Miha Jerman, prvi v Trebnjem, drugi v Marenbergu. Oba sta bila dalj časa na okrožnem in okrajnem sodišču ter sta si v Celju pridobila mnogo prijateljev. Na substitucijo je premeščen iz Celja tudi sodniški pripravnik Zupančič Franc. Na novem službenem mestu želimo vsem mnogo uspeha!

c Slovensko prvenstvo v umetnem drsanju bo v Celju v nedeljo, 5. januarja. Priredila ga bo Slovenska drsalna zveza. Po dolgem času bo Celje priča produkcijam naših najboljših drsalcev na ledu. Tekmovanje bo trajalo ves dan. Dopoldne ob 9 bo tekmovalje v obveznih likih, popoldne s pričetkom ob pol 3 pa v prostem drsanju. Poleg kompletne priznane ekipe SK Ilirije, ki pride s Silvo Palmetovo, Emanuelom Thumo na čelu, bodo nastopili tudi drsalec prireditelja SK Celja. Celjane opozarjamo na to redko prireditev, obširno pa bomo poročali kasneje.

c Antonija Rednakova podlegla. V celjski bolnišnici je podlegla okleplam triletna posestnikova hčerka Antonija Rednakova iz St. Janža na Vinski gori. Na božični dan se je preveč približala štedilniku, da se ji je vnela obleka in je dobila hude opekline po vsem telesu. Naj v miru počiva!

Škocjan pri Mokronogu

Naročniki Slovenčevega koledarja v poštnem okolišu Škocjan pri Mokronogu in Mršeca vas ga dobe v konzumu v Škocjanu.

Laško

Naš znani tenorist Slavko Lukman nastopi na Silvestrovo v Laškem v hotelu »Savinja«. Vsi prijatelji petja vjudno vabljeni.

KULTURNI OBZORNIK

Ob izidu Jakopičeve monografije

Ob prilici odlikovanja akademika Riharda Jakopiča v banskem dvoru.

V soboto, 28. t. m. se je v intimni družbi umetnikov slikarjev, predstavnikov javnega mnjenja ter tiskarskih podjetij praznovalo na povabilo g. dr. Marka Natlačen pomemben dogodek v slovenskem kulturnem svetu: izid gotovo ene najlepših slovenskih knjig, mogočnega albuma Jakopičevih slik, ki obsega 106 reprodukcij njegovih del, med njimi trideset večbarvnih, v tako izborni tehniki, da predstavlja poleg umetniške vrednosti tudi pravi trijumf slovenske grafične umetnosti. Da pa je ta intimna svečanost dobila še poseben sijaj, je g. ban ob tej priliki izročil starosti slovenskih umetnikov g. Rihardu Jakopiču tudi višek red Jugoslov. krone II. razreda, da bi ga blagovolili za to priliko pokloniti kraljevi namestiti. Tako je bil ta dan praznik slovenske umetnosti, pa tudi tiskarske dovršenosti slovenskih tiskarskih podjetij, ki so delo dovršile, predvsem Jugoslovanske tiskarne, ki je izvršila vse reprodukcije v tako dovršeni obliki, da po tej plati delo pomeni višek pri nas, pa tudi ne zaostajanje za najboljšim inozemskim. Tako bo po zaslugi teh podjetij in založništva mogoč prodor slovenske umetnosti na mednarodni forum, kjer bo Jakopič gotovo uspel s svojo izredno kvaliteto. In Slovenci smo lahko ponosni na svojega velikega mojstra in smo hvaležni založnici ter ponosni na svoje domače podjetje, da mu je uspelo v taki meri posneti barvaste mavrice Jakopičeve palete, ki bo gotovo zadivila svet ter ga osvojila, kakor je svoje domorodce, pa kakor je prevzela najvišje predstavnike naše države, da so mojstru, občudujoč njegovo umetnost in dajajoč ji vsedravnji pomen, podelili visoko odlikovanje.

Urednik njegove monografije g. Anton Podbevšek je imel najprej na zbrano družbo nagovor, v katerem je označil Jakopičovo delo ter zasluge vseh, ki so sodelovali ob tem velikem zborniku ter tudi svoje gledanje na zbrano gradivo, brez katerega je prvi dobil pregled. Postavljajoč ga na viške svetovne umetnosti z besedami, da ni znal še noben slikar na svetu kot on naslikati večnega spreminjanja vseh življenjskih prikazni ter da tudi v sedanosti nihče ne dosega čustvene vsebine njegovih plamečih barv, čeprav ima na razpolago isti barvni material Jakopič je barvni izraz pritrjal do viške. Nato je poklonil dva prva izvoda novoizdane monografije g. mojstru Jakopiču ter g. banu dr. Marku Natlačen, kateremu je posvečena.

G. ban Marko Natlačen je nato imel na starost slovenskih slikarjev tale pomemben nagovor:

Gospodje!

Večina človeka ne gre ocenjevati po njegovi telesni velikosti in njegovem telesnem obsegu; za pravilno njegovo vrednotenje je merodajna edino le večina njegovega duha. In kar velja za posameznega človeka, to mora biti merodajno tudi za cele narode. Imamo sicer respekt pred številčno velikimi, mogočnimi, bogatimi narodi, toda pravo in resnično, iskreno spoštovanje gojimo samo do naroda, ki je že ustvaril in ki ustvarja duhovna bogastva, zadivljeni ga občudujemo, pa čeprav je po številu majhen, čeprav je v fizičnem smislu neznan.

Tudi mi Slovenci smo po številu majhen narod. A prav zaradi tega mora biti tem močnejše, tem vztrajnejše in tem smotnejše naše stremljenje, da se — fizično slabotni — čim bolj uveljavimo duhovno, da bo stavba naše duhovne kulture čim lepša, čim popolnejša in čim veličastnejša. Zaradi tega moramo tem bolj skrbno paziti, da se noben talent, od Boga dan našemu narodu, ne izgubi, da se marveč do kraja razvije in v ustvarjanju do skrajnih mej izčrpa. Zaradi tega moramo tem bolj ceniti vsakega svojega resničnega javnega delavca, ki pomaga z delom svojega uma zidati stavbo naše narodne kulture.

Vas, gospod Jakopič, vidimo že dolga desetletja v prvi vrsti med najodličnejšimi našimi kulturnimi tvorci. Lep, veličasten in dragocen je delež, ki ste ga s svojim duhovnim ustvarjanjem prispeli za našo narodno kulturo. Hvala! Zni smo vam za to Vaše delo in ponosni smo na Vas. Hvaležen vam je in ponosen je na Vas sedanji rod, a prepričan sem, da bosta hvaležnost, ki vam jo bo izkazoval rod, ki pride za nami, in da bo ponos, s katerim bo isti zrl na Vas, še mnogo večja.

Vašemu umetniškemu udejstvovanju je bilo z Najvišjega mesta že ponovno izkazano priznanje. Ko ste leta 1904. v Beogradu ob priliki kronanja kralja Petra organizirali razstavo slovenskih likovnih umetnikov, ste bili deležni odlikovanja z redom sv. Save III. stopnje. Kasneje vam je bilo podeljeno še odlikovanje Belega orla V. in IV. stopnje. Najvišje odlikovanje in priznanje pa vam je bilo izrečeno z ukazom kraljevih namestnikov z dne 7. oktobra 1938, ko ste bili imenovani za rednega člana novoustanovljene slovenske Akademije znanosti in umetnosti in s tem povzdignjeni v duhovno plemstvo.

Verujte mi, gospod Jakopič, da mi je v posebno zadoščenje in osebne veselje, da vam morem sporočiti, da so Vas kraljevi namestniki blagovolili ponovno odlikovati, to pot z visokim redom Jugoslovanske krone II. stopnje.

Ko vam izročam znake tega visokega odlikovanja, si dovoljujem izraziti željo, naj bi bilo to Vaše odlikovanje sprejeto v krog slovenskih likovnih umetnikov kot priznanje in odlikovanje stremljenju in udejstvovanju slovenske likovne umetnosti sploh. In naj bi to izredno visoko odlikovanje dalo slovenskim umet-

nikom mnogo pobude za nadaljnji uspešni razvoj.

Od srca vam, gospod Jakopič, čestitam in želim, da bi vam bilo od Boga dano, da bi dolgo nosili to odlikovanje zdravi in zadovoljni.

Mojster akademik Rihard Jakopič se je nato lepo zahvalil, proseč g. bana, naj na najvišjem mestu tolači njegovo hvaležnost, osebno se je zahvalil tudi g. banu ter dodal:

»Toda velike časti nalagajo človeku tudi velike dolžnosti, ki jih pa jaz ubogi invalid ne morem več v položaju sam izpolnjevati. Zaradi tega si predstavljam, da veljajo te časti ne samo meni, ampak vsem umetnikom, ki z menoj in za menoj bogatijo s svojim delom duševno življenje našega naroda.

V začetku nam je bilo pač težko, ker nismo imeli nikogar, ki bi nam pomagal in nas bodril. Zdaj je drugače. Zdaj imamo prijatelje. Preobširno bi moral razpravljati, visoko spoštovani gospod ban, če bi danes vse naševal, kar ste vi že storili za napredek slovenske umetnosti in kako zdaj s potenciranimi močmi vsestranske skrbite za njen nadaljnji razvoj in za čim večji razvoj slovenskih umetnikov. Se enkrat vam iskreno zahvala.

Zahvalil se je tudi g. dr. F. Windischerju kot predsedniku Narodne Galerije ter zaključil svojo zahvalo z besedami:

»Dokler ima naša umetnost take zaščitnike in take mecene in tako za umetnost vneto inteligenco, kakor je tu zbrana, lahko gledamo s prijaznim upanjem v bodočnost.

V prijetnem pomenku, ki je sledil lepi svečanosti, je bila glavni predmet občudovanja nova monografija Jakopičevih del, ki je žela pri strokovnjakih, kar se tiče reprodukcij, splošno priznanje.

Mojstru Jakopiču pa čestitamo vsi čestilci njegove velike umetnosti k zbranemu delu in visokemu odlikovanju.

Jakopič—Pavlovec

Onstran vseh gmočnih dobrin in pehanja za obstanek je svet čiste, resnične umetnosti. Malo komu je dano, da si otrese z nog prah zemlje in da vslopi v skrivnostno polno svetleč umetniški oblik, vendar moramo priznati, da je v slovenski umetnosti več mož, ki so se zvesti svoji individualnosti in v svesti si etične naloge, ki jo je umetnik do svojega naroda dolžan dovršiti, s svojim delom močno približati idealom velike umetnosti. Individualnost torej, združena z genialnostjo, je tisto počelo, ki v različnih časih rojenim umetnikom kaže gotovo in uspešno pot v umetnostni bram. V našem primeru se je v izložbenih oknih »Salona Kos« srečalo delo dveh slikarjev, ki pripadata dvema najrazličnejšima umetniškima rodovima, a sta oba velika umetnika, ne po »kollektiv«, niti ne po uniformnosti gledanja, marveč po tistem, o čemer sem zapisal zgoraj — po umetnostni individualnosti in kvaliteti. Zanimivo je n. pr., da je bil Fr. Pavlovec učenec R. Jakopiča, ali, kakor sam pravi, »slikala sva skupaj«. Človek bi pričakoval delavnike sorodnosti, kopiranja, vendar o vsem tem ni nikakega sledu. R. Jakopič je prevelik človek, da bi učencu oblačil uniformo, pokazal pa mu je gotovo na pot individualnosti, kvalitete in visokega pojmovanja umetniškega poklica.

Leta 1903 je stal mladi Jakopič pred slikarskim stojalom na koru cerkve v škofji Loki. Preprost motiv, plastika »obeležene« Matere božje, v ozadju na desni odprto okno, skozi katerega pada topla, motna svetloba, v ospredju podoba preprosta klop. Mlademu slikarju gotovo ni moglo očitati, da si je izbral »efektno« snov, marveč je posegel po navadnem motivu, kakršnega bi n. pr. tendenčno usmerjeni slikar niti opazil ne. In vendar, kako je umetnikov genij vdahnul temu preprostu kotičku male cerkvice polnosti življenja. Speči »genius loci« se je prebudil in čudovito razživel. Motna svetloba, prodirajoča skozi okno, oživlja v polmrazu zlati okras na negibnem tihem kipi Matere božje. Kakor da je globoko zamišljena, se zdi. Onstran teh zidov, po poti, ki jo nakaže vir svetlobe, je mirno, tiho zasanjano življenje malega mesteca. Je to cerkveni kor, ki je podoben tolikim drugim v naših slovenskih cerkvah. Posebno doživetje je povezano s tem cerkvenim prostorom. Stare, molčeče orgle, popisane od imen obiskovalcev, pogled na veliki oltar, kjer trepeta večna luč in oživlja zlate svetnike, zamaknjene v božje skrivnosti, pot v temni zvonik, kjer se težko giblje bitje ure, stari, sivi prah, ki je pokrli klopi, svečnike in kipe. Vse to razberek z Jakopičevega kora. V močni osebnosti umetnikovi se je ob enem samem primeru strnilo doživetje mnogih. V tej podobi res ne najdeš dela, ki bi ne bil dovršen z vso intenzivnostjo, ne najdeš barvnega mesta, ki bi ga mogel zamenjati, da ne bi pri tem porušil barvno kompozicijo.

Poleg tega v vsakem pogledu dovršenega dela je razstavljen tudi več podob, ki pa so več ali manj v stadiju skice. Omenjam studijo za »Oraček«, »Krim« ter kmečko »Hlisc« iz leta 1908.

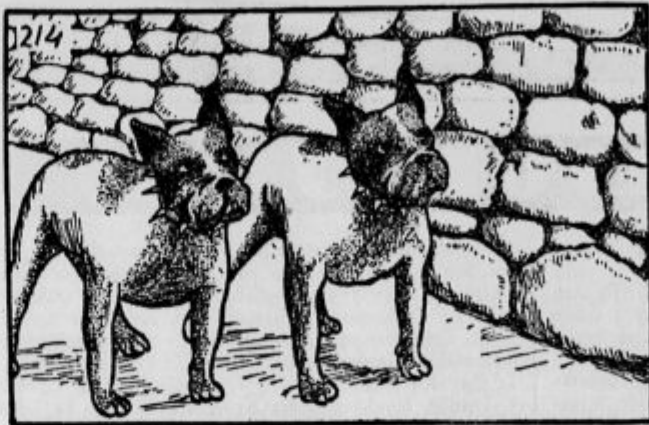
Fr. Pavlovec je zastopnik mlajšega umetnostnega rodu. V času, ko so njegovi tovariši gledali svet kot podobo geometričnih, posplošenih likov, kot izraz linije in disproporcioniranih oblik, je šel mladi slikar po dovršeni akademiji, kakor sem zgoraj omenil, v Jakopičev atelje. S tem se je odločil za slikarstvo v pravem pomenu besede in kakor impresionisti, tako je postal Pavlovec glasnik in posrednik lepote slovenske zemlje, krajine. Podobe, ki večinoma objemajo lepoto našega Posavja, niso sicer najboljše, vendar pa značilne ustvarilve slikarjeve. Individualnost, ki je zaokrožila svet Jakopičeve umetnosti, je tu vtisnila pečat Pavlovčevim

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(213) Tako je sklenil pobegniti. Prišel je do neke velike grajske strelske line in spustil iz nje dolgo vrv, ki jo je nekje staknil in ki je gotovo segala do tla.

(214) Spodaj pa zagleda dva mogočna psa, ki sta bila na straži. Bila sta gotovo večja kot so konji v njegovi domovini, tako da si kljub vsej svoji drznosti ni upal poskusiti ubežati po tej poti.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Preej revna je bila zadnja nedelja na športnih dogodkih. Letni športi namreč počivajo, zimski so pa šele v začetnem štadiju in so tekme, ki se prirejajo tu pa tam, le preizkušnja moči zimskih športnikov, ki ravno sedaj prihajajo v svojo staro formo.

Velik uspeh Ilirije v Zagrebu.

V revanžni tekmi so odpravili ilirijanski hokejisti svoje tovariše od zagrebskega Haška s precej visokim rezultatom, namreč s 7:0 (2:0, 0:0, 5:0). Kljub temu, da je bil poraz Haška zelo visok, rezultat ne odgovarja poteku igre, ker bi morala Ilirija zmagati po njeni premoči, znanju, tehniki in hitrosti z dvojnimi rezultatom. Vzrok, da tega ni dosegla, je premajhno igrišče in je bila neprestano gneča pred Haškovim golom, iz katere se ni dalo nič kaj pametnega napraviti. Hašk ima samo dva ali tri igralce, ki so sposobni za take borbe, ostali pa potrebujejo še precej šole. Med njimi so celo taki, ki niti dobro drsanja ne obvladajo.

Odmor so porabili naši odlični drsalci na ledu kaor državna prvakinja Palmetova, dalje Thuma, Betteto in Biber. Najbolj se je seveda odlikovala gđ. Silva Palmetova, ki je pokazala svoje sposobnosti, ki si jih je pridobila pri svetovnem prvak Schaeferju na Dunaju. Za svoja krasna izvajanja je žela viharo odobravanje.

Table-tenis turnir SK Mladike

Turnir v namiznem tenisu, ki ga je priredil SK Mladika in ki je v vsakem pogledu lepo uspel, je prinesel naslednje rezultate:

Moštva:

1. Mladika I. z zmagami nad Mladiko V. 3:0, Planino 3:1, Mladiko II. 3:0.
 2. Mladika II. z zmagami nad Bratstvom 3:0, Hermesom 3:2.
 3. Planina z zmagami nad Mladiko III. 3:2.
- #### Seniorji:
1. Marinko z zmago nad Strojnikom z 2:1, in Lacknerjem 2:0 (21:10, 21:18).
 2. Lackner z zmago nad Belakom 2:0.
 3. Strojnik R.

Novinci:

1. Trtnik z zmago nad Hočevarjem 2:0 (21:13, 23:21).
2. Hočevar.

Double:

1. Marinko, Bogataj z zmago nad Recek-Tršinar 2:1 in Belak-Blažič 2:1 (15:21, 21:13, 21:16).
2. Belak, Blažič z zmago nad Strojnik-Medved 2:0.
3. Recek, Tršinar.

Prvenstvo v hokeju pri Srbih in Hrvatih

Belgrad: BTK:Bob 17:1 (7:0, 1:1, 9:0).

Karlovac:KSU:Primorac 2:0 (0:0, 1:0, 1:0).

Inozemski nogomet

Ferenevaroš (Budimpešta):Rapid (Dunaj) 4:3 (2:1).

Tekma se je odigrala kljub velikemu mrazu pred 8000 gledalci. Ferenevarošu se je komaj posrečilo premagati goste, ki so igrali lep nogomet. Madžare je rešila enajmetrovka, katero so spremenili v gol, ker bi sicer zopet zmagali Dunajčani.

stvaritvam. Ob slovenski krajini sta dva umetnika ustvarila dva različni umetnini, ki ne prve in ne drugemu ni bilo potrebno jemati na tujem podesi. Svet Pavlovčeve umetnosti je v nekem oziru nasprotje impresionizmu. Tam šele drobjenje trdne forme v mozaik barvnih madežev, tu pa nova konstrukcija tistega, kar je bilo po ekspresionisti razkrojeno v ploskve in geometrične like. Tu in tam se ploskve ploskovito pojmovanje slikarskega predmeta, linija, virtuozno potegnena s čopičem, naznači mejo barvnemu detajlu, vendar je celotni vtis Pavlovčevega dela povsem »slikarski«. Osnovni ton, ki je razlit preko Pavlovčeve krajine, je precej drugačen kakor pri Jakopiču. Je nekam svetlejši, manj miselni, zasanjani, zato pa veselejši in glasnik hipne impresije. Več je v njem nastrojenja, ki ga vsebuje krajina v določenem trenutku, kakor pa da bi dodajal slikar lastno misel. Je, reki bi, objektivni moment močnejši, izrazitejši. Kolikokrat je Pavlovec n. pr. že slikal »Gamlejne« ali obsavsko krajino! Toda nikdar (ne mislim tu na študije) se ne ponavlja, narava sama s tisočimi obrazi ga varno vodi k pravemu umetnostnemu uspehu.

Dr. S. Mikuš.

Zimski športniki

za »Zimsko pomoč«

V četrtek 2. januarja 1941 ob 18.30 bodo Ilirijani priredili na svojem dreslišču pod Čekinovim gradom ekshibicijo svojih najboljših tekmovalcev, ki so v največjem treningu, saj traja sezona že cel december. Golovo nam bodo pokazali vse svoje sposobnosti, ki jih pridobivajo s pridnim delom in pripravljenostjo za državno prvenstvo, ki bo prav kmalu, oba državna prvaka: Silva Palmetova in Emanuel Tuma bosta z ostalimi mlajšimi močmi izpopolnjevala pešter program. Pa tudi hokejisti nam bodo predstavili vso lepoto hokejske igre, ko bodo v medsebojnem srečanju hoteli doseči (A:B) zmago in čim lepši uspeh.

Nihče naj ne zamudi te zanimive večerne prireditve, posebno še, ker je ves izkupiček namenjen »Zimski pomoči«, torej našim revnim...

Nov svetovni rekord v hrbtnem plavanju na 100 m

Ameriški prvak v plavanju in olimpijec Adolf Kiefer, ki takorekoč ne pozna nobene starosti, se je predstavil športnemu svetu z novim svetovnim rekordom v hrbtnem plavanju na 100 m. Kiefer je namreč zboljšal skoraj pet let stari rekord, katerega je postavil meseca januarja v Detroitu, za eno desetinko sekunde. Sedaj je rabil za 100 m hrbtno 1:04.7 min.

Ameriški lahkoatletski uspehi v letu 1940

Ameriška amaterska atletska unija je objavila najboljše rezultate leta 1940, ki takole izgledajo: 100 jardov: Jeffrey 9.4; 220 jardov: Davis 20.6; 440 jardov: Belcher 46.7; 800 jardov: Burrows 1:49.8; ena milja (1609 m) Fenske 4:08.3 min.; dve milj: Mehl 9:01.8; 120 jardov zapreke: Wolcott: 13.9; 220 jardov zapreke: Wolcott 22.5; 400 m zapreke: Mc Bain 51.6; skok v daljavo: Turner 7.78 m; skok v višino: Steers in Wilson 207 cm; skok ob palci v višino: Warmerdam 4.60 m; troskok: Brown 15.30 m; krogla: Brozis 17.10 m; disk: Fox 51.93 m; kopje: Brown 70.89 m; kladio: Bennett 56.30 m. Amerikanci se poslužujejo pri svojih tekmovanjih jardov namesto metrov in si zato ne moremo povsem točno predstavljati njihovih uspehov. Dvakratni letošnji prvak v sprintu atlet Davis je pretekel na primer 100 m v času 10.3. Za 1500 m pa je rabil Mehl 8:47.9 min.

Vesti športnih zvez klubov in društev

Hokejiste-začetnike bo sprejela S.K. Ilirija in priredila zanje začetniški tečaj. Vsi od 15 do 18 let stari, ki imajo veselje do te igre in obvladajo osnovne like (prestopanje naprej in nazaj v obe smeri itd.) naj se javijo v torek 31. decembra od 10. do 11. ure in od 14.30 do 16. ure na dreslišču S.K. Ilirije pri gg. Žitniku ali Erzenju. Vsi udeleženci tečaja bodo na dreslišču deležni posebnih ugodnosti.

Motosekicija Hermesa ima drevi ob 18 nujno odhoro sejo v lokalni tverdk Bregar & Krek na Miklošičevi cesti.

30 mednarodnih nogometnih tekem

je bilo odigranih v letu 1940. Od teh jih je največ odigrala Nemčija, in sicer 10. Od vodilnih narodov niso bili premagani Italijani ter Madžari, ki so poleg Nemčije in Jugoslavije najmočnejši v nogometnem športu v srednji Evropi.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru ter SPD z dne 30. decembra 1940
Planica:Slana 950 m: —10, jasno, 20 cm snega, pršilo, dreslišče uporabno.
Podkoren 500 m: —7, jasno, 5 cm snega, pršilo, dreslišče uporabno.
Erjavčeva koba na Vršču 1315 m: —8, delno oblačno, 30 cm snega, pršilo.
Bohinj:Zlatorog 1350 m: —11, delno oblačno, 5 cm snega, pršilo.
Valenzersee dom 1180 m: —3, 10 cm snega, spihan.
Dom na Komni 1320 m: —17, oblač, 30 cm snega, pršilo.
Jezerko 590 m: —6, oblačno, 22 cm snega, pršilo.
Dom na Kofcuh 1300 m: —7, jasno, 24 cm snega, pršilo.
Koba na Veliki planini 1355 m: —8, delno oblačno, 15 cm snega, pršilo.
Škofja Loka 330 m: —12, oblačno, 10 cm snega, pršilo.
Polžovo 620 m: —4, jasno, 42 cm snega, pršilo.
Ribnica na Dol 493 m: —14, del. obl., 48 cm snega, pršilo.
Lisca 917 m: —5, jasno, 45 cm snega, pršilo.
Rimski vrtec 530 m: —17, jasno, 30 cm snega, pršilo.
Kremarjev vrh 1161 m: —10, jasno, 30 cm snega, pršilo.
Peca 1634 m: —8, oblačno, 35 cm snega, pršilo.

Silvestrovo

Letos pa na belem prancu,
čez vse hribe in doline,
se pripeljal bo Silvester,
na potice in kolne.

Bidre, flancate, špehovke,
specimo za staro leto,
da nam v dobri volji novo,
bo spočeto in začeto.

Pojmo pesmi, pijmo vino,
ena čaša ne škoduje,
še posebno ne, ker zima,
se huduje in kljubuje.

Kislo zelje nas tolaži,
če so mastne krvavice,
pa bo tudi samo dobro,
če ne bo za pečenice.

Petrolej je spet na karte,
s trskami posvèt delimo,
vse je drago, vse je skopo,
kakor v vojski že živimo.

Ozeblina smo dobili,
oj ta huda, ostra zima,
pa še hujša bo, — nam kavra
lačna z brega doli kima.

Mlin je zmrznil, moker tarna,
da že nima dosti moke,
gosi, race in kokoši,
bodo kumerne in sloke.

Starka tam pri peči moli,
da Silvester jo pozdravi,
stari mož ve vse novice,
kaj o vojski ve in pravi?

»Prišla bo pomlad v deželo,
setve, žetve, mlače čas,
zima mine, led se staja,
tudi boljše bo za nas.

Sonce zemljo bo ogrelo,
up navdaja celi svet,
saj smo srečni, da živimo,
pojdemo se k peči gret.«

Svet Silvester sivobralec,
gost nam boš do polnoči,
ko pa bo dvanaest odbilo,
ti ostal boš brez moči.

Novo leto nam prinese,
mir in zdravje, zrnja v mlin,
na saneh nam pa odpelji,
sedmih, suhih krav spomin.

Drenov grič

V soboto pred božičem je bilo božično obdarovanje šolske mladine. Pomemben je bil ta dan, ker je tudi prvič zasvetila v kraju samem električna luč. Radosnih obrazov se je mladina s starši vred zbrala v slavnostno okrašen in razsvetljeni šoli. Ko je prireditev padla ravno na posmrtno osmino našega velikega očeta dr. Korošca, zato se je pričelo s primernim poudarkom na njegovo blago osebo in deklamacijo, ki so jo vsi navzoči stoji zaključili s slava klici. Nadaljnji nastop, to je petje in razne prigodne deklamacije, so dokazale, da mladina globoko in pravilno razume ljubezen do doma in domovine, naše Jugoslavije.

Božičnica sama je uspela prav dobro, v kar gre hvala kralj. banski upravi, občinski branilnici na Vrhniki, kr. šolskemu odboru in trgovini g. Jos. Jernejčiča na Vrhniki ter mladini sami, ki je z dohodki izvenšolskih prireditev dala začetni temelj. Omogočeno je bilo zato obdarovanje večjega števila šolskih otrok, a šolskimi potrebščinami in pecivom pa so bili obdarovani prav vsi. Prireditev je obiskal tudi naš vrhniški župan g. Hren, ki je ob tej priliki ponovno pokazal ljubezen do potrebnih in poklonil nov dar šolski mladini. Bodi mu izrečena zato prav iskrena zahvala, kakor tudi vsem ostalim faktorjem, ki so staršem in otrokom pripomogli do lepega in nepozabnega dneva.

Dob pri Domžalah

Tudi letos je priredil učiteljski zbor na šoli v Dobu pri Domžalah božičnico za siromašno šolsko dečo. Dasi so časi težki, vendar je uspelo požrtvovalnemu nesebičnemu delu tukajšnjega učiteljskega zbora, da je bilo obdarovanih 120 najsiromašnejših otrok, ki so prejeli 14 parov novih čevljev, 4 moške obleke, 15 ženskih oblek, 16 hlač, 15 pletenih jopic in mnogo toplega perila itd. Šolsko upravitelstvo se na tem mestu zahvaljuje vsem darovalcem občanom, ki so z večjimi ali manjšimi prispevki omogočili letošnje bogato obdarovanje. Posebno

zahvalo naj prejmejo v imenu obdarovanih otrok: krajevni šolski odbor za 1000 din; g. industrijalec Fran Bonac za 500 din; g. Fran Majdič za 500 din; g. industrijalec Pogačnik za 300 din; upravna občina Dob za 400 din; tovarna Marx za 100 din in ga Irma Stupica za 100 din; kraljevska banska uprava, ki je v veliki meri omogočila obdarovanje s prispevkom v blagu; tovarna Jugoplastno v Jaršah za platno, baronesa Apfalterm za flanelo; ga. Kocjančičeva za razno obleko; ga. Senica za blago; ga. Šušteršičeva za pletenino; ga. Detelova za razno obleko; ga. Drolka za nov suknjič. — Veselo in srečno novo leto in tisočkrat hvala. — Šolski upravitelj Mayer Julij.

Narodna banka kraljevine Jugoslavije

Natečaj za uradniške pripravnike

Na podstavi odločbe izvršnega odbora Narodne banke objavlja s tem oaučna direkcija natečaj za sprejem 40 uradniških pripravnikov v službo Narodne banke, in sicer:

- 10 s pravno fakulteto,
- 10 s ekonomsko-komercialno visoko šolo in
- 20 z državno trgovsko akademijo.

Za ta natečaj se more prijaviti vsakdo, ki spolnjuje naslednje pogoje:

- 1. da je državljan kraljevine Jugoslavije,
- 2. da ni mlajši od 21 let in ne starejši od 30 let,
- 3. da je telesno in duševno zdrav,
- 4. da je dobrega vedenja,
- 5. da je dovršil bodisi državno trgovsko akademijo v državi ali šolo

(ste stopnje v inozemstvu, bodisi ekonomsko-komercialno visoko šolo v državi oziroma šolo iste stopnje v inozemstvu, bodisi pravno fakulteto v državi ali inozemstvu, oziroma fakulteto ekonomsko-finančnih ved v inozemstvu; diplome in spričevala šol, končanih v inozemstvu, morajo biti nostrificirani).

6. da je odslužil obvezni rok v stalnem kadru, razen ako je kot stalno ali začasno nesposoben oproščen službe v stalnem kadru, oziroma če je zavezan plačevanju vojnice, da dokaže, da je vojnik plačal,

7. da ni pod skrbstvom (kurateljo) ali pod stečajem, ali da ni nad njim podaljšano skrbstvo,

8. da ne izpoveduje načela proti obstoječi državni obliki ali načelo protipravne spremembe državnega reda, in

9. da ni obsojen na izgubo častnih pravic ali na izgubo javne službe in da ni v preiskavi ali pod obtožbo za zločina ali prestopke, ki morejo imeti za posledico izgubo častnih pravic.

Spolnitev pogojev iz točke 3 dokažejo kandidati s spričevalom zdravnika, spolnitev ostalih pogojev pa s spričevali pristojnih oblastev; spričevala o spolnitvi pogojev iz točk 4 in 8 morajo biti izdana ali potrjena od policijskih oblastí.

Kdor se želi udeležiti natečaja, naj predloži lastnoročno napisano prijavo najdalje do 31. januarja 1941.

Prijave za natečaj se izročajo osebno Personalnemu odeljenju ali se pošljejo priporočeno po pošti. Dan predaje prijave na pošti se smatra kot dan predaje Personalnemu odeljenju.

Na natečaj se bodo pripustili predvsem kandidati, ki so dovršili šolo z odličnim ali prav dobrim uspehom, a nato šele kandidati, ki so dovršili šolo z dobrim uspehom, in sicer samo v primeru, da se ne prijavi zadostno število kandidatov z odličnim ali prav dobrim uspehom. Ako se iz diplome ne vidi uspeh, s katerim je kandidat dovršil študije, mora o tem predložiti spričevalo pristojne šolske oblasti.

Od prijavljenih kandidatov s pravno fakulteto se bodo pripustili na izpít predvsem oni, ki so dovršili poleg pravne fakultete tudi abiturientski tečaj.

Pri pripustitvi kandidatov na natečaj se bo oziralo tudi na njihovo prakso v bančni službi, znanje tujih jezikov in stenografije z daktilografijo.

Na natečaj se ne bodo pripustili kandidati, ki bi v prijavi stavili kakršen koli pogoj in tudi ne kandidati, za katere bi se s katere koli strani, bodisi ustno bodisi pismeno, interveniralo.

Natečaj sestoji iz pismenega in ustnega izpita:

Pismeni izpít se opravlja iz tehle predmetov: a) dvojnega knjigovodstva, b) trgovinskega in bančnega računstva in c) trgovinske in bančne korespondence.

Ustni izpít se opravlja iz narodnega gospodarstva, finančne vede, bančnega poslovanja in trgovinskega, meničnega in čekovnega prava.

Namesto trgovinske in bančne korespondence se more določiti tudi prost pismen sestavek.

Od kandidatov, ki se bodo udeležili natečaja, bodo sprejeti v bančno službo oni, ki bodo pokazali na izpitu najboljši uspeh.

Vsi uradniški pripravniki bodo brez izjeme dodeljeni na delo v bančne podružnice za najmanj leto dni.

Kandidatom izven Beograda, ki bodo pripuščeni na natečaj, plača banka od potnih stroškov samo karto II. razreda osebnega vlaka od kraja njihovega stanovanja do Beograda in nazaj.

Banka ne plača uradniškim pripravnikom ob nastopu službe potnih in selitvenih stroškov, povzročenih z nastopom službenega mesta.

Za stalnega uradnika se lahko postavi samo tisti uradniški pripravnik, ki položi uradniški izpít potem, ko prebije v bančni službi najmanj: uradniški pripravnik s fakultetno izobrazbo — leto dni, a uradniški pripravnik z drž. trgovsko akademijo — dve leti.

Izpít, določen v tem natečaju, se bo opravljal meseca marca 1941 v centrali v Beogradu. K izpitu pripuščeni kandidati bodo pravočasno obveščeni o natančnem datumu.

Od direkcije Narodne banke kraljevine Jugoslavije
v Beogradu,
dne 23. decembra 1940.

Zadružna elektrarna v Ptuj

sporoča, da je umrl danes njen soustanovitelj in podpredsednik, gospod

Ivan Steudte

posestnik itd. v Ptuj

Pogreb bo v sredo, dne 1. januarja 1941 ob 15 na mestno pokopališče

Pokojnika bomo ohranili v častnem spominu.

Ptuj, dne 30. decembra 1940.

Upravni odbor Zadružne elektrarne.

Mestna hranilnica v Ptuj

naznanja tužno vest, da je umrl dne 30. decembra 1940 njen dolgo-

Ivan Steudte

posestnik v Ptuj

Zasluznega podpredsednika bomo ohranili v častnem spominu

P t u j , dne 30. decembra 1940.

Mestna hranilnica v Ptuj

Alphonse Daudet:

126

Jakec

Prevedel Fišer Frane

Sestra ga je skušala tolažiti:
»Otrok moj, pomirite se...«
Tedaj se je dvignil in v strašnem besnilu izbruhnil:

»Povem vam, da ne bo hotela priti... Ne poznate je: slaba mati je... Vse, kar me je doletelo hudega v življenju, vse je izviralo od nje. Moje srce je ena sama velika rana od udarcev, ki mi jih je prizadela... Ko se je oni nalezal, ga je bolan, je nemudoma stekla k njemu in ga ne mara več zapustiti. Jaz pa umiram in nje ni... Oh... Ti podla, grda mati! Ubila me je in sedaj, ko umiram, me niti ne vidi noče.«

Jakec je izčrpan od silnega napora padel nazaj na blazino; bolniška sestra je ostala sklonjena nad njim, ga tolažila in mirila, medtem ko je zunaj ugašal pust in kratek zimski dan v sneženem, rumenkastem somraku.

Šarlota in d'Argenton sta izstopila iz kočije na Avguštinskem nabrežju. Vračala sta se z dobrodelnega koncerta, oblečena v najstijajnejše obleke, kožuho vino, svetle rokavice, čipke in žamet. Ona je kar žarela od sreče. Pomislite: pokazala se je spet javno s svojim poetom, pokazala v vsej svoji lepoti. Neka velika, preprosta, neotesana ženska je čakala pred vrati in jima planila nasproti:

»Gospa... gospa... Pridite hitro!«
»To je gospa Belizarjeva... je dejala Šarlota in pobledela.

»Vaš sin je težko bolan... Kličte vas... Pridite.«

»Oh... kaj se to pravi... to je nadlegovanje... je dejal d'Argenton.« »Pustite naju... Če je tisti gospod bolan, mu pošljete najinega zdravnika.«

»Dovolj ima zdravnikov, več ko dovolj... saj je v bolnišnici.«

»V bolnišnici?«

»Da, še je tam, toda povem vam, da ne bo dolgo. Požurite se, če ga še hočete videti.«

»Veš kaj, Šarlota, vse skupaj je debela laž... Bogve, kaj je skrito za tem...« je dejal poet in jo skušal odpeljati proti stopnicam.

»Gospa, vaš sin umira... Oh! Usmiljeni Bog, da morajo biti take matere na svetu.«

Šarlota se ni več obotavljala.

»Pojdite, je dejala.

Ženski sta naglo odšli po nabrežju, d'Argenton pa je osupel in presenečen ostal sam, prepričan, da mu jo je njegov sovražnik spet eno zaigral.

Kmalu potem, ko je raznašalka kruha odšla iz bolnišnice, sta vstopili dve osebi: starec in mlado dekle.

»Kje je? ... Kje je? ...«

»Nebojša lep obraz se je sklonil nad Jakčevno posteljo:

»Jakec, jaz sem... Cecilija!«

Bila je ona, res je bila ona. Njen lep obraz je bil blede od prečutih noč in solz; tista drobna, nežna roka, ki jo Jakec drži v svoji, mu je včasih tako dobro delala, venčar pa zdaj tudi njo teži krivda... Usoda je včasih tako kruta: najdražje vaše bitje izbere in vas z njim uda-

ri... Bolnik odpira in zapira oči, da bi se prepričal, da ne sanja Cecilija je pri njem. Njen zlati glasek sliši. Pripoveduje mu, prosi ga odpuščanja, razlaga mu kako je prišlo do tega, da mu je toliko hudega prizadela... Oh, ko bi vedela, da sta njuni usodi tako enaki... Dalj, ko je govorila, mirneje je postajalo Jakčevo srce...

»Torej me zares ljubite... še vedno?«

»Jakec, samo vas sem ljubila... in samo vas bom vedno ljubila.«

V prostoraš, neizprosni bolniški sobi je beseda »ljubezen« zaveznela tako mlo in lepo, kot bi se bel golobček zatekel med okenske zavese in plapolal s peruti.

»Kako ste dobri, Cecilija, da ste prišli. Zdaj sem potolažen. Pri vas rad umrjem.«

»Umreti... kdo govori o smrti?« je dejal gospod Rivals z globokim glasom.

»Ne boj se, sinko, odpeljala te bova proč od tukaj. Sicer pa dokaj bolje izgledaš kot ob najinem prihodu.«

Jakec je stiskal k obrazu Cecilijino roko in govoril polglasno:

»Vse, kar mi je v življenju manjkalo, ste mi nadomestili. Bili ste mi vse: prijateljica, sestra, žena in mati.«

Nenadoma se je ovignil in na široko odprl oči:

»Poslušajte... poslušajte... Nekdo gre po stopnicah... Ona prihaja.«

Na stopnišču je samo zimski veter tulil... Za trenutek je Jakec prisluhnil, izgovoril v zadregi nekaj besed, nato mu je glava padla na blazino in oči so se spet zaprle. Vendar se pa ni motil. Dve ženski sta hiteli po stopnicah.

Pustili so ju vstopiti, čeprav je ura obiskov že minila. Šarlota se je, prišedši pred sobo sv. Janca Krstnika, zasopla vstavila.

»Bojim se... je vzklila.

»Le pojdite, le vstopite. Morate, Morate. Veste kaj? Zakaj je Bog takim ženskam, kot ste vi, dal otroke?«

Pahnila jo je naprej.

Joj, ta velika pusta soba s prižganimi nočnimi lučkami... neke pošasti kleče, zavese mečejo sence po stenah... Nad posteljo v ozadju sta sklonjena dva moška. Cecilija Rivals pa stoji vzravnan in prav tako smrtno blede, kot oni, čigar glavo je držala s svojo roko.

»Jakec... otrok moj!«

Gospod Rivals se je obrnil.

»Tiho! je dejal.

Prisluhnili so. Komaj slišno se je oglasilo zamoklo grgranje, nato se je oglasilo stokanje in končno globok vzdih.

Šarlota se je boječa in zmedena približala. — Njen Jakec je to... Njegov obraz je otrpel, roke ležijo iztegnjene, telo negibno in pogled nepremično uprt...

Doktor se je sklonil.

»Jakec, prijatelj moj, tvoja mati je prišla... Ona je tu.«

Tedaj je nesrečnica skočila pokonci, razširila roke in se pripravila na objem:

»Jakec... Jaz sem... Jaz sem tu...«

Nobenega odziva.

Mati je pretresljivo zakričala:

»Mrtev?«

»Ne... je dejal stari Rivals z groznim glasom... »Ne... Rešene!«

Konec

Restavracija Grajska klet

popolnoma na novo najmoderneje urejena
se otvori na **SILVESTROVO**

Za obilen obisk se priporoča in želi srečno novo leto

Joško Petan

lastnik kavarne »Astoria« in
restavrat »Grajske kleti«.

Dobi se v vseh boljših papirnicah in knjigarnah.

Umrli nam je naša ljubljena mama,
gospa

Kos Terezija

v ponedeljek, 29. decembra. Pokopali
jo bomo z žal, iz kapelice sv. Jakoba,
v torek, 31. decembra 1940, ob pol 4 po-
poldne na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 30. dec. 1940

Zalujejo:

Hinko z rodbino, Minka in Anica

Vsemogočni je poklical k Sebi našega predobrega očeta, sta-
rega očeta, brata, strica, gospoda

Josipa Šmirmaula

posestnika

v nedeljo, dne 29. decembra 1940, previdnega s tolažili sv. vere,
v 61. letu starosti.

Pogreb nepozabnega bo v torek, 31. dec. 1940 ob 3 pop.
iz hiše žalosti v Pobrežju, Nabrežna ulica št. 8, na magdalensko
pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 2. januarja 1941 ob 7
v magdalenski cerkvi.

Zalujoča soproga in otroci ter ostalo sorodstvo.

Umrli nam je naša zlata mamica, ljubljena tašča, babica in
prababica

Helena Stojkovič roj. Velepich

vdova po sprevedniku drž. žel.

dne 30. decembra v 70. letu starosti.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, 1. januarja 1941 ob
14.30 z žal iz kapelice sv. Andreja na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Moste, 30. decembra 1940.

Zalujoče rodbine: Stojkovič, Majer in Solar ter ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki so spremili našega nepozabnega pokojnika, gospoda

Milana Čeha

na njegovi zadnji poti, zlasti vodstvu in uradništvu Radio po-
staje v Ljubljani, g. prof. dr. Lukmanu, č. g. patru Valerijanu,
župniku v Mariboru, in g. dr. Logarju; vsem, ki so darovali
krasno cvetje, izrekli ustmeno ali pismeno tolažilno sožalje,
naša najiskrenejša zahvala.

Ljubljana, 30. decembra 1940.

Katarina Čeh.

Dotrpela je naša ljubljena soproga, mati, stara mati in tašča,
gospa

Wölfling Albina, roj. Košir

soproga uslužbenca Pivovarne Union

v ponedeljek, 29. decembra 1940. Na zadnji poti jo spremimo
v torek, 31. decembra 1940 ob 2 popoldne z žal, iz kapelice
sv. Marije na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, dne 29. decembra 1940

Zalujoči:

Anton, soproj; Franci in Tonče, sinova; Zora, hčerka;
Cilka, Zofa, sinah; Lado, zet; vnuki in vnukinje

Tovarniško podjetje v okolici
Beograda **išče**

knjigovodjo

bilancista, s popolnim poznavanjem industrij-
skega knjigovodstva, novega davčnega zakona,
okretnega, popolnoma samostojnega v vod-
stvu vseh pisarniških poslov, z znanjem
srbskega in nemškega jezika in korespondence.

Samo tisti, ki so gotovi svojega znanja, spo-
sobni, z daljšo prakso, po možnosti v pre-
hranilni industriji, naj pošljejo svoje ponudbe,
z navedbo dosedanjega dela na upravo »Slo-
venca« pod »KNJIGOVODJA 1941« št. 19924

Mali oglasi

Službo dobe

Hlapca

h konjem sprejme Franc
Vertačnik, Jenkova št. 7.

Služkinjo

zdravo in snažno, ki zna
dobro kuhati, se sprejme.
Poizve se v upravi »Sl.«

Starejša kuharica

zmožna boljše kuhe in va-
jena vseh gospodinskih
del se sprejme v službo
tako ali pozneje. Naslov
v upr. »Sl.« pod št. 20009.

Kupimo

VSakovrstno

ZLATO

SREBRNO PLATINO

BRILJANTE

SMARAGDE SAFIRJE RUBINE

BIJERE LTD. STARIŠKE

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIM CENAM

STARA TVRKA

JOS EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOM

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 2

Svinjske kože

kupuje po najvišjih dnev-
nih cenah J. Lavrič —
Ljubljana, — Cankarjevo
nabrežje 1, Rudnik 24 in
usnjarna v št. Vidu pri
Stični.

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro

kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciškanška ulica 8.

Posredstva

»REALITETA«

zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani, Preše-
nova ulica 54, I. nadst.
Telefon 44-20.

Prodamo

Triciklji

najboljše izdelave, s pri-
ma gumami, dobavljajo se
po stari ceni: Mehanična
delavnica Suštaršič, Tyr-
ševa 13, levo, dvorišče, 1

Jabolka

obrana, mošanci, bob-
vec, zimsko pakovanje —
nudi za neto kg po 5, 6,
7 din franko Dravograd:
Henrik Cehner, trg., Li-
beliče, Koroško.

TEL. 2951

DRVA

PREMOG

IV. SCHUMI

SOLENIŠKA

CESTA

Dotrpela je po dolgi neizprosnosti bolezni, previdena s svetimi
zakramenti, moja ljuba žena, moja zlata mamica in naša sestra
gospa

Ivanka Jermol, roj. Zupančič

soproga kane. zvančnika

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, 1. januarja 1941, ob
2 pop. iz hiše žalosti, Stari trg 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 30. decembra 1940

Zalujoči:

Peter, soproj; Adolf, sin; Marija, Frančiška in
Terezija, sestre; Anton, Franjo, brata; Branka,
nečakinja, in vse ostalo sorodstvo

Klanjajoč se nepojmljivi volji Vsemogočnega, h kateremu
je nenadoma odšel iz kroga ljubljene rodbine naš nenadomest-
ljivi, iskreno ljubljeni soproj, oče, brat, stric in svak, gospod

Fran Ramovš

policijski uradnik

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem, da spremimo našega nepozabnega pokojnika dne
1. januarja 1941 ob 16. uri iz kapelice sv. Krištofa na Zalah
na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Ljubljana, dne 30. decembra 1940.

Globoko žalujoči:

Olga, soproga; Gojko, Branko, Zdenko, Olgica in Nadica, otroci,
in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki so spremili našo nepozabno soprogo, mamo in teto

Marijo Rus roj. Funtek

soprogo srezkega tajnika v pokoju

na njeni zadnji poti, vsem, ki so darovali krasne vence in
cvetje, ter vsem, ki so izrazili ustmeno ali pismeno tolažilno
sožalje, naša najiskrenejša zahvala.

Sv. maša za dušo pokojne se bo darovala v frančiškanski cerkvi
v Ljubljani 2. januarja 1941 ob 7. uri zjutraj.

Ljubljana, dne 31. decembra 1940.

Globoko žalujoči: Ignacij, soproj, in ostalo sorodstvo.

GASILSKA ČETA V PTUJU javlja tužno vest, da je umrl njen
ustanovni član in častni predsednik, gospod

IVAN STEUDTE

posestnik in častni član mesta Ptuj

Vzornega gasilca bo ohranila četa v častnem spominu.

P t u j, dne 30. decembra 1940.

GASILSKA ČETA PTUJ.

Utrujena duša našega soproga, papana, strica in svaka je odšla tja, od
koder ni vrnitve. Užaloščeni sporočamo, da je danes umrl gospod

Emanuel Ilich

slaščičar

Poslovili se bomo od njega v sredo, 1. jan. ob 3 popoldne, na Pobrežju.

Maribor, dne 30. decembra 1940.

Žalujoča rodbina in ostalo sorodstvo

Tudi če je otrok še tako truden,
predno gre spat naj si
umije zobe!

Navadi ga pravočasno na

SARGOV **KALODONT**

proti zobnemu kamnu

LJUBLJANA

1 Zaradi smučarjev bo na Kureščku na Novega leta dan sv. maša šele ob 11.

1 Dostava pošte dne 1. januarja 1941. Ta dan se bodo dostavljali s strani pošte Ljubljana 1 samo pisemske pošiljke in časopisi. Pokojnine pa bomo dostavljali 2. januarja.

1 Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 3. januarja 1941. Začetek točno ob 5 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vljudno vabljeni. — Vodstvo.

1 Otroci, ki sodelujejo v mladinski opereti »Angel z avtom« imajo danes, t. j. v torek, ob 15 v Operi skušnjo.

Danes veselo in zabavno silvestrovanje v vseh prostorih kavarne »Nebotičnik«

1 Vzajemna posojilnica v Ljubljani je darovala namesto venca na krsto blagopokojnega ministra dr. A. Korošca Družbi sv. Elizabete 1000 din. — Bog plača tisočero!

1 Kralj z neba v frančiškanski dvorani. To E. Gregorinovo duhovno igranje je z velikim uspehom decembra, frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani. Na željo se bo igra ponovila na Novo leto 1. januarja ob 5. in na sv. Tri kralje, 6. jan., ob 5. popoldne v frančiškanski dvorani. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini A. Stilogor in na dan predstav od 10 do 12. popoldne ter eno uro pred začetkom pri blagajni v frančiškanski dvorani.

1 Tramvaj na Silvestrovo bo vozil do 2.30 po polnoči, ko bodo odšli vozovi vseh prog z Ajdovščine na končne postaje v Moste, St. Vid, na Rakovnik, Vič in k Sv. Križu.

DR. JENKO-GROYER

Ljubljana, Miklošičeva cesta 13
zopet redno ordinira od 1. januarja 1941

1 Zelena jama! Nocoj ob 8 vsi na veselo Silvestrovanje v dvorani Zavetišča.

1 Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani sporoča vsem članom, da je za Silvestrovo podaljšana policijska ura v vseh gostilniških obratih razven v okrepčevalnicah (bulejih) do 2. jutraj, v kavnarnah pa do 3. jutraj, v smislu pravilnika o zapiranju v gost. obratih z dne 4. julija 1935. — Uprava združenja.

1 Jutri na Kurešček. Prijave samo danes pri »Putniku«.

1 Trgovine z modnim in galanterijskim blagom v Ljubljani bodo s 1. januarjem 1941 v smislu svoječasne sklepe imele svoje obratovalnice odprte od 8. do 12. in od 14. do 18. Kupujoče občinstvo se naproša, da to upošteva. Člani omenjenih sekcij pa dobe v pisarni Združenja trgovcev primerne opozorilne tablice glede novega odpiranja obratovalnic. Združenje trgovcev.

1 Upokojeno učiteljstvo ima običajni svoj mesečni sestanek pri »Novem svetu« v Ljubljani v četrtek, dne 9. januarja namesto dne 2. januarja.

1 V počastitev spomina g. Ivana Logarja, namučena delniške tiskarne v Ljubljani v pokloju, poklanja K. L. Polajnar, kavnarna »Prešeren«, Ljubljana, Društvu slepih 200 din, za kar se Društvo slepih iskreno zahvaljuje.

dove te simbolične krvi in vode še danes občudujemo na sv. turinski svetinji!

Cudovito se je danes prebudila misel na kraljestvo božje, ki ne pomeni nič drugega, kakor sv. Cerkev na Kalvariji porojeno. To dete, plod smrtnih muk Zveličarjevih, je zrastle v čudovit lik, v katerega strmi človeštvo skoraj že dva tisoč let. Cerkev, toliko zaničevana in preganjana v zgodovini in tolikokrat občudovana od velikih duhov, vedni žudež, se danes bolj, kot kdajkoli uveljavlja tudi kot največji dokaz za bož. Kristusovo. V njej živi Kristus dalje s svojimi božanskimi znaki.

In kalvarijski akt ni smel ostati brez otplilnega ovekovečenja. — Če se danes zberejo državni in sklenejo kakšno važno zadevo, se dajo navadno po svojih posvetih in sklepih slikati, med drugim tudi zato, da bi ostal v zgodovini čimbolj ovekovečen njihov državniški akt. Tudi Gospod nam je zapustil tak spomin: prava »fotografska plošča« dogodkov na Kalvariji je po Gospodovem vstajenju ostala skrbno zvitja v grobu; in po najbolj skrbnih častilcih njegovih spominov je bila ta »fotografska plošča« nam ohranjena. Našemu času je bilo prihranjeno, da je razvil to »ploščo«, da na slikli občudujemo najlepše in najbolj plemenite poteze našega velikega brata, uveličenega Boga!

Ponižnost zna najbolj ceniti darove, zato je najlepše počastila to predragoceno relikvijo skromna, moderna svetnica sv. Mala Terezija, Terezika Deteta Jezusa, ki si je iz velike hvaležnosti do Gospoda imenovala sestra Terezija Presv. Obličja (njeno pravo samostansko ime!). Tako je počastila sv. Obličje, ohranjeno na turinski svetinji.

»O Jezus, ki si bil v svojem trpljenju zavržen in najzadnji med ljudmi, mož bolečin (Iz. 53, 3), častim Tvoje božje obličje, ki se na njem odraža krasota in milina Tvojega božanstva Obličje, ki je postalo zame obličje slabotnega — Kajti prav na teh bolečnih potezah zrem Tvojo neskončno trpljenje in Te hrepeneče želim ljubiti in pripo-

1 Izletniško blagajno je ustanovilo Slovensko planinsko društvo, Osrednje društvo v Ljubljani. Izletniška blagajna usmerja izlete v planine Slovenije. Ugodnost je v tem, da plačuje član SPD določeno vozno v mesečnih obrokih, stroške za prenočišče in prehrano pa plača vsak sam po lastni izbiri. Za leto 1941 so določeni naslednji izleti: 4. maja na Jermanova vrata, 7. in 8. junija na Komno in k Triglavskemu jezerom, od 3. do 6. julija čez Kamniške planine, od 31. julija do 3. avgusta čez Triglavsko pogorje, 6. in 7. septembra na Vršč in v Tamar, 5. oktobra na Krvavec. Prijave za izletniško blagajno SPD sprejema društvena pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-I ves mesec januar, prosi pa, da se naj interesenti čimprej prijavijo.

1 Pri zaprtju motnji v prebavi — vzemite jutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Premiera »Balalajke« v kinu Union! Danes in prihodnje dni bo predvajal kino Union enega najboljših pevskih filmov, v zadnjih desetih letih. Ta film pomeni nov triumf znamenitega in popularnega baritonista Nelsona Eddy-ja. »Balalajka« je delo velikega nekdanjega Ufinega režiserja Reinholda Schünzla. Balalajka je ljubavna romanca, ki se odigrava v nekdanji carski Rusiji in se konča v Parizu. Film preveva najlepša muzika, krasne popevke in arije, ter je v celoti izdelan v doslej še nikoli videnem razkošju. Prvi nastopa nova pevka zvezda Ilona Maesey. Za Silvestrovo in za Novega leta je kino Union preskrbel Ljubljancem izredno lep film.

Ušel nam je pes, srednje velik, rjav in sliči na ime »Miško«. Sporočite na: Miklavčič, Mariborska 26, Ljubljana.

Za zimsko pomoč v Mariboru

Centralni odbor za zimsko pomoč kraljevine Jugoslavije v Beogradu, kateremu predseduje Nj. Vis. kneginja Olga, je določil čas od 31. decembra 1940 do zaključno 5. januarja 1941 za zbiranje prispevkov za zimsko pomoč siromašnim in ubogim. V vsej državi se bodo v teh dneh pobirali darovi in prispevki za ublažitev bede in brezposelnosti. Tudi Maribor se bo pridružil tej akciji, saj je ravno naše mesto zaradi naraščajoče draginje in gospodarske krize hudo prizadeto. V smislu navodil se bo pobiranje darov izvedlo s pomočjo humanih in domoljubnih društev Slovenskih fantov, Sokola in Skavtov na Silvestrovo, dne 31. decembra po vseh gostinskih lokalih, med tednom po stanovanjih in odprtih lokalih, v nedeljo, dne 5. januarja 1941 pa za zaključek po mestnih ulicah. Podobnim prošnjam so se Mariborčani vedno odzvali z razumevanjem in odprtim srcem, zato naj ne bo tudi tokrat med nami nikogar, ki ne bi z dobro voljo prispeval tudi najmanjši znesek za zimsko pomoč in s tem pokazal razumevanje za socialno potrebo današnjega časa.

Dr. Juvan s. r., župan.

Tradicionalno SILVESTROVANJE

v Hotel-kavarni in restavraciji OREL

Naročajte Silvestrov-menü! Rezervirajte mize! Po 24 urt odoček, kista juha.

m Vabimo na Silvestrovanje »Maribora« — domače prijetno — kot vsako leto!

moči do tega, da bi Te vsi ljudje ljubili. Solze, ki so tolikokrat polzele iz Tvojih oči, so zame dragoceni biseri, ki jih hočem zbirati, da bom z njihovo neskončno ceno odkupovala duše grešnikov. — O Jezus, Tvoje presveto obličje je edina krasota, ki osrečuje moje dušo, srčno rada se hočem sedaj na zemlji izročiti sladkosti Tvojih pogledov, toda vroče Te prosim, vlisni svoje božje obličje v moje srce in razplamti ga s svojo ljubiznjio, ki naj me hitro použije, da bom mogla gledati tudi slavo Tvojega obličja. Amen.

In mi s psalmistom pristavimo: »Stori Gospod, da bo naša življenje vedno v zarji Tvojega obličja!« (Ps. 89, 8.)

LITERATURA.

Literatura s. v. prtu je danes že neverjetno narasla. Ni še dolgo, ko mi je nek ugleden gošpod, ki je bil pred mnogimi leti v Parizu študiral, pripovedoval, da je že takrat imel neki redovnik, ki se je s tem pečal, cele skladovnice knjig o tem vprašanju. Danes ni potrebno, tudi takemu, ki hoče priti do sočasnih izsledkov, da bi študiral vse od kraja, kakor je to najbrže delal prej imenovani redovnik, ker po l. 1932. smo dobili tako solidna in znanstveno pisana dela, opremljena z vsemi modernimi pripomočki (fotografijo, grafiki itd.), da človek z majhnim trudom lahko pride do solidnih rezultatov. Glede prejšnje literature (pred l. 1932.) pa ni potrebno, da bi bil preveč zaskrbljen. 1. Kar je solidnega, vsi kasnejši pisatelji, ki so se z vprašanjem pečali, itak omenjajo. 2. Če pa katerega le zanima, kako so v preteklosti študirali to vprašanje, pa dobi vso bibliografijo sv. prta zbrano v zajetni knjižici, ki je izšla l. 1929. Delo je plod skrbnega zbiranja kanonika Ernasta Derieux-a. (Bibliografia della SS. Sindone di N. S. G. C. Gherardi-Chieri, Torino 1929). Izmed novejših del bi imenovali na prvem mestu dr. Hynekove knjige, ki so danes izdane že v vseh svetovnih jezikih. Najboljša je seveda

Hrastniški dogodek pred sodiščem

Celje, 30. decembra 1940.

Pred kemično tovarno v Hrastniku se je 14. aprila t. l. odigral krvav dogodek, ki je napravl v vsej javnosti močan odmev. Pod kroglo iz samokresa 43 letnega prokurista Zelinka Emanuela je padla smrtna žrtev družinski oče in bivši delavec v kemični tovarni Gačnik Vilko. Nesrečni Gačnikov izpad na predstavnika kemične tovarne v neki gostilni je bil vzrok, da je Gačnik izgubil kruh. Ta huda kazen je Gačnika pekla tembolj, ker po dveh letih ni mogel dobiti dela. V pomanjkanju in v zavesti, da mu delajo krivico, je prosil, moldeval in grozil, dokler se usodnega dne ni odločil poprositi samega Zelinka za službo. Bil je nekoliko vinjen. Ko je opozorjeni Zelinka prišel z dvema spremljevalcema po vrtu proti stopnicam tovarne, kjer je čakal Gačnik, je Zelinka izprožil samokres. Krogla je zadel Gačnika v prsa in ga smrtno ranila, da je še isto noč podlegel v celjski bolnišnici. O dogodku samem in o razpravi na okrožnem sodišču, na kateri je bil Zelinka Emanuel zaradi tega dejanja obsojen po § 187-7 na dve leti strogega zaporja, je časopisje obširno poročalo. Zato ne bomo tega ponavljali. Proti sodbi je Zelinkov branilec vložil priziv in revizijo. Vrhovno sodišče je sodbo okrožnega sodišča v Celju razveljavilo in dalo zadevo v ponovno razpravo, ki je bila danes od 8. do 10. popoldne pod predsedstvom g. dr. Cepudra. Zaslisanih je bilo 14 prič, ki pa niso izpovedale ničesar novega. Zelinkov zagovornik je predlagal zaslisanje novih prič in ogled kraja dogodka, kar pa je senat po posvetovanju odklonil. Po prečitjanju pričevanj posameznih prič je govoril državni tožilec dr. Rus, ki je vztrajal pri obtožbi in predlagal obsodbo po § 178-2, izjavil pa obenem, da bi moral po srcu predlagati obtožbo po § 167. Branilec je govoril v obrambo Zelinka je bil zelo obširen. Branilec je predlagal, da se obtožbenec oprosti, če pa se obsodi, naj sodišče upošteva, da se je dejanje izvršilo v smislu prekoračenja silobrana in da za to dejanje Zelinka zaradi razdraženosti in razburjenosti ni bil pribehen. Po polurnem posvetovanju je senat izrekel sodbo: Zelinka je kriv in se obsoja na leto in dva meseca strogega zaporja in na 1000 din povprečnine, v kazen pa se mu šteje preiskovalni zapor. Branilec dr. Korun je vložil priziv in revizijo.

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Najnovejša poročila

Premikanja nemških čet?

Bukarešta, 30. dec. t. Reuter: Po zadnjih vesteh se potrjuje, da velike čete nemškega vojaštva dobajajo v Romunijo. Trupe, koncentrirane v Avstriji, pa so bile prepeljane v Francijo. Več divizij je prekoračilo mejo pri Brennerju na poti v Italijo. Druga divizija pa je bila iz Nemčije prepeljana v Trst. Vsa ta poročila nam dajejo misliti, da namerava Nemčija zasesti nezasedeni del Francije, z druge strani pa, da se misli dejansko udeležiti bojev v Albaniji in v Libiji. Nemško vojaštvo se transportira v Romunijo po poljskih in madžarskih železnicah, in kakor se zatrjuje z zanesljivih dunajskih virov, je tega vojaštva cela mehanizirana divizija. Po Reuterjevi brzojavki, ki prihaja iz Bukarešte, bo od prvega januarja dalje železniški promet reduciran za 50%. Iz tega sklepajo, da bodo romunske železnice rezervirane za prevoz nemških čet. Šest velikih vojašnic v Bukarešti je bilo po naloga oblasti izpraznjenih in stavljenih na razpolago nemškimi oblastem. Po nekaterih poročilih bo do konca meseca marca naraslo število nemških vojakov v Romuniji na 400.000 mož. Spet druga poročila trde, da bo v prav kratkem času prispelo v Romunijo 20 nemških divizij. Domnevajo, da bodo te čete odpovalje iz Romunije mogoče v smeri proti Egiptu, ali pa celo v Azijo. Zaradi tega vlada v tamkajšnjih krajih negotovo razpoložene.

V Romuniji osebni železniški promet skrčen na polovico

Bukarešta, 30. dec. AA. Havas: V Romuniji bodo v kratkem ves železniški promet zmanjšali za polovico. Številni vlaki bodo ukinjeni. Simplonski vlak bo od Bukarešte do jugoslovanske meje vozil 19 ur namesto 11, kakor je vozil do sedaj.

Peta francoski mladini

»Individualizem, nekoč naš ponos, je oče vsega zla, zaradi katerega bi bili skoraj propadli«

Zeneva, 30. decembra. DNB: Maršal Petaín je imel snoti po radiu govor, namenjen francoski mladini. Med drugim je rekel: Individualizem, s katerim smo se nekoč ponašali kot nekakšnim privilegijem, je oče vsega zla, zaradi katerega bi kmalu popolnoma propadli. Mi bi radi dovršili vsaj prvo dejanje vsakega dela za odstranitev tega razrušujočega individualizma. Samo osebna požrtvovalnost do celote daje posameznemu življenju njegov smisel. Kdor se ne more priključiti skupnosti, kdor ni spoznal življenjskega smisla človečanstva, ta ne more trditi, da hoče služiti, to se pravi, da hoče izpolnjevati svojo dolžnost kot človek in državljani. Ni je družbe brez prijateljstva, brez zaupanja in požrtvovalnosti. Neodvisnost se popolnoma sklada z disciplino, sebičnost pa se nasprotno razvija v anarhijo, ki pa spet ne pozna drugega merila kakor tiranijo. Najnevarnejše sredstvo, ki naj prepreči anarhijo in tiranijo, je smisel za skupnost tako na socialnem kakor na nacionalnem polju. Torej učite se, da skupno delujete, da skupno razmišljate, ubogate in delate in da medseboj gojite duh tovarštva. Tako boste ustvarjali nov francoski red v težkem času, ki nam prinaša pomanjkanje in trpljenje, v tej boleštni dobi, skozi katero gre naša država. Toda navzlic najhujšim težavam in tej hudi zimi, smo ohranili zaupanje v red in obstoj Francije. Listje še ni popolnoma padlo z dreves in kmalu bodo spet ozelenela in cvetela. Naj bi pomlad vaše mladosti dala pomlad vstajenja tudi Franciji.

Kaj bo z Lavalom

Washington, 30. dec. b. United Press poroča iz Pariza, da bo bivši francoski zunanji minister Pierre Laval brzkome imenovan za glavno osebo, ki bo vzdrževala zvezo med Francijo in Nemčijo. V Vichyju trdijo, da je ministrski svet potem, ko je zaslial poročilo maršala Petaína in admirala Darlana, razpravljalo o imenovanju zelo visoke osebnosti v zasledenem delu Francije ter je bil sprejet sklep izrednega pomena. Seja pa je bila odgledana in bo dokončni sklep brzkome padel že v teku jutrišnjega dne.

Zbližanje med Španijo in Francijo

Lyon, 30. decembra. Havas: Ako iskrena politika sodelovanja v evropskem in afriškem okvirju res kaj pomeni, potem ima svojo vrednost francosko-špansko zblizanje piše »Temps«. Ko je Franco v danem trenutku prevzel in utrdil svojo oblast v Španiji, je maršal Petaín kot francoski veleposlanik v Madridu dovršil pogoje, ki so ugodni, da se francosko-španski odnosi postavi na primerne temelje. Veliki francoski maršal Petaín uživa nenavadno spoštovanje v Španiji, ker je poleg drugega znal točno razumeti težnje španskega naroda, njegovo dušo, njegova izročila in vse druge odločujoče čilice za obnovo francosko-španskega prijateljstva. Španija je naš sosed tako na evropskem, kakor na afriškem zemljišču. Ničesar ni, kar bi bilo nepopularno v naših odnosih in sedaj, ko se Tanger nahaja v programu španskih teženj, so naši odnosi do Španije še lepši. Španija je po prijateljstvu zvezana z Nemčijo in Italijo in tednočasno varuje svojo neodvisnost in nevtralnost v sedanjem epopadu, kajti vse to prihaja iz potrebe, da se Španija posveti svoji notranji obnovi in da bi v bodočnosti zavzela svojo, ki ji pripada v evropskem sodelovanju, ki bo temelj za trajen mir na celini. Temu sodelovanju tudi Francija pripisuje tisti pomen, ki ga mora imeti.

Generali bivših baltskih armad sprejeti v rdečo vojsko

Moskva, 30. dec. t. Reuter: Službeno objavljajo uredbo, s katero so vrhovni poveljniki bivše litvanske, letonske in estonske armade, to so generali Vitkauskas, Jonson in Klaukins v činu divizijskih generalov sprejeti v rdečo armado. Poleg njih je sovjetsko vojno ministrstvo imenovalo iz vrst generalov baltskih držav še nadaljnjih 15 častnikov, ki so bili sprejeti v rdečo vojsko v činu brigadni generalov.

Železniška nesreča v Nemčiji

Berlin, 30. dec. AA. DNB: Davi ob treh je na progi Berlin-Hanover med železniškima vlakoma Denkhäusen in Ratenau trčil tovorni vlak za brzovlakom in sta pri tej priliki iztrila dva zadnja vagona brzovlaka. Pet potnikov, ki so se vozili z brzovlakom, je našlo smrt, sedem jih je težko ranjenih, nekaj pa lažje. Ranjene potnike so prepeljali v bolnišnico v Ratenau, tisti pa, ki so dobili le neznatne poškodbe, so nadaljevali pot. Komisar prometnega ministrstva je uvedel preiskavo.

Konec.

KULTURNI OBZORNIK

Ob izidu Jakopičeve monografije

Ob priliki odlikovanja akademika Riharda Jakopiča v banskem dvoru.

V soboto, 28. t. m. se je v intimni družbi umetnikov slikarjev, predstavnikov javnega imenja ter tiskarskih podjetij praznoval na povabilo g. dr. Marka Natlačen pomemben dogodek v slovenskem kulturnem svetu: izid gotovo ene najlepših slovenskih knjig, mogočnega albuma Jakopičevih slik, ki obsega 106 reprodukcij njegovih del, med njimi trideset večbarvnih, v tako izborni tehniki, da predstavlja poleg umetniške vrednosti tudi pravi triumf slovenske grafične umetnosti. Da pa je ta intimna svečanost dobila še poseben sijaj, je g. ban ob tej priliki izročil starosti slovenskih umetnikov g. Rihardu Jakopiču tudi visoki red Jugoslov. krone II. razreda, ki so mu ga blagovolili za to priliko pokloniti kraljevi namestniki. Tako je bil ta dan praznik slovenske umetnosti, pa tudi tiskarske dovršenosti slovenskih tiskarskih podjetij, ki so delo dovršile, predvsem Jugoslovanske tiskarne, ki je izvršila vse reprodukcije v tako dovršeni obliki, da po tej plati delo pomeni višek pri nas, pa tudi: ne zadržanje za najboljšim inozemskim. Tako bo po zaslugi teh podjetij in založništva mogoč prodor slovenske umetnosti na mednarodni forum, kjer bo Jakopič gotovo uspel s svojo izredno kvaliteto. In Slovenci smo lahko ponosni na svojega velikega mojstra in smo hvaležni založnici ter ponosni na svoje domače podjetje, da mu je uspelo v taki posneti barvaste mavrice Jakopičeve palete, ki bo gotovo zadivila svet ter ga osvojila, kakor je svoje domorodce, pa kakor je prevzela najvišje predstavnik naše države, da so mojstru, obdružujoč njegovo umetnost in dajajoč ji vsedrži pomen, podelili visoko odlikovanje.

Urednik njegove monografije g. Anton Podberšek je imel najprej na zbrano družbo nagovor, v katerem je označil Jakopičovo delo ter zasluge vseh, ki so sodelovali ob tem velikem zborniku ter tudi svoje gledanje na zbrano gradivo, čez katerega je prvi dobil pregled. Postavljajoč ga na viške svetovne umetnosti z besedami, »da ni znal še noben slikar na svetu kot on naslikati večnega spreminjanja vseh življenjskih priznanih ter da tudi v sedanjosti nihče ne dosega čustvene vsebine njegovih plamečih barv, čeprav ima na razpolago isti barvni material Jakopič je barvni izraz pritrjal do višak. Nato je poklonil dva prva izvoda novoizšle monografije g. mojstru Jakopiču ter g. banu dr. Marku Natlačen, kateremu je posvečena.

G. ban Marko Natlačen je nato imel na starost slovenskih slikarjev tale pomemben nagovor:

Gospodje!

Večina človeka ne gre ocenjevati po njegovi telesni velikosti in njegovem telesnem obsegu; za pravilno njegovo vrednotenje je merodajna edino le večina njegovega duha. In kar velja za posameznega človeka, to mora biti merodajno tudi za cele narode. Imamo sicer respekt pred številno velikimi, mogočnimi, bogatimi narodi, toda pravo in resnično, iskreno spoštovanje gojimo samo do naroda, ki je že ustvaril in ki ustvarja duhovna bogastva, zadivljeni ga občudujemo, pa čeprav je po številu majhen, čeprav je v fizičnem smislu neznan.

Tudi mi Slovenci smo po številu majhen narod. A prav zaradi tega mora biti tem močnejše, tem vztrajnejše in tem smotrnejše naše stremiljenje, da se — fizično slabotni — čim bolj uveljavimo duhovno, da bo stavba naše duhovne kulture čim lepša, čim popolnejša in čim veličastnejša. Zaradi tega moramo tem bolj skrbno paziti, da se noben talent, od Boga dan našemu narodu, ne izgubi, da se marveč do kraja razvije in v ustvarjanju do skrajnih mej izrpa. Zaradi tega moramo tem bolj ceniti vsakega svojega resničnega javnega delavca, ki pomaga z delom svojega uma zidati stavbo naše narodne kulture.

Vas, gospod Jakopič, vidimo že dolga desetletja v prvi vrsti med najodličnejšimi našimi kulturnimi tvorci. Lep, veličasten in dragocen je delež, ki ste ga s svojim duhovnim ustvarjanjem prispevali za našo narodno kulturo. Hvaležni smo Vam za to Vaše delo in ponosni smo na Vas. Hvaležni Vam je in ponosen je na Vas sedanji rod, a prepičan sem, da bosta hvaležnost, ki Vam jo bo izkazoval rod, ki pride za nami, in da bo ponos, s katerim bo isti zrl na Vas, še mnogo večja.

Vašemu umetniškemu udejstvovanju je bilo z Najvišjega mesta že ponovno izkazano priznanje. Ko ste leta 1904, v Beogradu ob priliki kronanja kralja Petra organizirali razstavo slovenskih likovnih umetnikov, ste bili deležni odlikovanja z redom sv. Save III. stopnje. Kasneje Vam je bilo podeljeno še odlikovanje Belge orla V. in IV. stopnje. Najvišje odlikovanje in priznanje pa Vam je bilo izrečeno z ukazom kraljevih namestnikov z dne 7. oktobra 1938, ko ste bili imenovani za rednega člana novoustanovljene slovenske Akademije znanosti in umetnosti in s tem povzdignjeni v duhovno plemstvo.

Verujte mi, gospod Jakopič, da mi je v posebno zadoščanje in osebno veselje, da Vam morem sporočiti, da so Vas kraljevi namestniki blagovolili ponovno odlikovati, to pot z visokim redom Jugoslovanske krone II. stopnje.

Ko Vam izročam znake tega visokega odlikovanja, si dovoljujem izraziti željo, naj bi bilo to Vaše odlikovanje sprejeto v krogu slovenskih likovnih umetnikov kot priznanje in odlikovanje stremiljenju in udejstvovanju slovenske likovne umetnosti sploh. In naj bi to izredno visoko odlikovanje dalo slovenskim umet-

nikom mnogo pobude za nadaljnji uspešni razmah.

Od srca Vam, gospod Jakopič, čestitam in želim, da bi Vam bilo od Boga dano, da bi dolgo nosili to odlikovanje zdravi in zadovoljni.

Mojster akademik Rihard Jakopič se je nato lepo zahvalil, proseč g. bana, naj na najvišjem mestu tolmači njegovo hvaležnost, osebno se je zahvalil tudi g. banu ter dodal:

»Toda velike časti nalagajo človeku tudi velike dolžnosti, ki jih pa jaz ubogi invalid ne morem več v položaju sam izpolnjevati. Zaradi tega si predstavljam, da veljajo te časti ne samo meni, ampak vsem umetnikom, ki z menoj in za menoj bogatijo s svojim delom duševno življenje našega naroda.

V začetku nam je bilo pač težko, ker nismo imeli nikogar, ki bi nam pomagal in nas bodril. Zdaj je drugače. Zdaj imamo prijatelje. Preobširno bi moral razpravljati, visoko spoštovani gospod ban, če bi danes vse našteval, kar ste Vi že storili za napredek slovenske umetnosti in kako zdaj s potenciranimi močmi vsestranske skrbiti za njen nadaljnji razvoj in za čim večji razmah slovenskih umetnikov. Se enkrat Vam iskrena zahvala.

Zahvalil se je tudi g. dr. F. Windischerju kot predsedniku Narodne Galerije ter zaključil svojo zahvalo z besedami:

»Dokler ima naša umetnost take zaščitnike in take mecene in tako za umetnost vneto inteligenco, kakor je tu zbrana, lahko gledamo s prijaznim upanjem v bodočnost.

V prijetnem pomenu, ki je sledil lepi svečanosti, je bila glavni predmet občudovanja nova monografija Jakopičevih del, ki je žela pri strokovnjakih, kar se tiče reprodukcij, splošno priznanje. Mojstru Jakopiču pa čestitamo vsi čestilci njegove velike umetnosti k zbranskemu delu in visokemu odlikovanju.

Jakopič—Pavlovec

Onstran vseh gmotnih dobrin in pehanja za obstanek je svet čiste, resnične umetnosti. Malo komu je dano, da si otrese z nog prah zemlje in da vstopi v skrivnostno polno svetlišče umetnostnih oblik, vendar moramo priznati, da je v slovenski umetnosti več mož, ki so se, zvesti svoji individualnosti in v svesti si etične naloge, ki jo je umetnik do svojega naroda dolžan dovršiti, s svojim delom močno približali idealom velike umetnosti. Individualnost torej, združena z genialnostjo, je tisto počelo, ki v različnih časih rojenim umetnikom kaže gotovo in uspešno pot v umetnostni hram. V našem primeru se je v izloženih oknih »Salona Kos« srečalo delo dveh slikarjev, ki pripadata dvema najrazličnejšima umetnostnima rodovima, a sta oba velika umetnika, ne po kolektivizmu, niti ne po uniformnosti gledanja, marveč po tistem, o čemer sem zapisal zgoraj — po umetnostni individualnosti in kvaliteti. Zanimivo je n. pr., da je bil Fr. Pavlovec učenec R. Jakopiča, ali, kakor sam pravi, »slikala sva skupaj«. Človek bi pričakoval delavniške sorodnosti, kopiranja, vendar o vsem tem ni nikakega sledu. R. Jakopič je prevelik človek, da bi učenec oblačil uniformo, pokazal pa mu je gotovo na pot individualnosti, kvalitete in visokega pojmovanja umetniškega poklica.

Leta 1903 je stal mladi Jakopič pred slikarskim stojalom na koru cerkve v Škofji Loki. Preprost motiv, plastika »obličene« Matere božje, v ozadju na desni odprto okno, skozi katerega pada topla, motna svetloba, v ospredju podoba preprosta klop. Mlademu slikarju gotovo ni moglo obiti, da si je izbral »efektno« snov, marveč je posegel po navadnem motivu, kakršnega bi n. pr. tendenčno usmerjen slikar niti opazil ne. In vendar, kako je umetnikov genij vdahnil temo preprostemu kotičku male cerkvice polnost življenja. Speči »genius loci« se je prebudit in čudovito razživel. Motna svetloba, prodirajoča skozi okno, oživlja v polmrazu zlati okras na negibnem tihem kipu Matere božje. Kakor da je globoko zamišljena, se zdi. Onstran teh zidov, po poti, ki jo nakaže vir svetlobe, je mirno, tih zasanjano življenje malega mesteca. Je to cerkveni kor, ki je podoben tolikim drugim v naših slovenskih cerkvah. Posebno doživljajo je povezano s tem cerkvenim prostorom. Stare, molčeče orgle, popisane od imen obiskovalcev, pogled na veliki oltar, kjer trepeta večna luč in oživlja zlate svetnike, zamaknjene v božje skrivnosti, pot v temni zvonik, kjer se težko giblje bitje ure, stari, sivi prah, ki je pokril klopi, svetnike in kipe. Vse to razbereš z Jakopičevega kora, v močni osebnosti umetnikovi se je ob enem samem primeru strnilo doživljanje mnogih. V tej podobi res ne najdeš dela, ki bi ne bil dovršen z vso intenzivnostjo, ne najdeš barvnega mesta, ki bi ga mogel zamenjati, da ne bi pri tem porušil barvno kompozicije.

Poleg tega v vsakem pogledu dovršenega dela je razstavljen tudi več podob, ki pa so več ali manj v stadiju skice. Omenjam studijo za »Oraček«, »Krima« ter kmečko »Hišec« iz leta 1898.

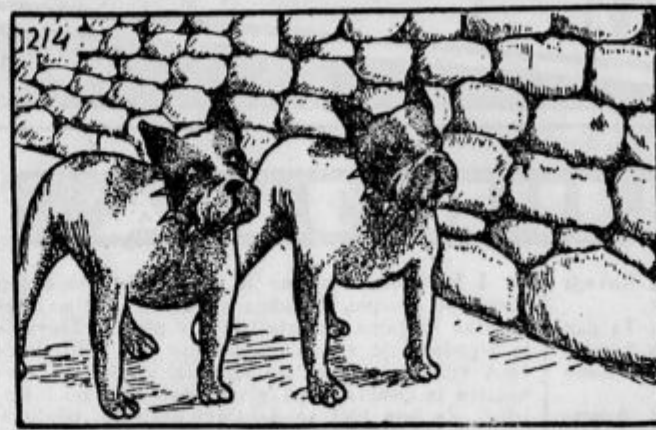
Fr. Pavlovec je zastopnik mlajšega umetnostnega rodu. V času, ko so njegovi tovariši gledali svet kot podobo geometričnih, posplošenih likov, kot izraz linije in disproporcioniranih oblik, je šel mladi slikar po dovršeni akademiji, kakor sem zgoraj omenil, v Jakopičev atelje. S tem se je odločil za slikarstvo v pravem pomenu besede in kakor impresionisti, tako je postal Pavlovec glasnik in posrednik lepote slovenske zemlje, krajine. Podobe, ki večinoma objemajo lepoto našega Posavja, niso sicer najboljše, vendar pa značilne ustvaritve slikarjeve. Individualnost, ki je zaokrožila svet Jakopičeve umetnosti, je tu vtisnila pečat Pavlovcem

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(213) Tako je sklenil pobegniti. Prišel je do neke velike grajske strelske line in spustil iz nje dolgo vrv, ki jo je nekje staknil in ki je gotovo segala do tla.

(214) Spodaj pa zagleda dva mogočna psa, ki sta bila na straži. Bila sta gotovo večja kot so konji v njegovi domovini, tako da si kljub vsej svoji drznosti ni upal poskusiti ubežati po tej poti.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Precej revna je bila zadnja nedelja na športnih dogodkih. Letni športi namreč počivajo, zimski so pa šele v začetnem štadiju in so tekme, ki se prirejajo tu pa tam, le preizkušnja moči zimskih športnikov, ki ravno sedaj prihajajo v svojo staro formo.

Velik uspeh Ilirije v Zagrebu.

V revanšni tekmi so odpravili ilirijanski hokejisti svoje tovariše od zagrebškega Haška s precej visokim rezultatom, namreč s 7:0 (2:0, 0:0, 5:0). Kljub temu, da je bil poraz Haška zelo visok, rezultat ne odgovarja poteku igre, ker bi morala Ilirija zmagati po njeni premoči, znanju, tehniki in hitrosti z dvojnimi rezultati. Vzrok, da tega ni dosegla, je premajhno igrišče in je bila neprestano gnječ pred Haškovim golom, iz katere se ni dalo nič kaj pametnega napraviti. Hašk ima samo dva ali tri igralce, ki so posebnj za take borbe, ostali pa potrebujejo še precej šole. Med njimi so celo taki, ki niti dobro drsanja ne obvladajo.

Odmor so porabili naši odlični drsalci na ledu kaor državna prvakinja Palmetova, dalje Thuma, Bettelo in Biber. Najbolj se je seveda odlikovala gđ. Silva Palmetova, ki je pokazala svoje sposobnosti, ki si jih je pridobila pri svetovnem prvaku Schaeferju na Dunaju. Za svoja krasna izvajanja je žela viharo odobravanje.

Table-tenis turnir SK Mladike

Turnir v namiznem tenisu, ki ga je priredil SK Mladika in ki je v vsakem pogledu lepo uspel, je prinesel naslednje rezultate:

Moštva:

1. Mladika I. z zmagami nad Mladiko V. 8:0, Planino 3:1, Mladiko II. 3:0.
2. Mladika II. z zmagami nad Bratstvom 3:0, Hermesom 3:2
3. Planina z zmagami nad Mladiko III. 3:2.

Seniorji:

1. Marinko z zmago nad Strojnikom z 2:1, in Lacknerjem 2:0 (21:10, 21:18).
2. Lackner z zmago nad Belakom 2:0.
3. Strojnik R.

Novinci:

1. Trtnik z zmago nad Hočevanjem 2:0 (21:13, 21:21).
2. Hočevan.

Double:

1. Marinko, Bogataj z zmago nad Recek-Tršinar 2:1 in Belak-Blažič 2:1 (15:21, 21:13, 21:10).
2. Belak, Blažič z zmago nad Strojnik-Medved 2:0.
3. Recek, Tršinar.

Prvenstvo v hokeju pri Srbih in Hrvatih

Belgrad: BTK:Bob 17:1 (7:0, 1:1, 9:0).
Karlovac:KSU:Primorac 2:0 (0:0, 1:0, 1:0).

Inozemski nogomet

Ferencváros (Budimpešta):Rapid (Dunaj) 4:3 (2:1).

Tekma se je odigrala kljub velikemu mrazu pred 8000 gledalci. Ferencvárošu se je komaj posrečilo premagati goste, ki so igrali lep nogomet. Madžare je rešila enajmetrovka, katero so spremenili v gol, ker bi sicer zopet zmagali Dunajčani.

stvaritvam. Ob slovenski krajini sta dva umetnika ustvarila dva različni umetnini, ki ne prvevmo in ne drugemu ni bilo potrebno jemati na tujem podes. Svet Pavlovecve umetnosti je v nekem oziru nasprotje impresionistovemu. Tam šele drobljenje trdne forme v mozaik barvnih madežev, tu pa nova konstrukcija tistega, kar je bilo po ekspresionisti razkrojeno v ploskve in geometrične like. Tu in tam še ploskne ploskovito pojmovanje slikarskega predmeta, linija, virtuosno potegnjena s čopičem, naznači mejo barvnemu detajlu, vendar je celotni vtis Pavlovecvega dela povsem »slikarske«. Osnovni ton, ki je razlit preko Pavlovecve krajine, je precej drugačen kakor pri Jakopiču. Je nekam svetlejši, manj miselni, zasanjani, zato pa veselejši in glasnik hipne impresije. Več je v njem nastrojenja, ki ga vsebuje krajina v določenem trenutku, kakor pa da bi dodajal slikar lastno misel. Je, rekel bi, objektivni moment močnejši, izrazitejši. Kolikokrat je Pavlovec n. pr. že slikal »Gamlejne« ali obsavsko krajino! Toda nikdar (ne mislim tu na studije) se ne ponavlja, narava sama s tisočermi obrazi ga varno vodi k pravemu umetnostnemu uspehu.

Dr. S. Mikuž.

Zimski športniki

za »Zimsko pomoč«

V četrtek 2. januarja 1941 ob 18.30 bodo Ilirijani priredili na svojem drsališču pod Cekinom gradom ekshibicijo svojih najboljših tekmovalcev, ki so v največjem treningu, saj traja sezona že cel december. Gotovo nam bodo pokazali vse svoje sposobnosti, ki jih pridobivajo s pridnim delom in pripravljenostjo za državno prvenstvo, ki bo prav kmalu, oba državna prvaka: Silva Palmetova in Emanuel Tuma bosta z ostalimi mlajšimi močmi izpopolnjevala pester program. Pa tudi hokejisti nam bodo predstavili vso lepoto hokejske igre, ko bodo v medsebojnem srečanju hoteli doseči (A:B) zmago in čim lepši uspeh.

Nihče naj ne zamudi te zanimive večerne prireditve, posebno še, ker je ves izkupiček namenjen »Zimski pomoči«, torej našim revnim...

Nov svetovni rekord v hrbtnem plavanju na 100 m

Ameriški prvak v plavanju in olimpijec Adolf Kiefer, ki takorekoč ne pozna nobene starosti, se je predstavil športnemu svetu z novim svetovnim rekordom v hrbtnem plavanju na 100 m. Kiefer je namreč zboljšal skoraj pet let stari rekord, katerega je postavil meseca januarja v Detroitu, za eno desetino sekunde. Sedaj je rabil za 100 m hrbtno 1:04.7 min.

Ameriški lahkoatletski uspehi v letu 1940

Ameriška amaterska atletska unija je objavila najboljše rezultate leta 1940, ki takole izgledajo:

100 jardov: Jeffrey 9.4; 220 jardov: Davis 20.6; 440 jardov: Belcher 46.7; 800 jardov: Burroves 1:49.8; ena milja (1609 m) Fenske 4:08.3 min.; dve milj: Mehl 9:01.8; 120 jardov zapreke: Wolcott 13.9; 220 jardov zapreke: Wolcott 22.5; 400 m zapreke: Mc Bain 51.6; skok v daljavo: Turner 7.78 m; skok v višino: Steers in Wilson 207 cm; skok ob palici v višino: Warmerdam 4.60 m; troskok: Brown 15.30 m; krogla: Brozis 17.10 m; disk: Fox 51.93 m; kopje: Brown 70.89 m; kladio: Bennett 56.30 m. Amerikanci se poslužujejo pri svojih tekmovalnih jardov namesto metrov in si zato ne moremo povsem točno predstavljati njihovih uspehov. Dvakratni letošnji prvak v sprintu atlet Davis je pretekel na primer 100 m v času 10.3. Za 1500 m pa je rabil Mehl 3:47.9 min.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Hokejiste-začetnike bo sprejela S.K. Ilirija in priredila zanje začetniški tečaj. Vsi od 15 do 18 let stari, ki imajo veselje do te igre in obvladajo osnovne like (prestopanje naprej in nazaj v obe smeri itd.) naj se javijo v torek 31. decembra od 10. do 11. ure in od 14.30 do 16. ure na drsališču S.K. Ilirije pri gg. Žitniku ali Erčunu. Vsi udeleženci tečaja bodo na drsališču deležni posebnih ugodnosti.

Motosekejja Hermesa ima drevi ob 18 nujno odhoro sejo v lokalu tvrčka Bregar & Krek na Miklošičevi cesti.

30 mednarodnih nogometnih tekem

je bilo odigranih v letu 1940. Od teh jih je največ odigrala Nemčija, in sicer 10. Od vodilnih narodov niso bili premagani Italijani ter Madžari, ki so poleg Nemčije in Jugoslavije najmočnejši v nogometnem športu v srednji Evropi.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru ter SPD z dne 30. decembra 1940
Planica-Slatna 936 m: —30, jasno, 30 cm snega, prišl. drsališče uporabno.
Podkoren 806 m: —7, jasno, 5 cm snega, prišl. drsališče uporabno.
Erjavčeva koda na Vrhiču 1515 m: —8, delno oblačno, 30 cm snega, prišl.
Bohinj-Zlatorog 539 m: —11, delno oblačno, 5 cm snega, prišl.
Valvasorjev dom 1180 m: —3, 10 cm snega, spihan.
Dom na Komah 1536 m: —17, oblak, 30 cm snega, prišl.
Jezersko 890 m: —4, oblačno, 22 cm snega, prišl.
Dom na Kofcih 1590 m: —7, jasno, 24 cm snega, prišl.
Koda na Veliki planini 1558 m: —8, delno oblačno, 15 cm snega, prišl.
Škofja Loka 339 m: —12, oblačno, 10 cm snega, prišl.
Polzevo 626 m: —4, jasno, 42 cm snega, prišl.
Ribnica na Dol 493 m: —14, del. obl., 48 cm snega, prišl.
Lisca 947 m: —5, jasno, 45 cm snega, prišl.
Rimski vrlec 539 m: —17, jasno, 30 cm snega, prišl.
Kremžarjev vrh 1167 m: —10, jasno, 30 cm snega, prišl.
Peca 1634 m: —8, oblačno, 30 cm snega, prišl.